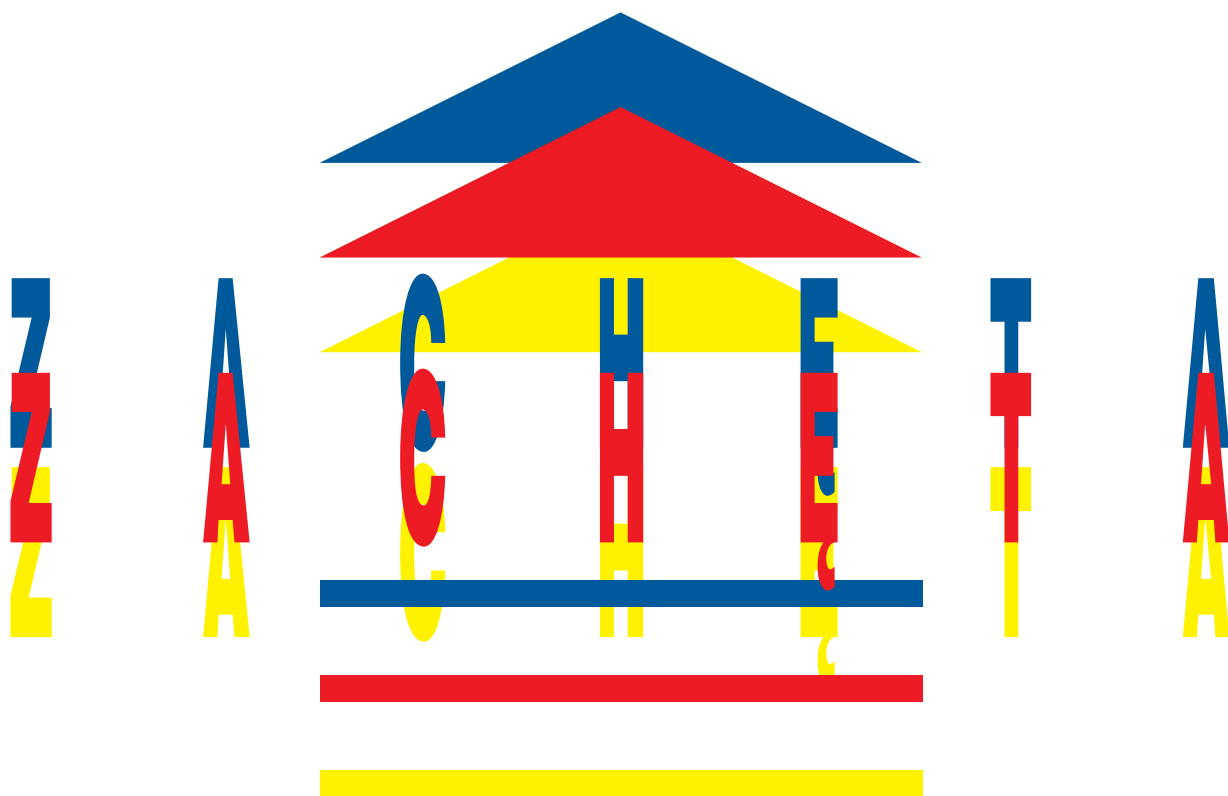

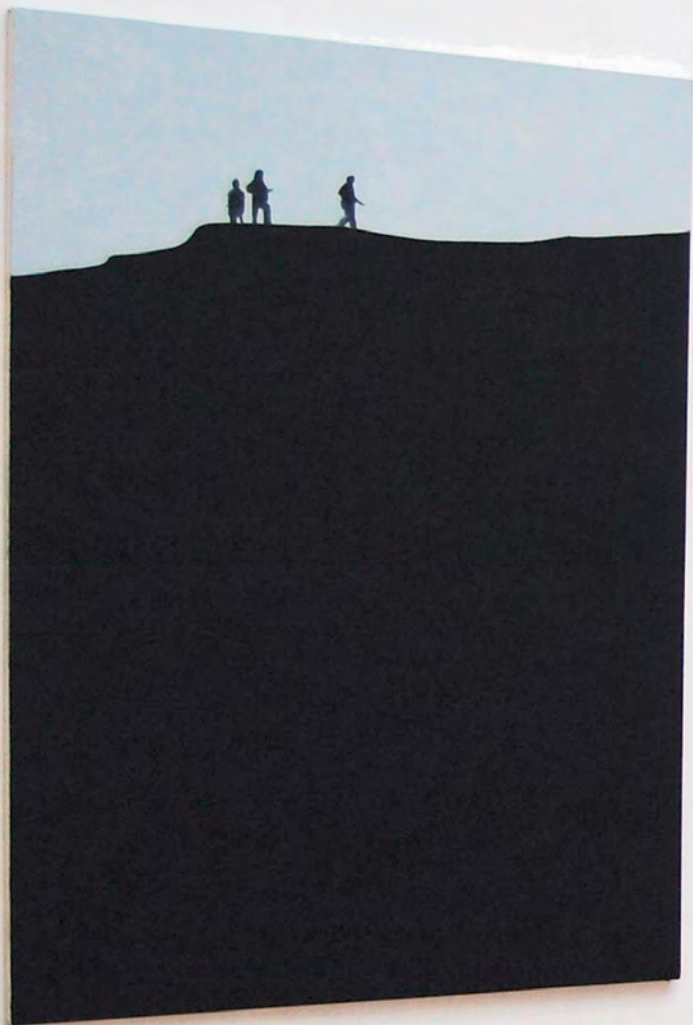
Zachęta Narodowa Galeria Sztuki

Raport roczny 2007

Zachęta
Narodowa Galeria Sztuki

Raport roczny **2007**

Na poprzednich stronach:
Wilhelm Sasnal. Lata walki
Fragment ekspozycji

Sponsorzy galerii

A+C Systems
AltKom Akademia
Epson
Klima San
Lex a Wolters Kluwer business
Lidex Centrum Tłumaczeń i Obsługi
Konferencji
Netia
„Press-Service” Monitoring Mediów
Seagate
Tandberg Data
Trend Micro

Sponsor galerii Kordegarda

BenQ

Sponsorzy wernisaży

A. Blikle
Freixenet

Patroni medialni galerii

EMPiK
„Gazeta Wyborcza”
Onet.pl
„Polityka”
Radio TOK FM
„The Warsaw Voice”
Telewizja Polska

Oficjalny przewoźnik

PLL LOT

Partner Programu dla dzieci

Bank Zachodni WBK

Współorganizatorzy, sponsorzy i patroni medialni poszczególnych wystaw

Ambasada Meksyku w Polsce
Ambasada USA w Polsce
Austriackie Forum Kultury
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie
AltKom Akademia
AMS
„Architektura-murator”
„Biuletyn Fotograficzny”

British Council, Warszawa
Cemex Polska
Centre Michel Foucault
Cork Film Centre
Crawford Art Gallery, Cork
„Czas Kultury”
Dedo Weigert Film
Deutsche Bank Polska S.A.
DHL
D-Link
Efect Doradztwo Finansowe
Editorial Diamantina Mexico
„Fotopolis”
Fundacja „la Caixa”
Fundacja „Atelier”
Fundacja Deutsche Bank
Fundacja Galerii Foksal
Galerie Eugen Lendl, Graz
Galerie Plexus, Chexbres
Galleria Maze, Turyn
Goethe Institut, Warszawa
Hotel Intercontinental
Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego
Lunds konsthall
Mercedes-Benz
„Midrasz”
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa
Narodowego RP
Microsoft
Ministerstwo Spraw Zagranicznych Meksyku
Muzeum Historii Żydów Polskich
Narodowe Centrum Kultury
Non Stop Film Service
Profilab
„Polish Market”
Restauracja meksykańska El Popo
Sklep muzyczny Rock 'n' Roll
Städtische Galerie Wolfsburg
Spectra Lighting Designers
Szwajcarska Fundacja dla Kultury „Pro Helvetia”
Towarzystwo Opieki nad Zabytkami
„Tygodnik Powszechny”
„Warsaw Point”
Worldwide School
Wyborowa S.A.
„Zwierciadło”

Spis rzeczy

Wstęp **7**

Skład Rady Programowej przy Zachęcie Narodowej Galerii Sztuki

Sprawozdanie z posiedzenia Rady Programowej przy Zachęcie Narodowej Galerii Sztuki z dnia 23 lutego 2007 **10**

Wystawy w galerii Zachęta **18**

Wystawy w galerii Kordegarda **48**

Wydarzenia, projekty goszczące w galerii Zachęta **54**

Wystawy w kraju i za granicą organizowane przez kuratorów Zachęty lub przy ich współudziale **55**

Spotkania i sympozja w kraju i za granicą **56**

Nagrody, dyplomy, wyróżnienia, pełnione funkcje **58**

52. Międzynarodowe Biennale Sztuki w Wenecji **59**

Kolekcja dzieł sztuki **61**

Dział edukacji **62**

Dział dokumentacji **64**

Dział wydawnictw **64**

Dział marketingu i rzecznik prasowy **66**

MuseumPlus **69**

Różne **69**

Księgarnia artystyczna **70**

Kalendarium wystaw. Spotkania autorskie, sesje naukowe, wykłady, promocje książek, koncerty, spektakle teatralne, projekcje filmowe, program edukacyjny towarzyszący wystawom i poza programem wystaw **70**

Finanse galerii Zachęta w 2007 roku **78**

Dyrekcja i pracownicy galerii Zachęta w 2007 roku **78**

Oddając do rąk czytelników raport z działalności Zachęty Narodowej Galerii Sztuki w 2007 roku, pragnę gorąco podziękować wszystkim pracownikom i współpracownikom galerii za wielki wysiłek włożony w realizację wyjątkowo bogatego i wielowątkowego programu wystaw i wydarzeń. Dzięki finansowemu wkładowi WBK Banku Zachodniego, w ramach programu Bank Dziecięcych Uśmiechów, Zachęta zyskała specjalnie zaprojektowaną i wyposażoną salę do cieszących się ogromnym zainteresowaniem warsztatów dla dzieci. Uciążliwy niedostatek powierzchni skłania nas do szukania sposobów powiększenia galerii poprzez rozbudowę gmachu. Jesteśmy w trakcie uzyskiwania pozwoleń od władz miasta i nosimy się z zamiarem rozpisania konkursu architektonicznego, w celu optymalnego zaplanowania otoczenia Zachęty, podziemii, komunikacji i rozwiązań technicznych, które zapewniłyby odpowiednie warunki działania nowoczesnej instytucji artystycznej, łączącej funkcje wystawiennicze, kolekcjonerskie, dydaktyczne i dokumentacyjne.

W ramach naszego programu pokazywaliśmy wystawy indywidualne najznakomitszych artystów światowych, takich jak Bill Viola i Gustav Metzger, a także młodego polskiego malarza o światowej renomie – Wilhelma Sasnala. Przypomnieliśmy tradycję awangardy pokazem kolekcji „la Caixa” z Barcelony oraz wystawę „Warianty. Pracownia Grzegorza Kowalskiego”. Podjęliśmy kolejną próbę rewizji polskiej historii sztuki lat 60. i 70., przypominając dokonania niegdyś głośnej, a następnie zapomnianej artystki Aliny Ślesińskiej. Uzupełnieniem obrazu polskiej sztuki XX wieku była również ciesząca się ogromnym zainteresowaniem publiczności wystawa dzieł Józefa Czapskiego ze szwajcarskiej kolekcji Richarda Aeschlimanna, uzupełniona o dzieła ze zbiorów polskich.

Ubiegły rok obfitował w wielkie manifestacje nowej sztuki w Europie, zbiegły się bowiem największe cykliczne wystawy: Biennale w Wenecji, Documenta w Kassel i Manifesta w Münster. Zachęta organizowała konkurs na wystawę w Pawilonie Polskim na Biennale w Wenecji, a następnie produkcję i pokaz zwycięskiego projektu Moniki Sosnowskiej, wysoko ocenionego przez międzynarodową krytykę.

Poprzez prezentację młodych artystów w Małym Salonie, w Kordegardzie, a także trzecią już edycję „Spojrzeń” – konkursu Deutsche Bank i Zachęty na najbardziej interesującego młodego polskiego artystę – przedstawialiśmy najciekawsze indywidualności w młodej polskiej sztuce. Pokazywaliśmy polską fotografię, angielski i polski design, urbanistyczną utopię Jarosława Kozakiewicza „Transfer” – plon Biennale Architektury w Wenecji w 2006 roku, i wreszcie wystawę, która pobiła rekord popularności: „Arkę Wilkonia”. Obejmowała ona ilustrację książkową i rzeźbę artysty adresującego swoją twórczość do dzieci, ale zachwycającego również dorosłych iście franciszkańską miłością do natury. Do frekwencji na tej wystawie porównać można tylko zainteresowanie publiczności pokazem „Wilhelm Sasnal. Lata walki”. Warto odnotować niezwykle zjawisko popularności nie tylko sztuki, ale i osoby samego Sasnala, bowiem pierwszy raz zdarza się, że artysta malarz wzbudza w mediach i widzach entuzjazm dotąd zarezerwowany dla gwiazd kina i sportu.

Obok wystaw bardzo trudnych w odbiorze, takich jak pokaz prac Gustava Metzgera, „Radiowe dni” Ewy Łuczak czy fragmenty wystawy „Viva Mexico!”, wymagające wniknięcia w zagadnienia społeczne i polityczne meksykańsko-amerykańskiego pogranicza – pokazywaliśmy także takie, których sens wyczerpywał się w dążeniu artysty do estetycznej perfekcji, jak prezentacja prac Andrzeja Bielawskiego.

Członek Rady Programowej przy Zachęcie Artur Żmijewski w dyskusji nad programem Zachęty postulował zaangażowanie galerii w uczestnictwo w rynku idei – w opozycji do gry na rynku komercji. Na ile nam się to udało, będą mogli ocenić widzowie naszych wystaw, uczestnicy spotkań z artystami, warsztatów, projekcji filmowych, wykładów i dyskusji.

Agnieszka Morawińska

dyrektor Zachęty Narodowej Galerii Sztuki

Skład Rady Programowej przy Zachęcie Narodowej Galerii Sztuki

Jacek Dehnel

Poeta, prozaik, tłumacz.

Rainer Fuchs

Wicedyrektor Museum moderner Kunst Stiftung Ludwig (MUMOK) w Wiedniu, kurator wystaw sztuki współczesnej.

Piotr Gruszczyński

Krytyk teatralny, kierownik dramaturgiczny TR Warszawa.

Béatrice Josse

Historyk sztuki i prawnik, dyrektor Fonds Régional d'Art contemporain (FRAC) Lotaryngii.

Krzysztof Knittel

Kompozytor i wykonawca.

Marta Leśniakowska

Historyk sztuki (historia architektury nowoczesnej), profesor w Instytucie Sztuki Polskiej Akademii Nauk.

Andrzej Mencwel

Historyk i krytyk literatury i kultury polskiej, antropolog kultury, eseista, publicysta, profesor w Instytucie Kultury Polskiej na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego i na Wydziale Reżyserii Akademii Teatralnej w Warszawie

Dorota Monkiewicz

Historyk sztuki, kurator w Muzeum Narodowym w Warszawie, prezydent Polskiej Sekcji Międzynarodowego Stowarzyszenia Krytyków Sztuki (AICA)

Mark Nash

Krytyk i teoretyk filmu i sztuki wideo, kurator, profesor w Royal College of Art w Londynie (kieruje wydziałem Curating Contemporary Art).

Piotr Piotrowski

Historyk sztuki, profesor Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, dyrektor Instytutu Historii Sztuki UAM, kierownik Zakładu Historii Sztuki Nowoczesnej.

Krzysztof Pomian

Filozof i eseista, profesor w Centre National de la Recherche Scientifique w Paryżu oraz na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, dyrektor naukowy projektu Muzeum Europy w Brukseli.

Maria Poprzęcka

Historyk sztuki, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, dyrektor Instytutu Historii Sztuki UW, prezes Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

Jacek Sempoliński

Malarz i autor tekstów o sztuce, profesor Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, kierownik Katedry Malarstwa i Rzeźby na Wydziale Wzornictwa Przemysłowego ASP.

Maciej Świeszewski

Malarz i grafik, profesor na Wydziale Malarstwa i Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, prezes Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych.

Andrzej Starmach

Historyk sztuki, marszand, dyrektor Galerii Starmach w Krakowie, prezes Fundacji Nowosielskich.

Artur Żmijewski

Artysta (wideo, fotografia), redaktor artystyczny pisma „Krytyka Polityczna”.

Sprawozdanie z posiedzenia Rady Programowej z dnia 23 lutego 2007

Agnieszka Morawińska powitała wszystkich na zebraniu Rady Programowej przy Zachęcie Narodowej Galerii Sztuki i jako pierwszy temat poruszyła kwestię statusu Rady Programowej.

Agnieszka Morawińska: W statucie galerii Zachęta punkt 1 §8 stwierdza: „W Zachęcie działa Rada Programowa jako organ doradczy dyrektora”, nie określa on trybu powoływania i odwoływania członków Rady. Powołałam do istnienia Radę Programową w 2003 r. i poinformowałam o jej funkcjonowaniu Ministerstwo Kultury. Jednak po paru latach okazało się, że trzeba przyjąć jakiś tryb regulowania składu Rady. Na miejsce osób, które nie pojawiły się ani razu na zebraniach i które nie usprawiedliwiły swojej nieobecności powołani zostali nowi członkowie Rady: nieobecny Mark Nash, profesor Royal College of Art w Londynie, który z powodu choroby zmuszony był odwołać swój przyjazd, ale podtrzymał zainteresowanie członkostwem w Radzie; prof. dr hab. Marta Leśniakowska z Instytutu Sztuki PAN, której obecność jako historyka architektury, specjalizującego się w urbanistyce, jest bardzo cenna w kontekście planów uporządkowania terenu wokół Zachęty; prof. dr hab. Andrzej Mencwel, kierownik Zakładu Historii Kultury w Instytucie Kultury Polskiej UW, który przyjął zaproszenie, chociaż nie mógł być obecny na pierwszym spotkaniu; Jacek Dehnel, pisarz i dziennikarz zaproszony w celu nawiązania kontaktu z najmłodszą grupą twórców i odbiorców sztuki; Piotr Gruszczyński, krytyk teatralny, i Artur Żmijewski, artysta od dawna współpracujący z Zachętą.

Z wielkim smutkiem pożegnaliśmy Ryszarda Kapuścińskiego, który obecny był w Radzie od początku.

Agnieszka Morawińska poinformowała, że rozesłany został raport roczny Zachęty za rok 2006 i zapytała o opinie członków Rady.

Dorota Monkiewicz zapytała o relacje pomiędzy Zachętą a Towarzystwem Zachęty Sztuk Pięknych, które nie zostało wymienione w raporcie wśród instytucji wspierających zakupy do kolekcji Zachęty.

Elżbieta Sobiecka wyjaśniła, że są to dwie odrębne instytucje, Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych wynajmuje formalnie pomieszczenie w budynku Zachęty. Towarzystwo działa na zasadach stowarzyszenia, nie jest w prostej linii kontynuatorem przedwojennego Towarzystwa. Zostało powołane w 1989 roku. W ubiegłym roku nie wykonało żadnych działań na rzecz Zachęty, nie uczestniczyło w tworzeniu kolekcji Zachęty, stąd brak informacji w raporcie.

Agnieszka Morawińska dodała, że po objęciu stanowiska dyrektora próbowała aktywizować Towarzystwo, odbyła się nawet jedna aukcja, potem jednak wszystko ucichło.

Elżbieta Sobiecka poprosiła o zwrócenie uwagi na stronę 78 raportu, na której wymienione są finanse Galerii. Dotacja Ministerstwa Kultury wyniosła w ubiegłym roku 7 mln 551 tys., z czego wydatki na koszty utrzymania, płace, pochodne administracyjne i gospodarcze wyniosły 7 mln 443 tys. złotych. Na działalność Galerii pozostało 8 tys. złotych.

Artur Żmijewski nawiązał do opublikowanego w Raporcie sprawozdania z ubiegłorocznego zebrania Rady, gdzie odnotowano, że na wystawie zarabiają wszyscy oprócz artysty i tym samym zapoczątkował dyskusję na temat honorariów artystów za wystawy.

Andrzej Starmach zaznaczył, że prawo nie zobowiązuje galerii do płacenia honorariów, ponadto w interesie organizatora wystawy leży minimalizowanie kosztów realizacji wystawy. Za każdym razem jest to negocjowane z artystą. Rezultatem rygorystycznego podejścia do kwestii honorarium za wystawienie bądź reprodukcję dzieł bywa często rezygnacja z nich, ze względu na wysokość kosztów. Istnieje cennik Ministerstwa, ale gdyby brać pod uwagę górną granicę przyjętych tam stawek, byłby to największy procentowo udział w budżecie wystawy, w granicach kilkudziesięciu tysięcy złotych. Przy bardzo ograniczonym budżecie galerii powodowałoby to rezygnację z wystawy.

Artur Żmijewski: Czy w każdym wypadku artyści są informowani o tym, że za udostępnienie swoich prac mogą zażądać pieniędzy? Czy są informowani o tym ministerialnym cenniku?

Agnieszka Morawińska: Na ogół artystom zależy na wystawie, znają sytuację galerii i im także chodzi o to, żeby budżet był jak najmniejszy. Dotychczas te kwestie nie były poruszane.

Jacek Sempoliński: To skutek tradycji, ponieważ w czasach PRL-u nigdy nie było mowy o tym, żeby artysta dostawał pieniądze za udział w wystawie. Ta praktyka pozostała, niezależnie od zmian strukturalnych, jakie nastąpiły.

Piotr Piotrowski: W Muzeum Narodowym w Poznaniu płacono artystom za prace wykonywane podczas montażu wystawy (np. instalacje) lub za konsultacje dla ekipy montażowej. Starano się w ten sposób znaleźć drogę płacenia artystom, niezależnie od wsparcia ich obecności na scenie artystycznej. Podwyższało to koszty wystawy, ale nieznacznie, zwłaszcza że pozostałe osoby zaangażowane (np. autorzy tekstów) także nie dostawały dużego wynagrodzenia.

Agnieszka Morawińska przypomniała, że Rainer Fuchs odniósł się już do tego tematu rok temu, mówiąc, że wystawa w państwowej galerii daje przede wszystkim prestiż ułatwiający sprzedawanie prac później.

Artur Żmijewski wyraził wątpliwość, czy Zachęta jest instytucją dającą wystarczający prestiż, żeby później artysta sprzedawał prace. Państwowa instytucja sztuki nie może usprawiedliwiać swojego zaniechania tym, że spełnia rolę reklamową wobec prac artystów, rekomendując je potencjalnym nabywcom. Rolą Zachęty jest uczestnictwo w rynku idei, a nie w komercyjnym obrocie dziełami sztuki. Pozostaje też problem, jak artysta ma przeżyć, skoro właściciele i dyrektorzy galerii uważają, że tego zwyczaju nie da się zmienić. Odmawianie honorariów za wykonaną pracę jest po prostu wyzyskiem.

Agnieszka Morawińska: Jest to problem wymagający zastanowienia, dlatego został poruszony na poprzednim zebraniu.

Jacek Dehnel: Jeżeli artysta wykonuje w Zachęcie prace, o których wspominał Piotr Piotrowski, to czy jest to w jakiś sposób finansowane?

Agnieszka Morawińska: Tak, kiedy wykonuje pracę na specjalne zamówienie dla Zachęty, np. na wystawę.

Hanna Wróblewska: Zależy nam na produkcji dzieł, a takich instytucji, które mogą włożyć pieniądze w produkcję, nie wymagając zwrotu kosztów przy sprzedaży, nie jest wiele. Wydaje nam się, że lepiej pieniądze włożyć w produkcję pracy, tak żeby artysta potem coś miał (np. do sprzedaży) niż ustalać stawki honorariów. Zawsze zawieramy w takim wypadku kontrakt, natomiast na ogół nie wycofujemy sobie pieniędzy. Możemy zastrzec, że przy prezentacji będziemy podawani jako producent albo zachowujemy kopię do kolekcji (jeśli jest to wideo).

Piotr Piotrowski: Wiele instytucji przy tego typu pracach zastrzega sobie zwrot kosztów i w momencie, gdy praca zostaje sprzedana, pobierają pewien procent.

Artur Żmijewski: Czy należy uznać, że skoro artysta nie wykonał instalacji bezpośrednio na wystawie, to nie wykonał żadnej pracy? A może pracował wtedy, gdy w swojej pracowni wykonywał pokazywane później prace?

Agnieszka Morawińska: Kwestia honorarium będzie zawsze poruszana przy okazji rozmów z artystami o wystawach.

Andrzej Starmach: Czy artyści za granicą dostają pieniądze za zezwolenie na udostępnianie swoich prac?

Agnieszka Morawińska: Artyści, którzy już zrobili wielkie kariery, mają galerie czy studia, które za nimi stoją – wtedy pieniędzy nie bierze artysta, tylko studio.

Maria Brewińska: To są pieniądze za przygotowanie wszystkiego, czego potrzebujemy do wystawy – produkcja dzieł, zdjęć w takich wymiarach, jakie są nam potrzebne. Koszt wystawy jest tak duży, że wydaje nam się, że sam fakt jego poniesienia (transporty, montaż, katalog) stanowi już rodzaj finansowej rekompensaty dla artysty. Z drugiej strony, sytuacja artystów w Polsce jest trudna, nie wszyscy sprzedają swoje prace. Dlatego honorarium dla twórcy powinno się znaleźć w budżecie wystawy.

Maria Poprzęcka: Inna sytuacja ma miejsce w przypadku wystawy monograficznej, a zupełnie inna w przypadku wystawy, w której bierze udział 60 artystów. Konieczność zapłacenia honorarium grupie artystów mogłaby uniemożliwić realizację tak dużego przedsięwzięcia. Nie ma jednego rozwiązania wszystkich problemów, zwłaszcza powinniśmy unikać rozwiązań radykalnych przeniesionych z innych instytucji europejskich.

Artur Żmijewski nadmienił, że za granicą otrzymywał honoraria za udział w wystawach – także za udział w wystawach zbiorowych.

Krzysztof Pomian: Z danych w tegorocznym raporcie dotyczących frekwencji na wystawach wynika, że minimalna frekwencja wynosiła ponad 5 tysięcy osób, największa 37 tysięcy (w przypadku wystawy Boznańskiej). Zachęta daje więc artyście minimum 5 tysięcy widzów, sporo w to inwestując. Trzeba brać pod uwagę, ile zyskuje on na takiej wystawie.

Artur Żmijewski: Artysta też angażuje kapitał ekonomiczny, na przykład w swoje wykształcenie. Nie da się zapłacić czynszu statystyką frekwencji na wystawach – takiej monety nie ma w obiegu.

Krzysztof Pomian: Obie strony coś dają, chociaż nie bezpośrednio w sensie ekonomicznym. Nie można oddzielać wystawy w galerii niekomercyjnej od funkcjonowania rynku sztuki – jest ona także wprowadzeniem dzieła do obiegu.

Artur Żmijewski: To oznacza przeniesienie odpowiedzialności za byt artysty na inne osoby.

Jacek Dehnel: Statut Zachęty nie mówi nic o tym, że Zachęta ma być odpowiedzialna za materialny byt artysty.

Hanna Wróblewska: Każda sprawa jest kwestią negocjacji. Artysta powinien być informowany o przysługujących mu prawach w trakcie rozmów. Być może nasze zaniedbanie polega na tym, że nie informujemy artystów na samym początku, że są takie możliwości, natomiast ostateczne decyzje (np. czy drukujemy katalog, czy z czegoś rezygnujemy, czy mamy sponsorów i nas na to stać) są podejmowane w wypadku konkretnej wystawy.

Andrzej Starmach: Wystawa ma określony budżet, z tej określonej sumy pieniędzy artysta może albo dostać honorarium, albo mieć wydrukowany katalog. Wszystko to jest kwestią indywidualnego podejścia do poszczególnych wystaw i poszczególnych artystów.

Artur Żmijewski: Wpisanie w budżecie honorarium artysty obok katalogu wydaje mi się uczciwe. Stawianie artystów przed wyborami: honorarium albo katalog, jest nie fair.

Marta Leśniakowska: Zgadza się, w finansach powinien pojawić się punkt „honorarium”, oczywiście negocjowany każdorazowo. Czym innym jest bowiem wystawa, którą zamawia Zachęta u konkretnego artysty lub grupy artystów, i są to dzieła zrobione na zlecenie z podpisaną umową o dzieło, a czym innym zrobienie wystawy retrospektywnej, gdzie prace wypożycza się z innych kolekcji muzealnych.

Agnieszka Morawińska podsumowała dyskusję, mówiąc, że artyści będą informowani o naszym sposobie działania i ograniczeniach budżetowych. Następnie poprosiła Hannę Wróblewską i zespół kuratorów Zachęty o przedstawienie programu na 2007 rok.

Hanna Wróblewska: W tym roku planowane są dwa duże pokazy międzynarodowe: monograficzna wystawa Billa Violi, której kuratorką jest Maria Brewińska, oraz wystawa przekrojowa

„Viva Mexico!”, z cyklu prezentacji sztuki współczesnej różnych regionów świata, którą przygotowuje Magda Kardasz.

Maria Brewińska: Wystawa Billa Violi będzie składała się z dwóch części: 9 projekcji wideo z lat 1995–2005 prezentowanych w salach galerii oraz pokazu starszych prac wideo (z lat 70. i 80.) w sali kinowej. Duże koszty wystawy wynikają z kosztu sprzętu, który trzeba wypożyczyć do prezentacji prac. Artysta przyjeżdża na otwarcie i będzie obecny także na konferencji prasowej.

Magda Kardasz: Od początku lat 90. mamy do czynienia z boomem w sztuce meksykańskiej. W Polsce było kilka wystaw, zwłaszcza artystów najmłodszej generacji, ale dotąd nie było większego przeglądu. Wstępny projekt wystawy „Viva Mexico!” powstał po mojej pierwszej podróży do Meksyku, obecnie planuję następną, w trakcie której zamierzam do projektu włączyć także sztukę z pogranicza Meksyku i Stanów Zjednoczonych, gdzie powstaje wiele projektów społecznie zaangażowanych.

Maria Poprzęcka, nawiązując do poprzednio poruszonego tematu, zapytała, jak wygląda sprawa płacenia artystom czy agencjom przy wystawach zagranicznych, jak „czarny alfabet – konTEKSTY sztuki afroamerykańskiej” czy „Viva Mexico!”.

Maria Brewińska: W przypadku „czarnego alfabetu” ponieśliśmy koszty podróży, pobytu i diet artystów. Środki na ten cel pochodziły z fundacji amerykańskich, dlatego mogliśmy zaprosić aż 18 artystów. W przypadku grupowych wystaw artyści na ogół nie żądają honorarium, zdając sobie sprawę, że koszt produkcji wystawy grupowej jest gigantyczny i wtedy godzą się tylko na pokrycie kosztów transportu dzieła czy kosztów przyjazdu.

Hanna Wróblewska przedstawiła projekt wystawy Gustava Metzgera, której jest kuratorem. Biografia tego artysty jest równie ciekawa, jak jego sztuka. Pochodzący z żydowskiej ortodoksyjnej rodziny, w 1938 został wraz z bratem w ramach ruchu Refugee Children’s Movement przerzucony do Anglii, gdzie nadal mieszka. Nigdy nie przyjął żadnego obywatelstwa, zamiast paszportu ma tzw. *travel document*. Jako artysta był zafascynowany ruchem dada, rosyjską awangardą, współpracował z artystami nurtu Fluxus, był też znany jako twórca manifestu sztuki autodestrukcyjnej oraz idei strajku w sztuce przeciwko produkcji przedmiotów. Artysta związany jest również z ruchami ekologicznymi i pacyfistycznymi. Wystawa w Zachęcie skupia się na jednym wątku jego twórczości, związanym z obrazowaniem tragedii XX wieku. Pokazane zostaną prace z cyklu *Historyczne fotografie*, w których artysta wykorzystuje znane fotografie, zastaniając je, oraz instalacje *In memoriam* i *Eichmann i anioł*. Ważnym wydarzeniem i trudnym dla artysty będzie jego przyjazd do Polski, w pewnym sensie jest on dzieckiem Holocaustu.

Hanna Wróblewska przedstawiła następnie w skrócie pozostałe plany wystawowe Zachęty. Planowane są wystawy malarstwa Józefa Czapskiego z kolekcji Aeschlimanna, Wandy Paklikowskiej-Winnickiej, profesora warszawskiej ASP, Andrzeja Bielawskiego, duża wystawa Wilhelma Sasnala. Odbędzie się też ciekawa monograficzna wystawa Aliny Ślesieńskiej. Wystawa pojawiła się w programie z inicjatywy profesora Jacka Sempolińskiego, jej kuratorem będzie Ewa Toniał. Przygotowywany jest też pokaz weneckiego projektu Jarosława Kozakiewicza *Transfer*. Jesienią odbędzie się wystawa pracowni Grzegorza Kowalskiego, a także pokazy kolekcji Zachęty w dialogu z kolekcją fundacji „la Caixa” z Barcelony. Pod koniec roku zostanie też zaprezentowany wybór z kolekcji Krzysztofa Musiała. W ramach programu wystaw fotograficznych prowadzonego przez Karolinę Lewandowską obecnie prezentujemy wystawę „Efekt rzeczywistości”. W dziedzinie designu pokazemy współorganizowaną przez British Council wystawę „Mój świat”, której współkuratorką części polskiej jest Magda Kardasz; wystawa będzie także obejmować prezentację polskich projektantów. W tym roku odbędzie się konkurs Deutsche Banku „Spojrzenia 2007”. Oprócz tego realizowany jest program Kordegardy oraz – przy współpracy Zofii Machnickiej – projekt Moniki Sosnowskiej na Międzynarodowe Biennale Sztuki w Wenecji.

Maria Poprzęcka zapytała, czy Ministerstwo Kultury nadal chce odzyskać lokal, w którym mieści się galeria Kordegarda.

Agnieszka Morawińska: Ministerstwo, które uważa, że w galerii Kordegarda nic się nie dzieje i nikt nie przychodzi na wystawy, planuje stworzenie tam punktu informacyjnego o funduszach europejskich. Tymczasem wszystkie wystawy organizowane ostatnio w Kordegardzie cieszyły się dużą frekwencją, miały odzew w prasie, dotyczyły aktualnych sytuacji w Warszawie. W wyniku wystawy w Kordegardzie dotyczącej rozbiórki Supersamu odbędzie się ważna dyskusja na temat architektury modernizmu i jej losów w Warszawie.

Marta Leśniakowska: Program Zachęty realizowany w Kordegardzie jest znakomity artystycznie i merytorycznie. Ostatnia wystawa o Supersamie to był majstersztyk, mimo że może trochę za późno, by zapobiec dokonaniem barbarzyństwa. Sprawa Supersamu została tak zatarta w świadomości powszechnej, że pomimo szerokiej akcji zapobiegawczej środowiska historyków sztuki dokonano się rozbiórka jednego z najcenniejszych obiektów późnomodernistycznych w Europie. Bardzo ważny jest ten nurt programu Kordegardy – pokazywanie związku architektury, sztuki i polityki. Będzie to miało w pewnym zakresie wymiar propagandowy i edukacyjny społecznie. Należy więc doprecyzować program Kordegardy w tym kierunku i uświadomić Ministerstwu, że poruszane są tam ważne dla kultury problemy. W przypadku zagrożenia utraty lokalu Rada musi zająć zdecydowane stanowisko.

Agnieszka Morawińska poinformowała o dalszych planach: propozycji Instytutu Teatralnego zorganizowania dużej wystawy poświęconej Jerzemu Grotowskiemu, prezentacji ruchu dada, którą zajmuje się Zofia Machnicka, planowanej przez Marię Brewińską wystawie „Młoda Japonia” i wystawie muralistów; projekcie Karoliny Lewandowskiej „Szaleństwo jest w nas”. Trwają również pertraktacje w sprawie pokazu Luca Tuymansa.

Jacek Sempoliński, zapytał, czy zakończyła się sprawa o odszkodowanie za uszkodzone fotografie Eustachego Kossakowskiego?

Agnieszka Morawińska: Nastąpiło porozumienie w sprawie, którą wniosła Zachęta przeciwko pani Ance Ptaszkowskiej, a która wynikała ze sprawy wniesionej przez nią przeciwko Zachęcie. Zapłaciliśmy sumę, która jest równoważnością kosztów odtworzenia przez fotografa odbitek zrobionych według negatywów Kossakowskiego, a pani Ptaszkowska przekazała do naszej kolekcji odbitki Kossakowskiego, które nam się należały w ramach umowy. Natomiast główna sprawa przeciwko Zachęcie nadal jest w toku.

Agnieszka Morawińska: Chcę powrócić do sprawy poruszanej już rok temu – planów dotyczących uporządkowania terenów wokół Zachęty i stworzenia dodatkowych pomieszczeń pod placem, które by nam pozwoliły na rozszerzenie programu edukacyjnego oraz powiększenie tak potrzebnej nam przestrzeni. Zachęta dysponuje powierzchnią magazynową 300 m², czyli bardzo małą jak na tak dużą i o takim zakresie działania instytucję. Aby można było przystąpić do tego projektu, musi zostać wykonane urbanistyczno-techniczne studium możliwości. Wystąpiliśmy do Ministerstwa o dotację w wysokości 60 tysięcy złotych na badania, które pozwoliłyby uzyskać wiedzę na temat instalacji, które się znajdują na tym terenie i rozmaitych innych uwarunkowań. Niestety, dostaliśmy odmowę. Składaliśmy wniosek jeszcze dwukrotnie, w tych dniach powinno przyjść rozstrzygnięcie. Będziemy to robić do skutku, bo jest to sprawa „być albo nie być” dla Zachęty.

Agnieszka Morawińska poruszyła kolejną kwestię do przedyskutowania, jaką jest miejsce Zachęty na mapie Warszawy wobec powstania Muzeum Sztuki Nowoczesnej.

Andrzej Starmach: Muzeum ma mieć stałą kolekcję, a Zachęta jest galerią wystaw czasowych.

Piotr Piotrowski: Celem Muzeum jest tworzenie kolekcji. Ale na przykład muzeum w Bukareszcie programowo nie chce tworzyć kolekcji, chce być raczej „kunsthalle”, salonem ekspozycyjnym. Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie zostało od samego początku przeznaczone do tworzenia kolekcji.

Dorota Monkiewicz: Rozmowa na tym etapie jest czysto hipotetyczna. Program Muzeum musi się bardziej wyklarować, abyśmy mogli rozmawiać o relacji między tymi instytucjami. Na razie jest na to za wcześnie. Ważniejsze jest pytanie, jaka jest w związku z tym przyszłość Zachęty: czy ma rozwijać kolekcję nadal, czy też te obowiązki przejdą na inne instytucje. W ubiegłym roku Zachęta nie otrzymała w ogóle pieniędzy z programu „Znaki czasu”, wkład do kolekcji wniosła Fundacja ING i sami artyści, nie licząc pracy Powtórzenie Artura Żmijewskiego, w której produkcję Zachęta była zaangażowana.

Agnieszka Morawińska: Powodem pytania o miejsce Zachęty na kulturalnej mapie Warszawy było poczucie obowiązku wobec społeczeństwa, sztuki polskiej etc. Na przykład, czy w przypadku śmierci znanego polskiego artysty Zachęta jest zobowiązana zrobić mu wystawę? Czy powinniśmy akcentować jubileusze – czego domagają się artyści?

Dorota Monkiewicz: Kwestia wystaw retrospektywnych powinna być uzależniona od profilu instytucji – tego, czy dany artysta do tego profilu pasuje.

Maria Poprzęcka: W tej chwili w Warszawie powstają co najmniej trzy nowe muzea, wszystkie bardzo duże. Nie chodzi tu jednak o tworzenie instytucji na wyrost, ale o nadrobienie wieloletnich, ogromnych zaległości. Nie mamy do czynienia z nadprodukcją muzeów. Dlatego powstaje ich tyle naraz, że wcześniej ich nie było.

Rainer Fuchs: Czy Muzeum Sztuki Nowoczesnej będzie prezentować także wystawy czasowe? Po jego powstaniu rola Zachęty bardzo się zmieni, gdyż obecnie pełni ona częściowo funkcję muzeum, choć nie ma zbiorów. Chociaż Zachęta tworzy kolekcję, nie prezentuje jej na stałej ekspozycji. Czy jest rozważana przyszła współpraca pomiędzy obiema instytucjami? Brakuje wspólnej platformy dyskusji nad strategiami rozwoju muzeów w Warszawie, co jest ważne także w kontekście obecnej sytuacji galerii Kordegarda. Zachęta mogłaby zająć ważne miejsce w dyskusji, także dotyczącej celów nowego muzeum. Powinna odbyć się na ten temat publiczna debata, nie tylko w wąskim gronie specjalistów.

Artur Żmijewski: W raporcie rocznym Zachęty są także rozważania o tym, jakie role powinna pełnić Zachęta. We wstępie czytamy: „Zachęta jest miejscem prawdziwie przyjaznym”, i dalej w raporcie: „uniknęliśmy skandali”, „sztuka może się obejść bez skandali” itd. To jest program dla instytucji? Że może się obejść bez skandali, to jest oczywiste, rzadko która wystawa powoduje skandal, ale czy nie jest to rodzaj prewencji – wybierajmy tak, żeby ominąć ewentualne gwałtowne reakcje mediów?

W tym kontekście chciałbym zapytać o wystawę meksykańską: jakie prace się na niej pojawią, czy będą np. prezentowane jakieś prace Teresy Margolles? Można projektować wystawę tak, aby unikać skandali, albo planować ją jako miejsce dyskusji. Prace Teresy Margolles są bardzo dosadne, artystka pracuje w prosektorium, pokazuje śmierć na różne sposoby. Rzucenie takich prac w obieg sztuki „przyjaznej” jest działaniem może „nieprzyjaznym”, ale zadaniem sztuki nie jest bycie „przyjazną”. Zadaniem galerii sztuki nie jest robienie uników, tylko kolportowanie idei.

Piotr Piotrowski: Przyszłe Muzeum Sztuki Nowoczesnej jest planowane jako miejsce mniej przyjazne, za to bardziej jako miejsce dyskusji. Będą tam pokazywane prace, które mogą wywołać skandal, a przynajmniej mogą wywołać dyskusję. Wstępu do raportu Zachęty nie można traktować jako programu, natomiast nowe muzeum powinno być miejscem, w którym będą pokazywane dzieła mogące wywoływać dyskusję. Na to, że jest to później wykorzystywane w różnych ruchach politycznych, nie mamy wpływu.

Artur Żmijewski: Jakim miejscem będzie Zachęta – czy takim, jakie jest opisane w tym raporcie, czy takim, które poważy się na to, żeby podejmować ryzykowne działania i nie będzie projektować wystaw tak, aby tego ryzyka unikać?

Jacek Dehnel: Nie widać, aby Zachęta usuwała niewygodne prace. Na wystawie „czarny alfabet” też były prace brutalne, polityczne.

Agnieszka Morawińska: Mówiąc o unikaniu skandali, miałam na myśli te przypadki, kiedy rzeczy o niewielkim znaczeniu w sztuce wywoływały nieproporcjonalne echo, nie o charakterze dyskusji artystycznej. Nie mamy ochoty dawać szansy na pojawienie się w mediach rozmaitym niedowarzoną politykom. Nie dokonujemy cenzury prac, wszystkie wystawy są prezentowane tak, jak zostały zaprojektowane przez kuratorów. Nie prowadzimy też takiej polityki, by zapraszać wyłącznie kuratorów, którzy gwarantują letnie prace. Bardzo nam też zależy na tym, aby ludzie do Zachęty przychodzili. Cieszymy się, że wystawy są różnorodne i że wzajemnie na siebie oddziałują – np. osoby, które przychodziły na wystawę Józefa Wilkonia, oglądały przy okazji „Malarstwo polskie XXI w.”.

Jacek Sempoliński: Era wielkich skandali właściwie minęła, nastąpił moment ogromnego zblazowania. Coś by się musiało wydarzyć w świecie, co by uruchomiło na nowo cały syndrom.

Artur Żmijewski: Nie chodzi o planowanie skandali, ale o zgodę na towarzyszące sztuce ryzyko.

Marta Leśniakowska: Zagadnienie, które powinno być w tym momencie rozważone, a w każdym razie nie traczone z pola widzenia, dotyczy pełzającej cenzury, która nas otacza i sprawia, że powraca autocenzura: co się np. stanie, jeśli wystawimy artystę, który pokaże sztukę robioną w prosekutorium? Zaczynają się uruchamiać mechanizmy, których – jak nam się wydawało – już się pozbyliśmy. To jest problem, bo kontekst polityczny jest taki, a nie inny, a ignorancja społeczna wobec sztuki, zwłaszcza współczesnej, bardzo wysoka, jak wiemy,. To budzi demony demagogii i populizmu, jak to pamiętamy z wydarzeń sprzed kilku lat, i może prowadzić do paraliżu takich instytucji, jak Zachęta.

Maria Poprzęcka: Zaangażowanie społeczne instytucji nie ma jednego wymiaru, nie chodzi tylko o sztukę krytyczną. Instytucje – nie sama sztuka i artyści – mają jeszcze innego rodzaju powinności społeczne niż tylko np. przebijanie stereotypów. Wspomnę tu o przeprowadzonych sondażach społecznych – warszawskim, ogólnopolskim i podczas Nocy Muzeów – pokazują one skalę ignorancję i obojętności. Na rzecz jakiego rodzaju zaangażowania społecznego ma pracować taka instytucja? Czy nasze zaangażowanie nie powinno się przejawiać także w działaniach edukacyjno-promocyjnych, aby większa liczba osób brała udział w publicznych debatach niż tylko wąski krąg artystów i krytyków? To od nas zależy, co zrobimy z informacjami uzyskanymi w sondażu. Czy odrzucimy 99 procent jako ignorantów i będzie nas interesował tylko ten 1 procent, czy podejmiemy zobowiązania wobec co najmniej 9 procent?

Rainer Fuchs: To częsty problem, że sztuka nie jest dobrze rozumiana przez ludzi i jest zjawiskiem elitarnym. Jednak np. twórczość Metzgera przyciąga bardzo dużą publiczność. Dla pozyskania publiczności ważna jest dyskusja. Zachęta powinna stać się platformą dyskusji nad takimi kwestiami, jak problem Kordegardy czy przyszłość muzeów w Warszawie. Programowi wystaw powinien towarzyszyć program dyskusji, przyciągający nie tylko ludzi zainteresowanych sztuką, ale także architektów, urbanistów. Powinny odbywać się nie tylko dyskusje towarzyszące wystawom, ale także ogólne dyskusje poświęcone zagadnieniom społecznym. W związku z problemem Kordegardy, co do której decyzję podejmie wąska grupa polityków, trzeba uświadomić szerszemu gronu, że pomysł likwidacji galerii jest bardzo niemądry. Skandale będą się pojawiać lub nie, ale najważniejsze, by istniał w Zachęcie program dyskusji.

Agnieszka Morawińska, zamykając zebranie, podziękowała wszystkim za udział i zaprosiła do obejrzenia interesującego przykładu historycznej architektury muzealnej, jakim jest system naturalnego górnego oświetlenia galerii, oraz do zwiedzania wystaw.

Wystawy w galerii Zachęta

Arka Wilkonia

9 grudnia 2006 – 11 lutego 2007

Kurator wystawy **Joanna Egit-Pużyńska**

Projekt ekspozycji Andrzej Stroka

Sale nr 11 (Mały Salon), 12, 13

Wystawa zbiegła się z jubileuszem 50-lecia twórczości jej autora. Józef Wilkoń urodził się w 1930 roku w Bogucicach koło Wieliczki. Ukończył historię sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim (dyplom w 1954 roku) i malarstwo w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie (dyplom w 1955 w pracowni prof. Adama Marczyńskiego). W 1957 artysta rozpoczął współpracę z wydawnictwem Nasza Księgarnia. Dzisiaj w bogatym dorobku artysty znajduje się blisko 200 książek wydanych w Polsce i za granicą, głównie we Francji, Szwajcarii, Niemczech i Japonii. Józef Wilkoń jest znany i ceniony przede wszystkim jako ilustrator, jednak od połowy lat 90. znaczące miejsce w jego twórczości zajmują malarstwo i rzeźba. Wystawa miała na celu pokazanie tej właśnie części zainteresowań artysty. Obok najważniejszych ilustracji książkowych, zaprezentowane zostały nieprzeznaczone do druku rysunki wykonane w technikach wodnych oraz wybrane rzeźby z polichromowanego drewna i metalu, począwszy od małych form (ryb i ptaków), powstałych w połowie lat 90., po najnowsze, niepokazywane dotąd prace – duże figury zwierząt. Tytułowe dzieło – monumentalną Arkę – artysta wykonał specjalnie na wystawę w Zachęcie. Świątecznym akcentem wystawy była słynna Szopka bielańska autorstwa Józefa Wilkonia, wypożyczona z parafii na warszawskich Bielanych i eksponowana przed gmachem Zachęty.

Wystawa „Arka Wilkonia” cieszyła się ogromnym powodzeniem u publiczności, o czym świadczy frekwencja, ilość imprez towarzyszących wystawie oraz liczba sprzedanych katalogów.

Publikacje*: katalog, plakat

Wydarzenia towarzyszące**: oprowadzenie kuratorskie, warsztaty, spotkanie z artystą, filmy

Ekspozycję w dniach 1 stycznia – 11 lutego zwiedziło 34 925 osób

Tłumy małych wielbicieli twórczości Józefa Wilkonia zjawily się w weekend w Narodowej Galerii Sztuki Zachęta. W sobotę pół tysiąca malców przyszło na mikołajki, podczas których artysta rozdawał im prezenty. Natomiast wczoraj z zapartym tchem słuchali, jak plastyk opowiadał o swojej sztuce. Wystawa i opowieść Wilkonia podobały się najmłodszym i ich rodzicom. **Anna Monkos** *Józef Wilkoń zachwycał małych warszawiaków*, „Dziennik. Polska, Europa, Świat” 198, 11 XII 2006

Jest na co popatrzeć, pobawić się, uśmiechnąć. To wyjątkowo pogodna wystawa. Są stare, tradycyjnymi technikami wykonane ilustracje (m.in. wielokrotnie nagradzana seria do Pana Tadeusza), ale lwia część ekspozycji to obiekty niekojarzące się z malunkami do książek. To wielkie rzeźby przedstawiające zwierzęta. [...] Widz odnosi wrażenie, że trafił do zoo bez ogrodzeń, klatek, akwariów.

Monika Małkowska *Arką dookoła książki*, „Rzeczpospolita” (dodatek „Warszawski Informator Rzeczpospolitej”) 292, 15 XII 2006

Malarstwo polskie XXI w.

16 grudnia 2006 – 25 lutego 2007

Kurator wystawy **Agnieszka Morawińska**

Współpraca Elżbieta Sobiecka

Asystent kuratora Julia Leopold

Projekt ekspozycji Małgorzata Sadowska-Sobczyk, Marek Sobczyk

Sale nr 1 (Matejkowska), 2 (Narutowicza), 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, klatka schodowa

Wystawa zebrała w jednej przestrzeni galerii wybrane dzieła ponad 60 artystów różnych pokoleń i różnych środowisk, świadczących o potencjale, różnorodności i przemianach zachodzących w tej niegdyś najwyższej cenionej ze sztuk. Sytuacja malarstwa uległa zmianie w dobie zalewu mechanicznie produkowanych obrazów. Niektórzy artyści bronią jeszcze statusu malarstwa wywodzącego się z modernizmu, inni – jest ich już większość – podejmują dialog z ilustracjami gazetowymi,

* Szczegółowy opis wydarzeń towarzyszących wystawom s. 70–77.

** Szczegółowy opis katalogów i innych publikacji towarzyszących wystawom s. 64–66.

obrazami filmowymi i fotografią. Malarstwo wkracza w codzienność, artyści wybierają tematy trywialne, traktując dziedzictwo stylów i konwencji jako konceptualne środki wyrazu, przywołują kicz i stosują efekty nieudolności warsztatowych. Przy zmienionym statusie dzieła sztuki artyści chętnie posługują się formą cyklu czy serii, znajdują upodobanie w szczególnie wielkich albo bardzo małych formatach, stosują napisy, przywołują cytaty, odrzucają prostokąt płótna i wychodzą z malowaniem bezpośrednio na ściany, tworząc dzieła efemeryczne, umierające z końcem wystawy. Do udziału w wystawie zostali zaproszeni również artyści rozciągający pojęcie malarstwa: performerzy, vlepkarze, twórcy wideo, których projekty traktują o sytuacji malarstwa i pozycji malarza w XXI wieku. Artyści, których prace były prezentowane na wystawie:

Basia Bańda, Kuba Bąkowski, Andrzej Bielawski, Cezary Bodzianowski, Agata Bogacka, Rafał Bujnowski, Tomasz Ciecierski, Ignacy Czwartos, Oskar Dawicki, Jan Dobkowski, Edward Dwurnik, Pola Dwurnik, Wojciech Fangor, Stanisław Fijałkowski, Jarosław Fliciński, Stefan Gierowski, Grupa noBrain (Monika Waraxa, Jakub Budzyński), Bożena Grzyb-Jarodzka, Łukasz Huculak, Piotr Janas, Paweł Jarodzki, Maria Kiesner, Łukasz Korolkiewicz, Tomasz Kozak, Dominik Lejman, Robert B. Lisek, Wojciech Łazarczyk, Marcin Maciejowski, Robert Maciejuk, Bartek Materka, Anna Mierzejewska, Jarosław Modzelewski, Marzanna Morozewicz, Anna Myca, Paulina Ołowska, Roman Opałka, Anna Ostoya, Włodzimierz Pawlak, Dorota Podlaska, Zbigniew Rogalski, Agnieszka Rzepka, Wilhelm Sasnal, Jadwiga Sawicka, Jacek Sempoliński, Krzysztof Skarbek, Marek Sobczyk, Michał Stachyra, Kamil Stańczak, Paweł Susid, Marek Szczęsny, Grzegorz Sztwiertnia, Małgorzata Szymankiewicz, Maciej Świeszewski, Leon Tarasewicz, Jan Tarasin, Aleksandra Waliszewska, Krzysztof Wałaszek, Julita Wójcik, Włodzimierz Jan Zakrzewski, Karolina Zdunek, Jakub Julian Ziółkowski, Maria Zuba.

Publikacje: katalog (z wkładką *Kolekcja Mileny Bujnowskiej*), przewodnik po wystawie

Wydarzenia towarzyszące: oprowadzenie kuratorskie, performans

Ekspozycję w dniach 1 stycznia – 25 lutego zwiedziło 41 936 osób

Wystawę można oglądać na kilka sposobów; śledząc motywy i tematykę, malarskie style, sposób narracji, sposób posługiwania się kolorem, wpływ wcześniejszych dokonani i nauczycieli. I każdy da jakieś nowe pojęcie o kondycji polskiego malarstwa u progu XXI w. Mnie jednak najciekawszy wydaje się – przy nim się zatrzymam – trop konfrontacji pokoleniowej, ujawniający, jak bardzo różnią się w podejściu do sztuki artyści, którzy mogliby być dla siebie nawzajem dziadkami i wnukami. [...]

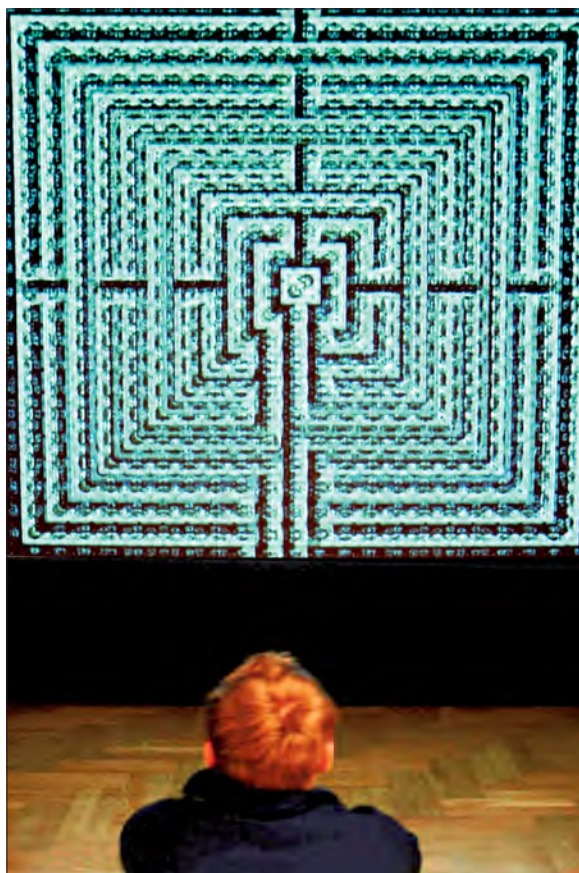
Głównymi bohaterami wystawy są jednak artyści, którzy kariery zaczynali dopiero po 1989 r. Ponad połowa zaproszonych do udziału twórców nie przekroczyła 40 roku życia, a co czwarty – 30! I bardzo dobrze, że Agnieszka Morawińska z taką uwagą pochyliła się nad młodą generacją malarzy, najciekawszą, najmniej obliczalną, najbardziej dynamiczną.

Piotr Sarzyński *Piotruś Pan na kozetce*, „Polityka” 52, 6 I 2007

Mocne punkty wystawy to obok Tarasewicza przede wszystkim Dominik Lejman, Paweł Jarodzki (już przez wzgląd na powielony na gadżeciarskich znaczkach, nieformalny szyld ekspozycji), Wilhelm Sasnal, Marek Sobczyk – tyleż ze względu na obrazy, co dyskretnie aktywną aranżację kolorystyczną całej ekspozycji, ale też Maria Kiesner. [...]

Co zapamiętamy z *Malarstwa polskiego XXI wieku*, nieustannie kojarząc to hasło głównie z tytułem wystawy? Łatwość malowania, by nie powiedzieć – szablonowość (we wszystkich znaczeniach tego pojęcia), brak barier i pomysłowość w uprawianiu selfmarketingu i mitotwórstwa na własny temat; zanikanie rzemiosła na rzecz szybkiego i dowcipnego flirtu z kulturą obrazkową masmediów. Niektóre prace dyskutowały z różnymi strategiami, eksplorowały z różnym skutkiem „tereny przygraniczne” przestrzeni malarstwa; nawiązywały doń, choć były niejednokrotnie realizowane w innych niż malarstwo mediach. Wchodziły w dialog z takimi pojęciami, jak rynkowa wartość kolekcji (Rafał Bujnowski i kolekcja dla jego córki), kicz (Łukasz Korolkiewicz, Tomasz Kozak, Dorota Podlaska), casus malarza-gwiazdora i samoodradzający się mit o końcu malarstwa (Cezary Bodzianowski), muzealnienie obiektu malarskiego (Robert Maciejuk, Paulina Ołowska). Przewabnym domknięciem – nie zawaham się użyć tego słowa – imprezy w Zachęcie była prezentacja wideo Oskara Dawickiego.

Artur Tanikowski *Zachęta do gry i zabawy*, „Aspiracje”, zima/wiosna 2007

Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski. Wystawa stypendystów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

23 lutego – 1 kwietnia

Kurator wystawy **Karolina Lewandowska**

Projekt ekspozycji Grzegorz Rytel

Salę nr 12, 13

Wystawa prac 17 stypendystów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego koncentrowała się na realizacjach fotograficznych i filmowych. Była to prezentacja wielopokoleniowa; tradycja została skonfrontowana z projektami współczesnymi, niejednokrotnie podejmującymi te same zagadnienia.

Wystawa obejmowała kilkanaście projektów, które można interpretować jako różne spojrzenia na Polskę – na jej kulturę materialną, przemiany społeczno-ekonomiczne, stereotypy światopoglądowe

zakorzenione w społeczeństwie. Każde spojrzenie jest nie tylko indywidualne, ale korzysta także z innej tradycji reprezentacji. Współczesne nawiązania do kanonu fotografii ojczystej czy XIX-wiecznej, dokumentacja architektury przemysłowej lub lokalnej – zestawione są z wypowiedziami luźno nawiązującymi do dokumentu topograficznego, w których przestrzeń publiczna, architektura stały się pretekstem do wypowiedzi wykraczających poza opis miejsca. Prace artystów posługujących się klasyczną, czarno-białą fotografią, wchodzą w interesujący dialog z pracami twórców wykorzystujących fotografię i wideo do utopijnych projektów lub do przeprowadzania krytyki współczesnego społeczeństwa, strategii reprezentacji czy dyskursu muzealnego.

Artyści, których prace były prezentowane na wystawie: Ewa Andrzejewska, Marcin Chomicki, Marek Glinkowski, Aneta Grzeszykowska & Jan Smaga, Wojciech Hoffman, Alicja Karska & Aleksandra Went, Jerzy Łapiński, Paweł Pierściński, Aleksandra Polisievicz, Łukasz Skąpski, Julia Staniszevska, Maciej Stępiński, Twożywo, Monika Wiechowska, Wojciech Wilczyk, Ireneusz Zjeżdżałka, Jan Żyskowski.

Publikacje: katalog, plakat

Wydarzenia towarzyszące: oprowadzenie kuratorskie, warsztaty, spotkania z artystami

Ekspozycję zwiedziło 14 370 osób

Tematem kilkunastu projektów stworzonych przez współczesnych artystów jest widziana i odbierana w różny sposób Polska.

Niektórzy skoncentrowali się na ojczystej kulturze materialnej, inni patrzą na kraj przez pryzmat przemian społeczno-ekonomicznych, a dla jeszcze innych godne uwagi stały się zakorzenione w społeczeństwie stereotypy. Jedni nawiązują swoimi pracami do XIX-wiecznej fotografii ojczystej, niektóre - z projektów są zaś dokumentacją architektury miejskiej, przemysłowej czy lokalnej. Twórcy prowokują swoimi pracami do dyskusji.

Joanna Müller *Fotografie i prace wideo współczesnych artystów w Zachęcie, „Dziennik. Polska, Europa, Świat” 54, 5 III 2007*

Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski. Wystawa stypendystów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Aleksandra Polisievicz, Ul. św. Jana, 2001/2002

Na następnej stronie:
Andrzej Czarnacki. fryzjer aprioryczny
Fragment instalacji

Obiektywy utrwaliły raczej niewesołe obrazy. Przede wszystkim Polskę zaściankową, w której naturalne piękno miesza się z obskurnymi efektami działań człowieka. Galeria Zachęta wystawę „Efekt rzeczywistości” dokonuje resumé kondycji kraju. [...]

Ekspozycja ma charakter wielopokoleniowy, bo jej organizatorom zależy na zróżnicowanej ocenie polskich realiów. W Zachęcie zobaczymy kraj absurdów i kontrastów, biedę i bogactwo, dobry gust i tandetę, sentyment i odrazę do ojczyznej brzydoty. Przede wszystkim zaś dostrzeżemy kulturę zbudowaną z marzeń o normalności.

JOT Jeszcze raz Polska, „WiK” 9, 26 II – 4 III 2007

Andrzej Czarnacki. fryzjer aprioryczny

23 lutego – 8 kwietnia

Kuratorzy wystawy **Paweł Polif, Julia Leopold**

Projekt ekspozycji Andrzej Czarnacki

Sala nr 11 (Mały Salon)

Twórczość Andrzeja Czarnackiego ma charakter na wskroś filozoficzny. W swoich akcjach, obrazach, rysunkach i instalacjach skupia się on na obrazowaniu wrodzonych struktur poznawczych – „niezmiennych zapisów” – odpowiedzialnych zarówno za porządkowanie danych płynących z doświadczenia, jak i za przebieg reakcji organizmu na docierające z otoczenia bodźce. Prezentowana w Zachęcie instalacja zawierała zestaw przedmiotów kojarzących się z wyposażeniem zakładu fryzjerskiego. Była ona podsumowaniem cyklu akcji – dotychczas dziesięciu – realizowanych od 1994 roku przez Andrzeja Czarnackiego w miejscach publicznych: w zakładach fryzjerskich, w galeriach sztuki podczas wernisaży, w otwartej przestrzeni (np. na Kopcu Kościuszki w Krakowie). Artysta zrezygnował w nich z podejmowania typowych, zorientowanych na wytworzenie określonego produktu działań i poddawał się prostej operacji obcięcia włosów. Skrajna ekonomia środków wpisana w ów paradoksalny akt „działania przez niedziałanie” miała służyć osiągnięciu przez autora stanu równowagi psychofizycznej, sprzyjającej skierowaniu uwagi na własne wnętrze i dokonaniu wglądu w aprioryczne struktury poznawcze.

Na realizację projektu *fryzjer aprioryczny* Andrzej Czarnacki otrzymał stypendium Fundacji Kultury.

Publikacje: katalog, plakat

Ekspozycję zwiedziło 14 606 osób

W Zachęcie widać dwa wirujące z ogromną szybkością fotele z zakładu fryzjerskiego. Tuż obok stoją dwa wyposażone w diody metalowe pręty, które artysta nazywa pionami regulacji.

Na jednej ze ścian wisi stalowa płyta, na której gruby, podłączony do prądu, rozgrzewający się do czerwoności pręt ułożony jest w kształt wielkich nożyczek. Na zasadzie grzałki działa także „Sarmata Index” – wykonany z gorącego prętu zarys ludzkiej głowy. Wszystkie elementy instalacji podłączone są kablami do „Nexusa”, układu sterowania. [...]

Czarnacki sporo ryzykuje, uprawiając sztukę w ten sposób – na pierwszym miejscu listy niebezpieczeństw jest bycie niezrozumiałym i skazanym na rolę outsidera. Doświadczenie tej sztuki niekoniecznie zgadza się z przeświadczeniem widza na temat tego, czego oczekuje po wystawie w galerii. O tym pęknięciu jest również projekt Czarnackiego. Artysta zmienia sztukę w aparat poznawczy, trudny w obsłudze, ale kuszący obietnicą przeżycia intelektualnej przygody.

Stach Szablowski *Sztuka włosa*, „Dziennik. Polska, Europa, Świat” 52, 2 III 2007

Gustav Metzger. Prace 1995–2007

6 marca – 22 kwietnia

Kuratorzy wystawy **Pontus Kyander, Hanna**

Wróblewska

Współpraca Julia Leopold

Projekt ekspozycji Hanna Wróblewska, Gustav Metzger
Sale nr 1 (Matejkowska), 2 (Narutowicza), 3, 4, 5, klatka
schodowa

Wystawa w Zachęcie ukazała fragment bogatej twórczości Gustava Metzgera. Urodzony w Norymberdze w 1926 roku w pochodzącej z Polski ortodoksyjnej rodzinie żydowskiej, w 1939 został wysłany do Wielkiej Brytanii w ramach Refugee Children's Movement i dzięki temu ocalał z Holocaustu, w którym zginęła większość jego bliskich. Nigdy nie przyjął żadnego obywatelstwa, żyje ze statusem bezpaństwowca. Zafascynowany ruchem dada, rosyjską awangardą, współpracował m.in. z artystami z nurtu Fluxus. Stworzył pojęcie i był autorem manifestów sztuki autodestrukcyjnej. Twórca idei strajku w sztuce, lata 1977–1980 ogłosił „czasem bez sztuki”. Znany jest ze swego zaangażowania w ruchy pacyfistyczne i ekologiczne. Tworzy prace odwołujące się do wydarzeń historycznych – tragedii i konfliktów zwykle widzianych/ukazywanych przez pryzmat dokumentów i fotografii z epoki. Wystawa obejmowała cztery sale, z których każda stanowiła rozdział w narracji. Pierwszy z nich – w sali Narutowicza – nosił tytuł *Pola śmierci* (w nawiązaniu do masowych egzekucji ludności dokonanych przez Czerwonych Khmerów w Kambodży oraz filmu Rolanda Joffe'a o tych wydarzeniach). W sali znajdowały się obiekty z cyklu *Fotografii historycznych*, nawiązujące do różnych wydarzeń i konfliktów XX wieku, np. Anschlusu Austrii w 1938 czy bombardowania napalmem cywilnej ludności w Wietnamie w 1972. Część wystawy prezentowana w drugiej sali pod tytułem *In memoriam* zawierała pierwszą pracę z cyklu *Fotografii historycznych* – *Likwidacja getta warszawskiego, 19 kwietnia – 28 dni, 1943* – oraz instalację *In memoriam* z 2006 roku, nawiązującą do berlińskiego pomnika

Pomordowanym Żydom Europy autorstwa Petera Eisenmana. Trzecia część pt. *Terror i Opresja*, a zarazem najnowsza praca z cyklu *Fotografii historycznych*, powstała specjalnie na wystawę w Zachęcie. Składała się z dwóch wiszących naprzeciw siebie ogromnych fotografii, które przedstawiały Żydów stojących w kolejce do rejestracji w Buchenwaldzie w 1938 oraz Niemców wkraczających do Polski w 1939 roku. Narrację zamykała wielowątkowa instalacja *Eichmann i anioł* z 1995. Odtworzona klatka, w której siedział Eichmann podczas swojego procesu w Jerozolimie, została ustawiona naprzeciwko ściany z gazet, wzdłuż drugiej, dłuższej ściany umieszczono pas transmisyjny, na którym widzowie mogli kłaść egzemplarze gazet z paczek pozostałych po budowie ściany. Instalację dopełniała reprodukcja obrazu *Angelus Novus* Paula Klee, który należał do Waltera Benjamin.

Publikacje: katalog, plakat

Wydarzenia towarzyszące: oprowadzenie kuratorskie, wykłady, panel dyskusyjny

Ekspozycję zwiedziło 16 811 osób

Bodaj najbardziej przejmująca jest instalacja zajmująca niemal całą Salę Matejkowską. Szare kartonowe bloki nawiązują do słynnego pomnika *Pomordowanym Żydom Europy*, wzniesionego w Berlinie według koncepcji Petera Eisenmana. Metzger stworzył gorzką parodię tego monumentu. Zamiast graniastosłupów z trwałego cementu mamy tekturę; zamiast ładu w ustawieniu brył – chaotyczny zbiór kartonowych steli. Oto pomnik na miarę ludzkich potrzeb. Tandetny, krótkotrwały i nieszczerzy, jak wyrzuty sumienia.

Monika Małkowska *Pamięć ukryta za szmatą*, „Rzeczpospolita” 70, 23 III 2007

W Zachęcie Metzger pokazuje *Fotografie historyczne*.

To drastyczne zdjęcia zasłonięte kurtyną, zakryte kawałkiem materiału, płytą gipsową, blachą, deskami. Załączona ulotka dopiero wyjaśnia, co przedstawiają. W ciasnym przejściu na wystawę umieszczono powiększoną fotografię rampy w Auschwitz z grupą węgierskich Żydów. Nic z bliska nie widać, tylko grube ziarno fotografii. [...]

Czy gazeta dla Metzgera to symbol upadającej cywilizacji? Jakież to banał! Ale Metzger – neodadaista – znalazł chyba właściwy język do mówienia o banalności zła. Tak, bohaterem tej pracy jest zło, i to zło współczesne, które żyje w postaci najbardziej trwałej – bo trywialnej i codziennej. Kiedy wchodzimy do klatki, nie czujemy tam żadnej „przeszłości” ani „historii”. To mogłoby być równie dobrze miejsce, na którym siedział w trakcie procesu Miłoszević czy Saddam Husajn. Wszystko dzieje się teraz, gazety piszą swoje sprawozdania, a „anioł historii” nie jest w stanie powstrzymać biegu wydarzeń.

Dorota Jarecka *Artysta i katastrofy*, „Gazeta Wyborcza” 57, 8 III 2007

Istotą tych prac jest *konfrontacja* z reprezentacją obrazową, niekiedy zdwojona, jak w przypadku naprzeciwlegle zawieszonych fotogramów pracy *Terror i opresja*, gdzie widz postawiony zostaje pomiędzy symetrycznie i nieco po skosie ukazany szeregiem wojsk hitlerowskich a równie regularnie i nieco z góry oddanym zgrupowaniem aresztowanych podczas nocy kryształowej Żydów, przygotowywanych do rejestracji w obozie koncentracyjnym. Patrzący znajduje się pomiędzy totalizującymi jednostką szykami, które oddają na swój sposób wewnętrzną organizację Trzeciej Rzeszy. Jednak na tym koniec analogii, gdyż widz odczuwa na sobie przyciąganie odmiennych biegunów relacji ofiara – oprawca, wobec której ma tutaj możliwość zajęcia tylko jednego stanowiska.

Krzysztof Gutfrański *Multa Páucis. O propozycjach odbioru prac Gustava Metzgera*, www.laznia.pl, 25 V 2007

Wystawę w Zachęcie kończyła praca *Eichmann i anioł*. Jest ona poświęcona trzem postaciom. Jedna to tytułowy Eichmann, współtwórca systemu Zagłady, osądzony i stracony w Jerozolimie po długim procesie prowadzonym w latach 1961–1962. Druga to Hannah Arendt, która obserwowała jego proces; na tej podstawie powstanie jej słynna książka *Eichmann w Jerozolimie* o znamienym podtytule *Rzecz o banalności zła*. Trzecia to Walter Benjamin. [...] Metzger rekonstruuje szklaną kabinę, w której przetrzymywano podczas rozpraw Eichmanna. Buduje też ścianę z gazet, jakby

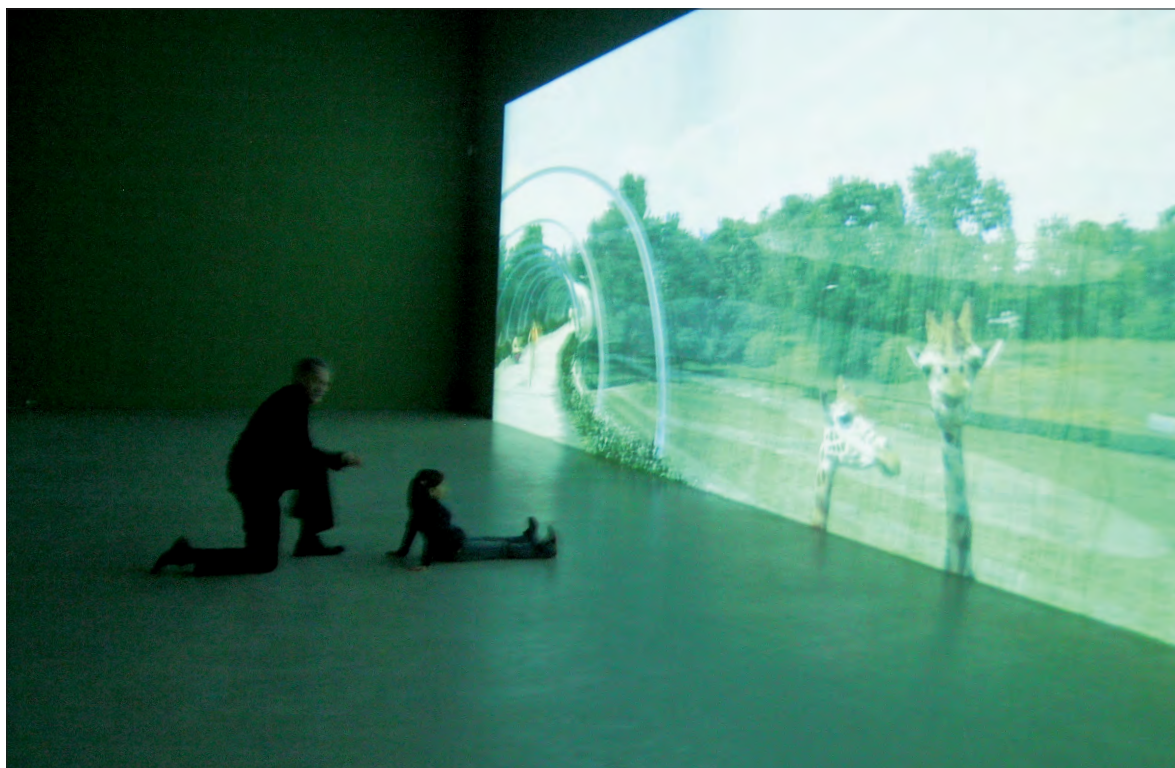
chciał przypomnieć o szczególnej roli prasy we współczesnym świecie, a także podczas tego procesu; gazety, wydawane w wielkich nakładach, atakują informacjami i zdjęciami. Przekazują informacje, ale też są narzędziem manipulacji, budują niewidzialną ścianę między nami i rzeczywistością.

Piotr Kosiewski *Fotografie naszej historii, „Więź”, 1 XII 2007*

Jarosław Kozakiewicz. Transfer **10 marca – 15 kwietnia**

Kurator wystawy **Gabriela Świtek**
Współpraca Zofia Machnicka
Projekt ekspozycji Jarosław Kozakiewicz
Sala nr 8

Był to pokaz konceptualno-urbanistycznego projektu Jarosława Kozakiewicza (rzeźbiarza i autora projektów architektonicznych), prezentowanego w Pawilonie Polskim na 10. Międzynarodowej Wystawie Architektury w Wenecji w 2006 roku. Tytuł oznacza przeniesienie w inne miejsce, przemieszczenie

ludzi, informacji, pieniędzy, technologii. Tłem dla projektu jest Warszawa jako przykład współczesnej kultury zatłoczenia, a inspiracją były m.in. historyczne osie przestrzenne miasta, takie jak oś saska, stanisławowska czy praska. Kozakiewicz proponuje nową, organiczną sieć transferową, częściowo nałożoną na istniejące arterie komunikacyjne, a jednocześnie wytyczającą nowe połączenia. Sieć transferowa w formie wiaduktów spełnia trzy główne funkcje: po pierwsze, łączy tereny zielone (parki miejskie, lasy podmiejskie), umożliwiając alternatywną komunikację dla pieszych i rowerzystów bez wykorzystania nowoczesnych środków transportu, takich jak samochód, tramwaj, czy metro; po drugie, łączy miejsca o szczególnym znaczeniu dla miasta, tworząc m.in. ścieżki pamięci, sztuki, edukacji, rekreacji; po trzecie, umożliwia udrożnienie istniejących sieci komunikacyjnych. Sieć projektowanych wiaduktów symbolicznie nakłada się na funkcjonujące w rzeczywistości sieci miejskie: trasy komunikacyjne (autobusowe, tramwajowe, kolejowe, metro), linie energetyczne, telefoniczne, wodociągowe

i gazociągowe. W zależności od lokalizacji sieć transferowa przyjmuje trzy różne formy: wiadukty otwarte, projektowane na wzór parkowych alejek; wiadukty zamknięte, przeszklone, przypominające ogrody zimowe, zachęcające do spaceru po mieście przy niesprzyjającej pogodzie; szlaki piesze naziemne. Sieć wiaduktów nie jest realizacyjnym projektem urbanistycznym, raczej propozycją sugerującą zmianę „środka transportu”, a dzięki temu zmianę sposobu doświadczania miasta.

Publikacje: plakat

Wydarzenia towarzyszące: oprowadzenie kuratorskie, wykłady, warsztaty

Ekspozycję zwiedziło 13 311 osób

Projekcja kilkuminutowego filmu odbywa się non stop, na zasadzie pętli. Zauważyłam, że widzowie oglądają *Transfer* wielokrotnie, nawet tego nieświadomi. Dlaczego ta wizja ich magnetyzuje? [...] Obraz został znacznie powiększony – zajmuje najdłuższą ścianę sali zwanej betonową (w nowej części galerii). Efekt jest znakomity. Naprawdę oglądający odnosi wrażenie, że przechadza się napowietrznymi traktami i relaksuje wraz z bohaterami filmu. Zapewniam – rzadko która wystawa dostarcza tak pozytywnych odczuć. Choćby dlatego trzeba ją odwiedzić.

Monika Małkowska *Marzenie ponad ziemią*, „Rzeczpospolita” 70, 23 III 2007

Światło w naszych warunkach geograficznych jest na wagę złota. Wszyscy cierpimy na jego brak, łakomie wystawiając się na promienie słońca. Ich niedobór kształtuje w pewnej mierze naszą kulturę, a już na pewno sztukę, temperament, sposób spędzania wolnego czasu. Przeszklenie korytarzy *Transferu* sprawia, że światło skupione jest w środku jak w soczewce. To wystarczająca zachęta, by przyrzeć się *Transferowi* od wewnątrz. [...] Bowiern oglądana animacja nie budzi uczucia niedowierzania, raczej tęskne rozmarzenie za wizją miasta, które tradycyjnie uznawane jest za zimne, urbanistycznie niezorganizowane, będące do dziś poligonem doświadczalnym dla ekip wydających pozwolenia budowlane.

Dagmara Babińska *Transfer pozytywnych jakości*, „Exit” 2 (70), 2007

Rzeźbiarz, prowokator, architekt – Jarosław Kozakiewicz to jeden z najciekawszych współczesnych polskich artystów. W Zachęcie pokazuje, jak mogłaby wyglądać Warszawa. [...]

Na gigantycznym ekranie widać Warszawę, której nie ma. Znajomy miejski pejzaż został wzbogacony o napowietrzne ścieżki – zadaszone pleksiglasem tunele wyniesione na wiaduktach kilka metrów nad poziomem gruntu. Na dole pędzą samochody, kłębią się spaliny, pęcznieją korki. Na górze, na poziomie ścieżek, trwa idylla: ludzie spacerują, jeżdżą na rowerach, odpoczywają. *Transfer*, jak wszystkie propozycje Kozakiewicza, jest wizjonerski i jednocześnie realny.

Stach Szablowski *Architektura to sztuka wizjonerów*, „Dziennik. Polska, Europa, Świat” 76, 30 III 2007

Józef Czapski. Wokół kolekcji Aeschlimanna

17 marca – 22 kwietnia

Kurator wystawy **Piotr Kłoczowski**

Współpraca Zofia Machnicka

Projekt ekspozycji Grzegorz Rytel

Sale nr 5, 6, 7

Wystawa prezentowała twórczość wybitnego polskiego malarza i pisarza Józefa Czapskiego, związanego z emigracyjnym środowiskiem skupionym wokół miesięcznika „Kultura”, mającego siedzibę w podparyskim Maisons-Laffitte. Pokazano zbiór około 80 płócien oraz 30 rysunków i gwaszy, głównie z lat 70. i 80 XX w., czyli z okresu uznawanego przez krytyków za najlepsze lata w malarstwie artysty, które często pozostaje w cieniu jego twórczości pisarskiej oraz emigracyjnej biografii. W dobie fascynacji nowymi mediami twórczość Czapskiego przypomina o znaczeniu tradycyjnych malarskich tematów, jak pejzaż czy martwa natura, o znaczeniu studiowania natury, poszukiwania harmonii kompozycji, wyrazistości koloru i lekkości rysunku. Większość prezentowanych dzieł pochodziła ze zbiorów Richarda Aeschlimanna

– szwajcarskiego rysownika, marszanda i przyjaciela artysty, będącego jednocześnie najpoważniejszym kolekcjonerem twórczości Czapskiego. Przypomniano również wczesne obrazy Czapskiego, np. *Opera leśna* (1937) czy *Lustra* (*Autoportret w lustrze*) (1937) z kolekcji Muzeum Narodowego w Warszawie. Istotną częścią ekspozycji był *Dziennik artysty*, „arcydzieło nieznanne” literatury i sztuki polskiej XX wieku – czternaście zeszytów pochodzących z kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie.

Publikacje: katalog, folder, plakat

Wydarzenia towarzyszące: oprowadzenie kuratorskie, wykłady, warsztaty, filmy

Ekspozycję zwiedziło 14 388 osób

Ponowne przybliżenie publiczności Józefa Czapskiego jako malarza w ramach wystawy w Zachęcie jest prawdziwym wydarzeniem. [...]

Obrazy są pozornie statyczne, wybór konkretnego tematu czy miejsca prowadzi do dalszych dramatycznych poszukiwań.

Efektom staje się wyjątkowa faktura płócien, migotliwa,

Józef Czapski. Wokół kolekcji Aeschlimanna
Fragment ekspozycji (fot. E. Helbert)

Na poprzedniej stronie:

Jarosław Kozakiewicz. *Transfer*

Wizualizacja projektu (fot. dzięki uprzejmości artysty)

rozchybotana. Świat Czapskiego drży. Nie ma stałych kształtów, nie ma pewności ani przesady. [...]

Czapski zamyka pewien rozdział w sztuce malarskiej. Dla widzów ceniących subtelność twórczości takich artystów jak Bonnard czy Morandi wystawa w Zachęcie wydaje się przyjemną koniecznością.

Jarosław Kuisz *Malarski triumf Józefa Czapskiego*, „Dziennik. Polska, Europa, Świat” 66, 19 III 2007

Na wystawie w Zachęcie dominują pejzaże i migawki z miast.

Są też martwe natury – gatunek, do którego malarz miał najwięcej serca. Ale tylko wówczas, gdy komponował je z „nieszlachetnych”, banalnych przedmiotów. [...]

Pracował, nawet gdy wzrok odmawiał mu posłuszeństwa. Jego dwie ostatnie kompozycje – martwe natury. Szczyty skromności: kwiatki w wazonie, białe miseczki na stole. Ledwo naszkicowane umoczone w czarnej farbie pędzlem, maźnięte gdzieś tam jaśniejszym kolorem. Pochwała tego, co najwyklesze.

Monika Małkowska *Józef Czapski nareszcie doceniony*, „Rzeczpospolita” 64, 16 III 2007

W obrazach, które oglądamy w Zachęcie, jest moc. Może wynika ona z uporu? Nie miał łatwości malowania i w tym sensie owo z trudem przychodzące malarstwo ma w sobie więcej prawdy. Jednak obrazy Czapskiego lepiej znoszą czas i zmieniające się malarskie mody niż obrazy jego przyjaciół kapistów. [...]

Szpeciallynie pięknie wygląda zawieszona na tym tle sekwencja pejzaży, z emblematyczną dla Czapskiego *Żółtą chmurą*. Skromne obrazki, podbite kolorem ścian, zyskują na sile wyrazu, a całość ekspozycji na harmonii. Zjednoczone tłem, świecą tym mocniej swoimi kontrastowymi barwami. Dostały nieoczekiwane wsparcie i świetnie z niego skorzystały. To dobry przykład wystawy przemieniającej dzieła na niej pokazywane.

Bogusław Deptuła *Żółte ściany*, „Tygodnik Powszechny” 13, 1 IV 2007

Klatka schodowa w Zachęcie nigdy dotąd nie oślniła mnie tak swoją bielą, jak w chwili, kiedy wychodziłem z wystawy Czapskiego, a czerń balustrad i kandelabrow na białym tle ścian i marmurów wydała mi się wyrazista niż kiedykolwiek. Nie wiem, czy sprawiła to złocisto-słoneczna aura pejzaży, które miałem jeszcze w oczach, czy szukające swojego kształtu *Dwie białe miseczki* i matissowska, oścista *Biała martwa natura* – oba płótna uczące „odkrywania tajemnicy w bieli”, a też w czerni i szarości.

Bohdan Paczowski *Portrety Czapskiego*, „Zeszyty Literackie” 2, 2007

Mój świat. Nowa siła subiektywności

17 kwietnia – 24 czerwca

Koncepcja wystawy: **Emily Campbell, Guta Moura Guedes, Jaime Hayon**

Kurator wystawy **Andrée Cooke**

Kuratorzy części polskiej: **Magda Kardasz**, Zachęta Narodowa Galeria Sztuki; **Michał Stefanowski**, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

Wystawa zorganizowana we współpracy z British Council
Kierownik projektu Will Sorrell, British Council UK

Współpraca ze strony British Council: Ewa Ayton, dyrektor projektów; Agnieszka Wrycza, menadżer projektów; Anna Palonka, koordynator projektów; Przemysław Tymiński, asystent projektów

Projekt ekspozycji Grzegorz Rytel

Sale nr 11 (Mały Salon), 13, hol

Józef Czapski. Wokół kolekcji Aeschlimanna
Richard Aeschlimann na sali wystawowej (fot. E. Helbert)

Na następnej stronie:

Mój świat. Nowa siła subiektywności

Małgorzata Wesołowska, Żelazna kurtyna, 2007

Fragment ekspozycji

Wystawa została zorganizowana we współpracy z British Council i jest prezentacją prac młodych projektantów z Wielkiej Brytanii, wcześniej przedstawioną już w Lizbonie, Wilnie, Londynie, Oslo i Tallinie, poszerzoną o część polską. Dla uczestniczących w wystawie twórców ważny jest bezpośredni kontakt z materiałami lub procesem wytwarzania, a ich pomysły w zakresie designu inspirowane są najbliższym otoczeniem, lokalnym kontekstem czy osobistym doświadczeniem projektantów. Ten element indywidualnego zaangażowania w projektowanie – w opozycji do ujednolicającej świat technicyzacji – widoczny jest w działalności młodych designerów zarówno z Wielkiej Brytanii, jak i z Polski. Stosowanie recyklingu, zabawa konwencjami, poczucie humoru, odniesienia do lokalnej i światowej sztuki ludowej lub lokalnej tradycji projektowania czy rzemiosła, nowatorskie podejście do materiału – wszystko to znaleźć możemy w prezentowanych tu pracach czternaściorga projektantów i zespołów projektowych, w przeważającej części przygotowanych specjalnie na tę wystawę. Projektanci z Wielkiej Brytanii, których prace można było zobaczyć na wystawie: Danny Brown, Committee (Clare Page, Harry Richardson), Doshi Levien (Nipa Doshi, Jonathan Levien), Neutral (Christian Grou, Tapio Snellman), Peter Traag, Alison Willoughby, Wokmedia (Mathias Cross, Julie Mathias). W polskiej części prezentacji uczestniczyli: Beza projekt (Anna Łoskiewicz, Zofia Strumiłło), Agnieszka Czop i Joanna Rusin, Marek Firek, Gogo (Maria Makowska, Piotr Stolarski), Iapolka (Marta Białecka, Anna Piwowar), poor design (Bartosz Mucha) i puff-buff design (Radosław Achramowicz, Anna Siedlecka). Wydarzeniem towarzyszącym wystawie był konkurs *Mój świat*, adresowany do studentów wzornictwa i innych wydziałów uczelni artystycznych w Polsce oraz do młodych projektantów, zorganizowany przez Zachętę, British Council, ASP w Warszawie, Stowarzyszenie Projektantów Form Przemysłowych i magazyn „2+3D”. Posiedzenie konkursowego jury odbyło się na początku marca b. r., zaś ogłoszenie

wyników nastąpiło w czasie otwarcia wystawy. Dwie nagrodzone prace (nagroda główna dla Małgorzaty Wesołowskiej za *Żelazną kurtynę*, 2007 i wyróżnienie honorowe dla Pawła Grobelnego za pracę *Neckchairs*, 2006) były prezentowane na wystawie.

Publikacje: katalog, plakat

Wydarzenia towarzyszące: oprowadzenie kuratorskie, wykłady, warsztaty

Ekspozycję zwiedziły 19 644 osoby

Meblowy software Danny'ego Browna, najbardziej „nowoczesna” i zaskakująca z prac pokazywanych na wystawie, to seria wzorów – animacji komputerowych rzuconych za pomocą projektora na zastawę stołową i pościelone łóżko. Dzięki tej technice najprostsze i najbardziej codzienne sprzęty mogą zyskać nową jakość. [...]

Wystawa „Mój świat...” kusi, choćby ze względu na rzadkość prezentowania wzornictwa przemysłowego w Zachęcie. Wprowadził polskie projekty [...] były ostatnio prezentowane na wystawach, jednak charakter i kondycja polskiego designu najlepiej uwidocznić się dopiero w zestawieniach z dokonaniem projektantów zagranicznych. Młody polski design cechuje zabawa konwencjami, poczucie humoru, dowcip i ironia, a także odniesienie do tradycji, chęć dialogu, i co ważne, duża doza krytycyzmu.

Maria Wierchoś *Design + dizajn, „Art & Business” 5, 2007*

Lampa z warstw jak baranina na kebab, pomalowane na biało gałęzie jako półki i radio-kłoda cięte z metra. Brytyjskie i polskie trendy w designie pokazuje nowa świetna wystawa „Mój świat. Nowa siła subiektywności” w warszawskiej Zachęcie.

Wszystkim przedmiotom daleko do zimnego i bezosobowego minimalizmu. Mają proste formy, ale też indywidualny rys, którego brak identycznym markowym produktom wytwarzanym przez duże firmy. Być może lampa *Kebab* wykonana z przedmiotów z second-handu, złożony z rozsypanych pomponów dywan *Rozprysk* czy czarne nadmuchiwane żyrandole *Pajak* polskiego duetu Puff-Buff nie trafiają do masowej produkcji, ale bez takich pomysłów ciężko mówić o rozwoju w designie.

Maja Gawrońska *Wzory nie tylko na sprzedaż, „Dziennik. Polska, Europa, Świat” 99, 27 IV 2007*

Skończyły się już czasy meblścianek na wysoki połysk i podłóg z linoleum. Również wielki telewizor plazmowy na ścianie i metalowa kuchnia o wyglądzie przypominającym prosekatorium nie jest już modna. Jeśli ktoś jeszcze w to nie wierzy, powinien wybrać się na najnowszą, otwartą od dzisiaj wystawę Zachęty „Mój świat. Nowa siła subiektywności”. Zaprezentowana tu zostanie nowa era wzornictwa przemysłowego, gdzie pomysł i dusza liczą się najbardziej. [...]

Amatorom fitnessu spodoba się z pewnością czekolada wymyślona przez Martę Białecką i Annę Piwowar, które ukrywają się pod marką *lapolka*. Ich smakołyk na każdej kostce ma wypisaną liczbę kalorii, którą wchłania się do organizmu podczas konsumpcji. Z kolei stojąca lampa w kształcie psa ma kłosz zainspirowany weterynaryjnym kołnierzem dla czworonogów.

Dorota Nowakowska *Sukienka modnie wyrzeźbiona, „Życie Warszawy” 89, 16 IV 2007*

Andrzej Bielawski. Bez tytułu. Prace 2004–2007

28 kwietnia – 10 czerwca

Współpraca ze strony Zachęty: Hanna Wróblewska, Julia Leopold

Projekt ekspozycji Andrzej Bielawski

Sale nr 1 (Matejkowska), 8, 9

Wystawa była prezentacją najnowszego dorobku twórczego Andrzeja Bielawskiego, artysty znanego z posługiwania się różnorodnymi formami wyrazu – malarstwem, grafiką, rysunkiem, a także książką artystyczną. Trzon ekspozycji stanowiły obrazy z wielkoformatowego, obszernego cyklu *Woski*, powstałego specjalnie z myślą o wystawie w Zachęcie. Publiczność miała okazję zobaczyć także inne prace, będące kontynuacją znanych cykli malarskich artysty, takich jak *Popioły*, *Atramenty* czy *Gabloty*. Jedną z ważniejszych dziedzin działalności Andrzeja Bielawskiego – książka artystyczna – została zaprezentowana w formie projekcji wideo na dużych ekranach plazmowych. Projekt ekspozycji opracował sam artysta, z właściwą mu dbałością o detal i wrażenie wizualne.

Publikacje: katalog, plakat

Wydarzenia towarzyszące: oprowadzenie kuratorskie, spotkanie z artystą

Ekspozycję zwiedziły 10 964 osoby

Gdy wchodzimy do sal z pracami Bielawskiego, zwłaszcza do ogromnej Matejkowskiej, uderza nas surowość jego dzieł. Wielkie pionowe formaty, niemal jednakowej wielkości, całkowicie abstrakcyjne. W ramach jednego obrazu tylko jeden kolor: żółcień, granat, brąz. Ale mimo tej pozorowanej monotonii coś nas do nich przyciąga. Przy bliższym przyjrzeniu się dostrzegamy niuanse rozmaitych odcieni i oryginalną fakturę. To zastrzeżenie naturalnych materiałów, jakie Bielawski wprowadza w obręb obrazu. „Maluje” rozgrzanym pszczelim woskiem, który zastygając, tworzy kolejne nieregularne warstwy materii koloru. Nie do przewidzenia, zaplanowania. Niekiedy wosk posypuje warstwami popiołu, tworząc fakturę bardziej szorstką, ziemistą. Maluje też atramentem. W Zachęcie głębiej uzyskanego w ten sposób granatu dodatkowo podkreśla oranż ścian, na których zawisły te prace, zwane umownie *Atramentami*.

Agnieszka Kowalska *Droga, nie cel, „Gazeta Wyborcza” 100, 29–29 IV 2007*

Komu daje się we znaki zgiełk miasta, może się schronić w Zachęcie. Prezentacja najnowszego dorobku Andrzeja Bielawskiego jest jak głęboki oddech – pozwala zwolnić,

wyciszyć się. To przygotowany specjalnie dla Zachęty wielkoformatowy cykl *Woski*, a także prace z cykli *Atramenty*, *Popioly* i *Gabloty*. Medytacyjną atmosferę pogłębia jeszcze sposób przedstawienia ważnego pola twórczości artysty, jakim są *Księgi*. Projektacja wideo nie tylko pokazuje stronicę traktatów czy atlasów geograficznych i anatomicznych przetworzone w swoisty dziennik artystyczny, także przykuwa uwagę szelestem przewracanych kart.

(ap) Andrzej Bielawski. *Bez tytułu. Prace 2004–2007*, „Przeгляд” 22, 3 VI 2007

Skupienie na materiale jest jednym z wątków, które łączą *Księgi*, „obrazy”, *Gabloty* i tworzone przez artystę suchoryty. Przejawia się ono choćby w pokonywaniu oporu, jaki dużego formatu blacha stawia igle grawerskiej. Czytelne jest pod szklaną taflą gablot, których ikonyczną warstwę tworzą kamienie, zgniłe liście i skrawki papieru, uchwycone w ich fizycznym wymiarze. Podobnie w przypadku „obrazów” – tradycyjną rolę farby przejmuje materia. [...]

Artysta, którego koncepcja obrazowania opiera się nie na malowaniu, a na wydobywaniu wyobrażeń z materii – zgodnie z Schulzowskim zaprzeczeniem jej martwości i bierności – unika definiowania płócien, opatrując je otwartą formułą „bez tytułu”. Ów zabieg daje widzowi pole swobodnej interpretacji, jak też wskazuje na ważną dla poszukiwań Bielawskiego kwestię: istota *Gablot*, *Wosków* czy *Atramentów* realizuje się nie tyle w samodzielnie funkcjonujących obiektach, co w seriach, których poszczególne ogniwa ilustrują towarzyszące poszukiwaniom transformacje.

Izabela Dzioba Andrzej Bielawski „Bez tytułu”, „Exit” 2(70), 2007

Bill Viola

12 maja – 1 lipca

Kurator wystawy **Maria Brewińska**

Asystent kuratora Joanna Sokołowska

Projekt ekspozycji: Maria Brewińska, Bettina Jablonski

Sale nr 2 (Narutowicza), 3, 4, 5, 6, 7

Wystawa Billa Viola w Zachęcie była pierwszą w Polsce indywidualną prezentacją twórczości wybitnego artysty i pioniera sztuki wideo. Na wystawie zaprezentowano 9 prac, m.in. *Przejście* (1996), *Tratwa* (2004), *Wniebowstąpienie* (2000), prace nawiązujące do symboliki żywiołów.

Pokazana została również przełomowa dla twórczości Viola praca *Przywitanie* (1995), inspirowana obrazem *Nawiedzenie* (1528–1529) Jacopa Pontorma. Jest to jedno z pierwszych dzieł artysty podejmujących kwestie obrazowania emocji w odniesieniu do tradycji malarstwa. Temat ten Viola rozwijał w kolejnych latach, m.in. w ramach badań nad obrazowaniem stanów emocjonalnych w sztuce średniowiecznej i renesansowej w Getty Research Institute w Los Angeles w 1998 roku. Wyrazem tych poszukiwań jest cykl prac *Namiętności*, którego realizacja została rozpoczęta w 1999 roku. Na wystawie w Zachęcie zaprezentowane zostały

Publikacje: katalog, plakat

Wydarzenia towarzyszące: oprowadzenie kuratorskie, wykłady, filmy

Ekspozycję zwiedziło 15 029 osób

Poprzez staranne analizowanie mowy ciała, gestów, mimiki, Bill Viola snuje opowieść o emocjach, których doświadczamy wszyscy: strachu, złości, radości, smutku, euforii. Dzięki temu, że wnikliwie studiował i czerpał z dorobku różnych kultur (buddyzm, islam, chrześcijaństwo, a nawet rytuały pierwotnych ludów azjatyckich), jego dzieła mają charakter uniwersalny, czytelny dla odbiorców w różnych kręgach cywilizacyjnych. Dziełowi prac, które pokazane zostaną w Zachęcie, to okazja do naprawdę niezwykłego spotkania ze sztuką, a może nawet głębokich przeżyć.

Piotr Sarzyński *Rembrandt epoki wideo*, „Polityka” 19, 12 V 2007

Ten pokaz zapiera dech w piersiach: organiczny niski dźwięk wiatru, wody i ognia, który towarzyszy projekcjom, ich spowolnione tempo, skończona perfekcja filmowego obrazu. [...] Tyle tu odwołań do dawnej sztuki, ale nie trzeba jej znać, by przeżywać Billa Violę. On porusza te same emocje, co dawna sztuka, nie żądając od swojego widza ani wiedzy, ani intelektualnej ostrożności. Intuicja i instykt wystarczą. To artysta, jakiego potrzebują dziś masy, o czym nawet same nie wiedzą – dowodzi on, że sztuka nie umarła. Że za pomocą zaawansowanych technicznie środków można dawać pełnię przeżyć, które – wydawało się – minęły w sztuce bezpowrotnie: kontemplacji, nagłego olśnienia, czym jest egzystencja oraz byt.

Dorota Jarecka *Freski malowane plazmą*, „Gazeta Wyborcza” 110, 12–13 V 2007

Znaleźć dziś artystę ze światowej czołówki, którego sztukę przepelnia wiara, to prawdziwy cud. Takim artystą jest Bill Viola. Jego instalacje pierwszy raz oglądać możemy w Polsce. [...] Żywe obrazy – modne pod koniec XIX wieku – to wymarła, dziwna forma z pogranicza sztuki i rzeczywistości. Dzieła Violi także chciałyby się nazywać żywymi obrazami. Formie tej należy jednak nadać całkiem nowe treści artystyczne. Oto moc tradycji i wielkie możliwości współczesnej techniki spotykają się, by tworzyć dzieła, które zapadają w pamięć z niezwykłą siłą estetyczną i perswazyjną.

Bogusław Deptuła *Jesteśmy jasnością*, „Tygodnik Powszechny” 21, 27 V 2007

Wystawa Billa Violi w warszawskiej Zachęcie to fascynujący spektakl o żywiołach, śmierci, życiu i człowieczeństwie, przygotowany przez amerykańskiego klasyka nowych mediów. [...]

Prace Violi to perfekcyjne produkcje, za którymi stoi potężne studio artysty, dźwiękowcy, asystenci, dostęp do technologicznych nowinek. Taka baza połączona z 35-letnim doświadczeniem jest dobrym punktem wyjścia do stawiania sobie najambitniejszych celów – nawet takich jak zostanie „Rembrandtem epoki wideo”.

Stach Szablowski *Stare tematy, cyfrowa jakość*, „Dziennik Polska, Europa, Świat” 121, 25 V 2007

Bill Viola

Bill Viola i Kira Perov, wernisaż wystawy (fot. Agencja Medium)

Na następnej stronie:

Tratwa, 2004

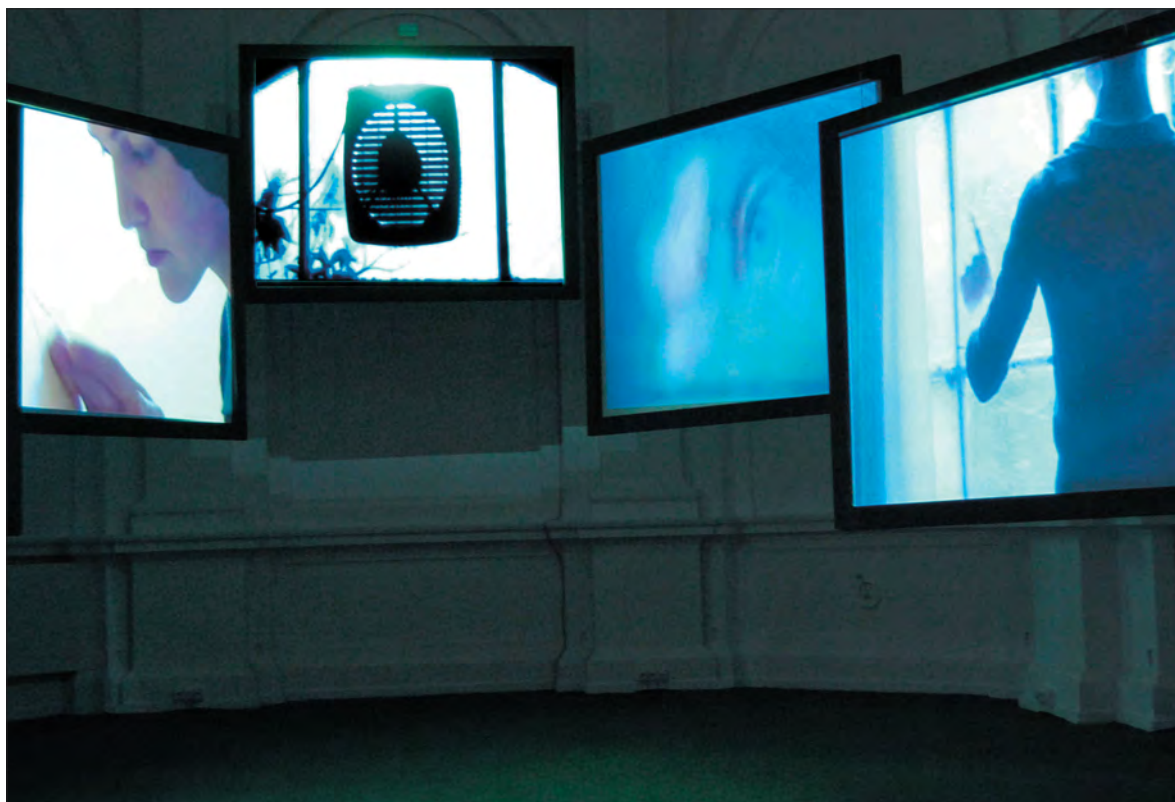
Kwintet zdumionych, 2000

następujące prace z tego cyklu: *Milcząca góra* (2001), *Rezygnacja* (2001), *Zamknięty ogród* (2000), *Kwintet zdumionych* (2000) i *Obrządek* (2002). Koncentrują się one na badaniu i ukazywaniu stanów emocjonalnych, wyrażanych językiem ciała i ekspresją twarzy, wzorowanych m.in. na religijnych przedstawieniach okresu późnego średniowiecza i renesansu. W pracach tych Viola wykorzystał formalne schematy malarstwa, jak również zastosował ekrany plazmowe i LCD nawiązujące do tradycyjnych form dyptyku i tryptyku. Efekt zawieszenia czasu, neutralne tło, w połączeniu ze współczesnymi strojami aktorów odgrywających sceny zaczerpnięte z tradycyjnej ikonografii, to zabiegi, które nadały pracom Violi uniwersalny charakter.

W ramach wystawy odbywały się także pokazy wcześniejszych (z końca 70 i początku lat 80. XX wieku) filmów artysty w sali kinowej.

Wystawa odbyła się pod honorowym patronatem Ambasadora Stanów Zjednoczonych Ameryki w Polsce Victora Ashe'a.

Anna Konik. Our Lady's Forever **16 czerwca – 5 sierpnia**

Kurator wystawy **Ewa Witkowska**

Współpraca ze strony Zachęty Julia Leopold

Projekt ekspozycji Anna Konik

Sala nr 11 (Mały Salon)

Na wystawie znalazła się się najnowsza praca Anny Konik – film wideo prezentowany w formie symultanicznej projekcji na kilku ekranach.

Powstał w oparciu o dramat napisany przez młodego, chorego na schizofrenię mężczyznę, którego artystka poznała kilka lat temu. Film został zrealizowany w opuszczonym szpitalu psychiatrycznym Our Lady's Hospital, który Anna Konik odkryła w czasie pobytu na stypendium twórczym w Cork w Irlandii w 2006 roku. Jest to poetycka opowieść bez początku i końca, ukazująca kobietę i mężczyznę, którzy poszukują się, krążąc po korytarzach i pokojach niszczącego szpitala. Obrazy w filmie, skąpane w niezwykłym, niebieskawym świetle, sytuują się na granicy

realności i abstrakcji, rzeczywistości i wyobrażenia. Realizacja ta bliska jest wcześniejszym pracom artystki, które także poruszają problem wyobcowania, odmiennej wrażliwości i samotności.

Publikacje: katalog

Ekspozycję zwiedziło 11 571 osób

Our Lady's Forever to bardzo pięknie zrealizowana praca, która uwodzi urodą obrazów i sugestywną atmosferą. Annie Konik udało się zbudować za pomocą filmów przestrzeń istniejącą poza czasem, świat, który przypomina opuszczony szpital wariatów. Każdy jest nieskończenie sam, zagubiony na zawsze w amfiladach własnego umysłu. To jedna z tych niedopowiedzianych, ulotnych prac, które prowokują do szukania znaczeń w poetyckich metaforach. Oczekujemy od sztuki dyskursywności, jasno określonych znaczeń, treści. Tym razem lepiej jednak zawiesić oczekiwania na kołku. Jest dzisiaj mnóstwo sztuki, której w gruncie rzeczy nie trzeba wcale oglądać, wystarczy o niej mówić. *Our Lady's Forever* to inna historia: trzeba uważać, żeby nie zagadać pracy, w której pokazane jest to, czego nie da się powiedzieć.

Stach Szablowski *Dramat nadwrażliwca*, „Dziennik. Polska, Europa, Świat” 162, 13 VII 2007

Szczególne miejsca. Idee do zamieszkania. Kolekcja Sztuki Współczesnej Fundacji "la Caixa"

7 lipca – 2 września

Kurator wystawy **Mariano Navarro**, Fundacja "la Caixa"

Współpraca ze strony Zachęty Joanna Sokotowska

Projekt ekspozycji Mariano Navarro

Salę nr 1 (Matejkowska), 8, 9, 10

Na wystawie został pokazany fragment kolekcji potężnej hiszpańskiej kasy ubezpieczeniowej. Kolekcja ta należy do najważniejszych zbiorów sztuki współczesnej w Hiszpanii. Gromadzi prace czołowych artystów ostatniego trzdziestolecia, począwszy od minimalizmu, *arte povera*, poprzez malarstwo i rzeźbę lat 80., po dzieła najnowsze.

Wybór prezentowany w Zachęcie koncentrował się na dziełach wywodzących się z tradycji minimalizmu. Ilustrował tezę kuratora, że właściwym minimalizmowi procesom oczyszczania formy, przestrzennego zróżnicowania i ekspansji towarzyszy odwrotne zjawisko – stopniowe wypełnianie wolnej dotychczas przestrzeni treściami biograficznymi, społecznymi oraz historycznymi. Wystawa uwydatniła zawarty w minimalizmie potencjał konstruowania szczególnych przestrzeni, gdzie mogą rozwijać się różnorodne idee i doświadczenia, związane z naszym sposobem życia we współczesnym świecie.

Na wystawie znalazły się prace następujących artystów: Absalon, Txomin Badiola, Daniel Buren, Tony Cragg, Katharina Fritsch, Luis Gordillo, Rodney Graham, Peter Halley, Joan Hernández Pijuan, Pello Irazu, Donald Judd, Robert Mangold, Agnes Martin, Allan McCollum, Gerhard Richter, Robert Ryman, Richard Serra, Ettore Spaletti, Haim Steinbach, Robert Therrien, James Turrell.

Publikacje: gazeta

Wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie kuratorskie, warsztaty
Ekspozycję zwiedziło 11 301 osób

W stolicy zaprezentowano bardzo interesujący zestaw dzieł. Są wśród nich prace artystów znanych i wybitnych, a w Polsce goszczących rzadko, jak Tony Cragg, Donald Judd, Gerhard Richter, James Turrell, Daniel Buren, Richard Serra. Ale nie lista obecności jest największym walorem tej wystawy, ale jej przemyślana koncepcja oraz szczególnie klimat, któremu trudno się oprzeć. Atmosfera wyciszenia, kontemplacji, koncentracji nie

na efekcie czy opowiadaniu czegokolwiek, ale na duchowym przeżyciu idei.

Piotr Sarzyński *Hiszpańska wstrzemięźliwość*, „Polityka” 32, 11 VIII 2007

Nieżyjący już artysta z Izraela, znany jako Absalon, stworzył swego rodzaju pejzaż minimalistyczny z białych prostopadłościanów, cylindrów. Sam ubrany na biało, wykonywał w tej scenerii powolny balet. Rodney Graham wprowadza do swych geometrycznych prac niepokojące aluzje zaczerpnięte z psychoanalizy. Katharina Fritsch buduje prosty żółty słup, który w zbliżeniu okazuje się konstrukcją z jarmarcznych figurek Madonny. Wystawa stanowi pasjonujące zmaganie między dyscypliną (a więc samoograniczeniem) sztuki i nadmiarem, chaosem współczesnego świata.

Andrzej Osęka *Mniej znaczy więcej*, „Dziennik. Polska, Europa, Świat” 197, 24 VIII 2007

Z pracami wyciszonymi, wymagającymi skupienia, kontrastują instalacje potraktowane z przymrużeniem oka. Przykładem – rzeźba angielskiego artysty Tony’ego Cragga, prekursora recyklingu w sztuce. Praca nazwana *Pianino* jest nieco wariacka, jak inne dzieła tego autora. Powstała z przedmiotów użytkowych i zużytych: starych mebli (w tym tytułowego instrumentu), w które wkręcono tysiące małych metalowych haczyków. W efekcie forma sprzętów ukryta została pod metalową „sierścią” [...].

Szczególne miejsca, Idee do zamieszkania. Kolekcja Sztuki Współczesnej Fundacji "la Caixa"

Katharina Fritsch, *Słup z Madonnami*, 1987–1989

Na poprzedniej stronie:

Anna Konik. *Our Lady's Forever*

Fragment ekspozycji

Ekspozycję zamyka wyjątkowo ciemna instalacja – mimo że rozjarzona światłem. W osobnej salce, za kotarą, umieszczono pracę Amerykanina Jamesa Turrella *Afrum Red*. Co to takiego? Żeby zobaczyć, trzeba przyzwyczaić oczy do mroku. Dopiero po chwili widać sześcian ledwo rozjaśniony czerwonym blaskiem. W tym dziele też nie należy doszukiwać się treści. Ważna jest tajemnica.

Monika Małkowska *Meble porośnięte haczykami*, „Rzeczpospolita” 162, 13 VII 2007

Gra. Z kolekcji Zachęty **7 lipca – 2 września**

Kurator wystawy **Hanna Wróblewska**
Współpraca Anna Muszyńska
Projekt ekspozycji Hanna Wróblewska
Sala nr 2 (Narutowicza), klatka schodowa

Była to prezentacja fragmentu kolekcji Zachęty. Obrazy, które przypisuje się do nurtu szeroko rozumianej abstrakcji geometrycznej, niekiedy z wpływami konstruktywizmu czy sztuki konceptualnej (Henryka Stażewskiego, Ryszarda Winiarskiego, Jerzego Kałuckiego, Adama Marczyńskiego), zestawiono z filmami wideo młodych artystów polskich: Jacka

Malinowskiego, Anny Niesterowicz, Pawła Kruka, Katarzyny Kozyry, Julity Wójcik. Dzieła, które w latach 70. i 80. trafiły do kolekcji Zachęty (wówczas Centralnego Biura Wystaw Artystycznych) podjęły swoistą grę z najnowszymi nabytkami do kolekcji Zachęty. Tytuł odnosi się zarówno do gry kolorem, kompozycją i fakturą obrazu np. u Stażewskiego czy Marczyńskiego, ale i nawiązuje do rzutu monetą czy kostką – losowego zdarzenia kierującego wyborami Winiarskiego przy tworzeniu jego malarsko-reliefowych dzieł. Gra aktorska, gra sportowa, gra wizerunkami i konwencjami, „ogrywanie” samego siebie – to tylko niektóre taktyki i strategię, które uprawiają artyści młodszej generacji.

Publikacje: gazeta
Ekspozycję zwiedziły 10 964 osoby

Mimo ogórkowego sezonu Zachęta działa prężnie. Co tydzień nowa, jeszcze lepsza ekspozycja. Dowód? Po wystawie fundacji „La Caixa” najnowsza „Gra!” – pokaz z kolekcji galerii. [...] To oryginalne zestawienie nabytków Zachęty z lat 70. i 80.

ze współczesnymi zakupami, połączenie historii z teraźniejszością doskonale symbolizuje prezentowana na wystawie *Sielanka* Julity Wójcik. Bohaterka filmu wideo odpoczywa na wzgórzu w pozie z obrazu *Babie lato* Józefa Chełmońskiego. W przeciwieństwie do pierwowzoru za bohaterką nie widać sielankowego krajobrazu, ale przemysłowe miasto.

Dorota Nowakowska *Sielanka w fabryce*, „Życie Warszawy” 161, 12 VII 2007

Wanda Paklikowska-Winnicka (1911–2001). Malarstwo

14 lipca – 26 sierpnia

Kurator wystawy **Joanna Kania**, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

Współpraca ze strony Zachęty Joanna Sokółowska

Projekt ekspozycji Joanna Kania

Sale nr 3, 4, 5, 6, 7

Wystawa przypomniła postać i twórczość Wandy Paklikowskiej-Winnickiej, malarki, profesor warszawskiej ASP, związanej tą uczelnią przez ponad 40 lat. Artystka debiutowała po wojnie, ale rozkwit jej twórczości datuje się na czas odwilży po 1956 roku, kiedy to stała się jedną z ważniejszych przedstawicielek nurtu malarstwa materii. W Zachęcie miała miejsce jej pierwsza wystawa indywidualna w 1959 roku oraz ostatnia – obszerna retrospektywa w 1980. Obecna wystawa miała na celu przedstawienie całości twórczości malarki – od wczesnych prac z lat 40. poprzez obrazy z lat 50. i 60. o bardzo wyraźnych efektach fakturalnych, w których artystka skłania się z czasem ku silnej ekspresji i metaforze, aż po późniejsze prace, czerpiące wciąż z malarstwa materii, ale charakteryzujące się własnym, wypracowanym językiem i indywidualną tematyką. Zainteresowanie współczesnością (cykl *Kosmos*) i poczucie zagrożenia dla istnienia cywilizacji (cykle *Zbroje*, *Jeźdźcy Apokalipsy*) łączy się w nich z poszanowaniem tradycji malarstwa europejskiego, które dla Paklikowskiej-Winnickiej stanowiło ciągle żywy punkt odniesienia.

Wystawa została zorganizowana we współpracy z Muzeum ASP w Warszawie.

Wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie kuratorskie, warsztaty
Ekspozycję zwiedziło 7 860 osób

Nie można jej odmówić elegancji, wysmakowania, wycucia kolorów. Inna zaleta tych kompozycji: rozmach, umiejętność zapanowania nad każdym formatem. Z pewnością nie można powiedzieć, że to „sztuka kobieca” (a w tamtej epoce takie określenie funkcjonowało całkiem serio). Zauważmy jednak, że autorka rzadko ryzykowała użycie ostrych barw, nigdy nie stosowała kontrastowych zestawień.

Monika Małkowska *Wysmakowane malarstwo dla leniwych konserwatystów*, „Rzeczpospolita” 166, 18 VII 2007

Wystawa przekrojowo przedstawia jej dorobek od wczesnych prac z lat 40. przez obrazy z lat 50. i 60. o bardzo wyraźnych efektach fakturalnych, w których Paklikowska skłania się ku silnej ekspresji i metaforze, aż po późniejsze prace, czerpiące wciąż z malarstwa materii, ale charakteryzujące się własnym wypracowanym językiem i indywidualną tematyką.

Agnieszka Gniotek *Przypomnienie*, „Puls Biznesu” 140, 20–22 VII 2007

Wanda Paklikowska-Winnicka (1911–2001). Malarstwo
Fragment ekspozycji

Na poprzedniej stronie:
Gra. Z kolekcji Zachęty
Fragment ekspozycji

Ewa Łuczak. Radiowe dni **14 sierpnia – 16 września**

Kurator wystawy **Joanna Sokółowska**

Projekt ekspozycji Joanna Sokółowska

Sala nr 11 (Mały Salon)

Wideoinstalacja Ewy Łuczak jest pracą dyplomową (2006) absolwentki Wydziału Rzeźby ASP w Warszawie (Pracownia Przestrzeni Audiowizualnej, prowadzona przez prof. Grzegorza Kowalskiego). Praca powstała w wyniku długotrwałego procesu symultanicznego rejestrowania przy pomocy kilku kamer wideo codziennego życia schorowanej starej kobiety i jej syna. Wybrane przez artystkę sceny przedstawiają egzystencję obojga emerytów w niewielkim mieszkaniu, sprowadzoną do jednego rodzaju aktywności: słuchania radia i modlitwy. Obraz ten ukazany jest w sugestywny sposób, dzięki zastosowaniu w wideoinstalacji zsynchronizowanych obrazów pokazywanych na dwóch ekranach oraz dwóch ścieżek dźwiękowych, które odpowiadają przestrzeni każdego z pomieszczeń – kuchni i pokoju. Wideoinstalacja angażuje odbiorcę w konfrontację z trudną do zaakceptowania realnością, umożliwiając jednocześnie zrozumienie, a nawet empatię wobec uwikłanych w nią ludzi.

Wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie kuratorskie

Pulbikacje: gazeta

Ekspozycję zwiedziło 5 268 osób

Dawno nie widziałem tak ciekawego debiutu. *Radiowe dni* Ewy Łuczak to poruszająca praca, choć wywołane przez nią poruszenia będą różne – w zależności od tego, kto ogląda: od przerażenia i niechęci po fascynację i podziw. Przeszły widza kapitulują w konfrontacji z niejednoznacznością przedstawionego świata. Widzimy wszystko jak na dłoni. [...] *Radiowe dni* pokazywane są w Małym Salonie Zachęty. Poprzednią wystawę w tej galerii pokazywała Anna Konik [zob. s. 32]. Obie artystki łączy pochodzenie – są absolwentkami pracowni rzeźby prowadzonej na warszawskiej ASP przez prof. Grzegorza Kowalskiego, popularnej Kowalni. Świetne wystawy – najpierw Konik, teraz Łuczak, pokazują, że dydaktyczna metoda Kowalni wciąż działa.

Stach Szablowski *Moherowa codzienność*, „Dziennik. Polska, Europa, Świat” 191, 17 VIII 2007

A jednak ci ludzie nie żyją w ciszy. Żyją w hałasie. W eterze świszczą słowa z telewizji i radia, czasem giną przykryte dźwiękiem odkurzacza, czasem milkną, by mogła zabrzmieć śpiewana przez syna modlitwa, a potem wychylają się znowu. [...]

Świetny film, który pokazuje „słuchaczy Radia Maryja” jako kompletną enigmę. A całe to radio – jako dźwiękowy mebel, który służy tylko temu, by wypełnić pustą przestrzeń.

Dorota Jarecka *Hit: Radiowe dni*, „Gazeta Wyborcza”, (dodatek „Wysokie Obcasy”), 10 IX 2007

Ewa Łuczak. *Radiowe dni*
Fragment ekspozycji

Na następnej stronie:
Spojrzenia 2007 – Nagroda Fundacji Deutsche Bank. 3. edycja
Janek Simon, *Chleb krakowski*, 2006
Janek Simon, *Robot VJ miksujący Jedynekę z Dwójką*, 2007

Spojrzenia 2007 – Nagroda Fundacji Deutsche Bank. 3. edycja

15 września – 11 listopada

Kurator wystawy **Monika Szewczyk**, Galeria Arsenal, Białystok

Współpraca ze strony Zachęty Julia Leopold

Projekt ekspozycji Monika Szewczyk

Sale nr 8, 9, 10, klatka schodowa, przed budynkiem

Wystawa obejmowała prace młodych twórców nominowanych do nagrody Fundacji Deutsche Bank w trzeciej edycji konkursu „Spojrzenia”. Konkurs ma na celu promocję polskiej sztuki współczesnej w kraju i za granicą, prezentację i uhonorowanie najciekawszych postaw artystycznych, twórców i dzieł, które dały się zauważyć we współczesnej sztuce polskiej w ciągu ostatnich dwóch lat. W tegorocznej edycji udział wzięli: Galeria Rusz (Joanna Górńska, Rafał Góralski), Rafał Jakubowicz, Olga Lewicka, Karol Radziszewski, Sędzia Główny (Aleksandra Kubiak, Karolina Wiktor), Janek Simon i Michał Stachyra. Wszyscy artyści zaprezentowali dzieła przygotowane specjalnie na wystawę.

22 października 2007 roku decyzją międzynarodowego Jury Janek Simon został uznany najbardziej interesującym artystą młodej polskiej sceny artystycznej. Zwycięzca otrzymał nagrodę o równowartości 10 000 euro. Nagrodę publiczności otrzymał Michał Stachyra. Ponadto swój werdykt ogłosiła grupa Sędzia Główny, w trakcie performansu przeprowadzonego podczas samej gali (członkinie grupy rzuciły kostkami do gry i najwięcej oczek przypadło Jankowi Simonowi). Nagrodą okazała się możliwość jednorazowej współpracy z artystkami (po podpisaniu stosownej umowy). Echa wystawy oraz specjalną prezentacją laureta publiczności można było oglądać na stacji metra Świętokrzyska w dniach 8–30 listopada 2007. Wystawa została zorganizowana przez Fundację Deutsche Bank, Deutsche Bank Polska S.A. i Zachętę Narodową Galerię Sztuki, pod patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Publikacje: katalog, folder, plakat

Wydarzenia towarzyszące: opracowanie kuratorskie, panel dyskusyjny, spotkanie z artystami
Ekspozycję zwiedziło 17 613 osób

Wstrząsowo działa Janek Simon, konstruując obiekt *Chleb krakowski*. Bochenek chleba na ruchomych zmechanizowanych nóżkach przypomina ogromnego robala sunącego po podłodze Zachęty. Ta praca zawiera egzystencjalne przesłanie, pokazując, dokąd zmierza nasze pełne trudu życie. Jest moim faworytem.

Monika Kuc *Młodzi z pasją atakują widza*, „Rzeczpospolita” 219, 19 IX 2007

Janek Simon, który na wystawie konkursowej w Zachęcie pokazał telewizory z miksowanym programem pierwszym i drugim oraz wędrujące po podłodze jak insekty bochenki chleba, został nagrodzony za, jak czytamy w werdykcie jury, „ujmującą lekkość jego sztuki, nieprzewidywalne gry i pułapki zastawiane na widza, wyrotowy humor i apokaliptyczne wizje, prezentowane w galerijnej mikroskali”.

Agnieszka Kowalska *Chleb wychodził sobie 10 tysięcy euro nagrody*, „Gazeta Wyborcza – Stołeczna” 248, 23 X 2007

Do nurtu sztuki krytycznej nawiązuje inna z prezentowanych prac, brawurowy projekt Rafała Jakubowicza. Poznański artysta z pomocą ekipy technicznej Zachęty wykuł w jednej ze ścian galerii logo Deutsche Banku, a następnie całkowicie je zaszpachłował. W ramach ekspozycji oglądamy jedynie leżący na podłodze gruz. Przewrotna, krytyczna praca o roli współczesnego mecenatu w sztuce jest jednym z najmocniejszych głosów „Spojrzeń”.

Anna Theis *Konkurs, czyli gra ze sponsorem*, „Dziennik. Polska Europa, Świat” 227, 28 IX 2007

Zdecydowanie najciekawszą propozycją na wystawie jest *Force & Grace* Olgi Lewickiej. Skomplikowana, złożona z szeregu obrazów i obiektów instalacja zaskakuje mnogością wątków zebranych w spójną całość. Składa się na nią między innymi

piękny w swojej anachronicznej formie, kombinowany obraz, przywodzący na myśl realizacje z lat 50. i 60., kiedy rehabilitowano w sztuce „biedne” materiały.

Natalia Kaliś *Spojrzenia 2007*, „Arteon” 1(91), 2007

Viva Mexico!

18 września – 18 listopada

Kurator wystawy **Magda Kardasz**

Współpraca Joanna Sokołowska

Projekt ekspozycji Daniel Malone

Sale nr 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, hol główny

W wystawie wzięło udział ponad trzydziestu twórców współczesnej artystycznej sceny meksykańskiej, należących do średniej i najmłodszej generacji, z różnych środowisk artystycznych: miasta Meksyk, Guadalajary, Monterrey, Tijuany/San Diego i Los Angeles. W zaprezentowanych pracach wykorzystano różne media: fotografię, wideo, performans, instalację rzeźbiarską, rysunek i malarstwo. Sztuka ta odnosi się do codziennego życia, rozmaitych aspektów kultury popularnej, jak i lokalnej tradycji, historii, problemów społecznych (granicy między ubogim i bogatym światem, przemocy, emancypacji kobiet). Niektóre z dzieł rozwijają wątki prywatne, inne sytuują się na pograniczu sztuk wizualnych, muzyki, literatury czy architektury. Instalacja Héctora Zamory oraz seria fotografii Miguela Calderóna powstały specjalnie z myślą o tym pokazie i są efektem wcześniejszych wizyt autorów w Warszawie. W trakcie otwarcia wystawy odbył się performans duetu MarcelayGina oraz akcja Gustavo Artigasa i Pedro Reyesa. Wieczór wernisazowy zakończył się w Centralnym Domu Kultury koncertem w wykonaniu SILVERIO – gwiazdy muzyki, jednego z założycieli artystycznego kolektywu NUEVOS RICOS z miasta Meksyk. W niedzielę 16 września w Zachęcie odbyła się kulinarna akcja grupy TOROLAB oraz spotkanie z artystami zaproszonymi na montaż i otwarcie wystawy. Maria Alos poprowadziła warsztaty dla dzieci poświęcone zapomnianym artystom konceptualnym z Meksyku. Wystawę

„Viva Mexico!” symbolicznie dopełniła pokazywana w tym samym terminie w Kordegardzie ekspozycja pod tytułem „ABC Meksyku. Portrety miasta”.

W wystawie w Zachęcie wzięli udział: Scoli Acosta, Maria Alós, Carlos Amorales, Gustavo Artigas, Mely Barragán, Gabriel Boils, BULBO, Miguel Calderón, Tania Candiani, Giacomo Castagnola, Alida Cervantes, Claudia Fernández, Gabriela Galván, Máximo González, Ken Gonzales-Day, Lourdes Grobet, Daniel Guzmán, Gabriel Kuri, Javier Ramírez Limón, NUEVOS RICOS (Carlos Amorales, André Pahl, Julian Lede-Silverio), Gonzalo Lebrija, Augusto Marban, MarcelayGina, Jorge Méndez Blake, Rubén Ochoa, Yoshua Okon, Julio Orozco, Damián Ortega, Sergio de la Torre, Ruben Ortiz Torres, Irma Sofia Poeter, Pedro Reyes, Artemio Rodríguez, Daniel Ruanova, Yvonne Venegas, Nahomi Ximénez, Héctor Zamora, Felipe Zúñiga.

Publikacje: katalog, plakat

Wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie kuratorskie, panel dyskusyjny, wykłady, pokazy filmów, warsztaty, performanse Ekspozycję zwiedziło 18 040 osób

Jaki sens ma dzisiaj – w zglobalizowanym świecie – organizowanie wystaw „narodowych”, prezentujących artystów z jednego kraju, gdy atrakcyjność ich odmienności od naszych, lokalnych twórców, nie jest już argumentem nadrzędnym? Nawet jeśli kraj jest tak barwny, dosłownie i w przenośni, jak Meksyk. Odpowiedź brzmi: tak, o ile nadrzędnym powodem będzie przedstawienie jakiegoś problemu, który przewija się w kulturze tego kraju. Udało się to znakomicie Magdzie Kardasz, autorce wystawy „Viva Mexico!” w Zachęcie.

Urszula Śniegowska *Kawałek Meksyku w Zachęcie*, „Dziennik. Polska, Europa, Świat” 244, 18 X 2007

Kulinarny happening był bardzo adekwatną zapowiedzią tego, co dziś wieczorem zobaczymy w salach wystawowych Zachęty. Bo okazuje się, że meksykańska sztuka łączy w sobie rozmaite dziedziny życia – kuchnię właśnie, muzykę, street-art, telewizję, działalność charytatywną i społeczną. Na wystawie rozbrzmiewa współczesna muzyka, są też programy telewizyjne o miejskiej kulturze Tijuany tworzone przez młodych artystów z kolektywu Bulbo.

Agnieszka Kowalska *Meksyk w Zachęcie*, „Gazeta Wyborcza – Stołeczna” 217, 19 IX 2007

Klatka schodowa warszawskiej Zachęty udekorowana została... paprotkami. W pierwszej chwili wydaje się to nieporozumieniem. Ale po obejrzeniu wystawy prezentującej twórczość trzydziestu

dziewięciu współczesnych artystów meksykańskich roślinność oplatająca szacowne mury okazuje się czymś oczywistym. [...] Lebrjia to jeden z najbardziej intrygujących artystów warszawskiej prezentacji. Emblematyczny wydaje się jego film pt. *Asterion*. Obserwujemy w nim nieprzyjemnego, wymuskanego faceta w garniturze, z teczką wypełnioną dokumentami, który nagle, na jakimś nierealnym rodeo, dosiada byka. W miarę jak kolejne kartki wysypują się z walizki, obraz staje się coraz bardziej abstrakcyjny i coraz bardziej wyrafinowany estetycznie, by wreszcie rozplątać się w niebycie. Nawet satyra może być piękna.

Agnieszka Sabor *Dżungla na schodach*, „Tygodnik Powszechny” 39, 30 IX 2007

Najsilniejsze wrażenie wywarła na mnie wideoinstalacja Miguela Calderona zatytułowana *Kroki wroga*. W kompletnie zaciemnionym pomieszczeniu przez chwilę niczego nie widać ani nie słychać. I nagle rozlega się wściekłe warczenie. Jednocześnie na ekranie błyska coś małego, białego. Kły. Pojawiają się w różnych miejscach i znikają. Świetne wyobrażenie zła przycajonego wszędzie i zarazem niewidocznego.

Monika Małkowska *Meksykański kult śmierci i zabawy*, „Rzeczpospolita” 221, 21 IX 2007

Na filmie Yoshuy Okona [...] ludzie z podłej dzielnicy Meksyku Lago Bolsena udają dzikich. Krzyczą, skaczą, pełzają. Na prośbę artysty wzięli udział w projekcie i, jak widać, świetnie się tym bawią. To komentarz do „egzotyczności”, do upokorzeń, jakie niesie złe pochodzenie, urodzenie się w złej konfiguracji ulic. Nie zdziwiłabym się, gdyby podobną pracę na temat blokowisk Warszawy czy Radomia wykonał polski artysta. Wideo Carlosa Amoralesa to animowana opowieść o mapie świata. Kontynenty są czarne i płaskie jak wycięte z papieru. Nagle ich układ coś zaburza, jakby podmuch wiatru albo gwałtowny prąd wodny, wszystko się bełta, rozpada, fruuwa, wiruje, potem znowu składa w całość. To znów praca o determinacji geopolitycznej. Działający w Kaliforni artysta Ken Gonzales-Day przywołuje czasy linczów. Ich ofiarą padali nie tylko czarni mieszkańcy USA, ale także Latynosi. W serii zdjęć stylizowanych na stare, sepiowe pocztówki, zreprodukował z dokumentalnych fotografii sceny zbrodni, z jedną tylko ingerencją – usunął figury ofiar. To komentarz do tajemnic, jakie skrywa historia demokracji.

Dorota Jarecka *W meksykańskim lustrze*, „Gazeta Wyborcza” 220, 20 IX 2007

Warianty. Pracownia Kowalskiego 2006/2007

29 września – 11 listopada

Koncepcja wystawy **Grzegorz Kowalski**

Kurator wystawy **Julia Leopold**

Projekt ekspozycji Grzegorz Kowalski

Salon nr 11 (Mały Salon), 12, 13

Wystawa profesora warszawskiej ASP, twórcy słynnej „kownalni” – pracowni, z której wyszli najciekawszy artyści młodego pokolenia debiutującego na początku lat 90. (Althamer, Kozyra, Żmijewski). Rzeźbiarz, twórca instalacji ukształtowany w kręgu teorii *formy otwartej* Oskara Hansena, związany w latach 70. ze środowiskiem Repassage’u, na potrzeby tej wystawy powrócił do swoich prac wykonanych wcześniej i wykorzystał je w dwojaki sposób. Po pierwsze, jako materialne relikty ze zbiorów muzealnych, po drugie – jako ruchome obiekty, klisze, fotografie poddane nowej redakcji, reanimowane w innym czasie, kontekście i przez innych ludzi – studentów i współpracowników artysty z jego pracowni na warszawskiej ASP.

W wystawie uczestniczyli: Łukasz Kosela, Andrzej Kokosza, Józefina Chęćko, Michał Chojecki, Dorota Godlewska, Zofia Gramz, Dominik Jałowiński, Katarzyna Klimkowska, Cezary Koczwarski, Zofia Kwasięborska, Ewa Łuczak, Anna Molska, Tomáš Rafa, Anna Senkara, Tomasz Waszczeniuk, Jaśmina Wójcik, Jakub Wróblewski, Piotr Wysocki. Grzegorz Kowalski próbował odpowiedzieć na pytanie, czy prace, które miały sprostać wymogom *formy otwartej* i prowokować do współdziałania współczesnego im widza, mogą tracić pierwotne znaczenie w konfrontacji z młodszą o kilkadziesiąt lat widownią. W obliczu postępu w sztuce, objawiającego się przede wszystkim użyciem nowych mediów i poszerzeniem pola zainteresowań i działań artystów, podjął próbę zbadania, czy prace te nabierają nowych znaczeń.

Warianty. Pracownia Kowalskiego 2006/2007

Prof. Grzegorz Kowalski oraz kurator wystawy Julia Leopold

W tle fragment pracy G. Kowalskiego *Krzeseło*, 1995

Na następnej stronie:

Piotr Wysocki. *Aldona*

Fragment ekspozycji

Publikacje: katalog, plakat

Wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie kuratorskie, pokaz filmów, panel dyskusyjny, spotkanie z artystami
Ekspozycję zwiedziło 10 359 osób

Czy sztuki można nauczyć? Wielu twórców daje odpowiedź przecząco. Ale z pewnością można talentowi wyjść naprzeciw – w szkole i na uczelni. Mówi o tym wystawa w Zachęcie „Warianty. Pracownia Grzegorza Kowalskiego 2006/2007. [...] „Warianty” są też zaproszeniem wystosowanym do widzów. Jak poczuliby się wpisani w ruchome elementy *Kompozycji manipulacyjnej* (ocalałego z 1966 roku zabytku)? Jakich odpowiedzi udzieliliby na kwestie, które padają w wideo *Winda*? Polecam wszystkim, którzy lubią intelektualne zagadki.

Monika Małkowska *Ciała kreatywnie użyte*, „Rzeczpospolita” 245, 19 X 2007

Najnowszy projekt Grzegorza Kowalskiego wprowadza widza w tajniki legendarnej Kowalni, pracowni od ponad 20 lat będącej inkubatorem artystycznych osobowości. [...] „Warianty” są raczej dokumentacją procesu dydaktycznego Kowalskiego, który uznałbym za równorzędnego bohatera wystawy. Jednocześnie mamy do czynienia z konkretnymi realizacjami. Można więc pokusić się o wskazanie pewnych różnic pomiędzy dokonaniem pracowni w latach 90. i dziś. Poprzednie pokolenie cechował krytyczny stosunek do rzeczywistości, tworzenie sztuki zaangażowanej społecznie i politycznie, często uwikłanej w analizowanie własnej, niejednoznacznej sytuacji. Mimo szerokiego zastosowania nowych mediów, centralny punkt większości działań stanowił człowiek, definiowany przez własną cielesność. Obecnie dominuje rejestracja wideo i performance do kamery. Realizacje zdają się koncentrować na medium, są nastawione na efekt wizualny.

Piotr Rogacz *Warianty*, „Art & Business” 11(205), 2007

Projekty będące wyrazem indywidualnych doświadczeń, stworzone przy użyciu współczesnych technologii, pozostają nadal zakorzenione w języku nauczyciela. Z pewnością do najbardziej interesujących realizacji, przełamujących konwencje, należy projekt Józefiny Chętko *Prostopadłościanny*. W ramach ćwiczenia, polegającego na scharakteryzowaniu przestrzeni przez aktywną obecność człowieka za pomocą czarnych prostopadłościannów (zadanie to nawiązywało wprost do prac Kowalskiego z lat 60. XX wieku), artystka zmienia wyraz przestrzeni poprzez wtargnięcie mężczyzn (w białych spodniach), którzy malują obiekty na biało, przekształcając w ciekawy sposób zastaną sytuację przestrzenną.

Dorota Łuczak *Laboratorium Grzegorza Kowalskiego*, „Arteon” 12, 2007

Piotr Wysocki. Aldona **18 listopada – 2 grudnia**

Kurator wystawy **Sarmen Beglarian**

Projekt ekspozycji Sarmen Beglarian

Sala nr 11 (Mały Salon)

Pokaz filmu wideo *Aldona* był pierwszą indywidualną wystawą Piotra Wysockiego (ur. 1976), studenta V roku ASP w Warszawie (w pracowni malarstwa prof. Jarosława Modzelewskiego i w pracowni przestrzeni audowizualnej prof. Grzegorza Kowalskiego). Jest on jednym z najbardziej interesujących artystów młodego pokolenia, tworzy instalacje wideo, filmy dokumentalne i performanse, maluje.

Film jest poetycko nakreślonym portretem osoby transseksualnej. Oglądamy *Aldonę* w intymnej domowej scenarii. Opowieść hipnotyzuje i konfrontuje widza z niecodzienną odwagą decyzji życiowych, podejmowanych w zgodzie z własną naturą, a wbrew społecznym nakazom i kulturowym schematom.

Publikacje: folder

Ekspozycję zwiedziło 5 996 osób

„Nie jest to typowy pokaz – służy uświadomieniu trudnych problemów psychologicznych i społecznych. Po obejrzeniu wideo Piotra Wysockiego wyszłam przygnębiona. 15-minutowy dokument dotyczy transseksualizmu. Przepojony jest bólem. I brakiem akceptacji. [...] Według mnie *Aldona* ma jeszcze inną, pozaartystyczną wartość. Piotr Wysocki wykazał się najtrudniejszą ze sztuk – sztuką akceptacji drugiego. Autor [...] z empatią i wielkim taktem przedstawia swoje postaci. W jego podejściu nie ma ani śladu wyższości. Stroni od drastyczności. Unika scen o erotycznym zabarwieniu, w ogóle usuwa jakiegokolwiek seksualne podteksty. Ekspozycja jedynie uczucie łączące dwoje ludzi. Jakby na przekór wszystkiemu.

Monika Małkowska *Tolerancja jest sztuką*, „Rzeczpospolita” 270, 19 XI 2007

Wilhelm Sasnal. Lata walki

27 listopada 2007 – 2 marca 2008

Kurator wystawy **Maria Brewińska**

Asystent kuratora Joanna Sokołowska

Projekt ekspozycji Wilhelm Sasnal, Maria Brewińska

Sale nr 1 (Matejkowska), 2 (Narutowicza), 8, 9, 10

Wystawa była pierwszym w kraju tak obszernym przeglądem twórczości malarskiej i filmowej artysty, który w ciągu ostatnich kilku lat zyskał wielką międzynarodową sławę, laureata najważniejszej europejskiej nagrody artystycznej – *The Vincent Award* (2006). Twórczość Wilhelma Sasnala sytuuje się pomiędzy dążeniem do odtwarzania rzeczywistości a potrzebą interpretacji jej różnych, często niepopularnych kontekstów. Artysta koncentruje się także na samej warstwie malarskiej, a poprzez nią na badaniu fizjologii widzenia. Pokazuje, z jakich elementów powstaje obraz i w jakich warunkach rozpoczyna się proces widzenia i „stawania się” obrazu. Bardzo istotna dla tego malarstwa jest oryginalna ikonografia (zdjęcia, filmy, komiksy, muzyka), co powoduje, że świat przedstawiany w jego dziełach postrzegamy przez pryzmat pojedynczych wydarzeń z biografii artysty czy ważnych faktów ze „wspólnej historii”, lub też określonego miejsca i czasu przestrzeni społecznej.

Na wystawie w Zachęcie pokazane zostały obrazy z ostatnich kilku lat, pochodzące z pracowni artysty oraz z kolekcji polskich i zagranicznych. Ich tematyka odzwierciedla szeroki zakres jego działalności twórczej, m.in. odwołania do przedwojennego modernizmu splecione z wątkami autobiograficznymi (seria *Mościce*, 2005), historii wojennej (m.in. seria *Partyzanci*, 2005), Holocaustu (seria obrazów *Maus*, 2001, namalowana na podstawie komiksu Arta Spiegelmana, seria *Shoah*, 2003 inspirowana filmem Claude’a Lanzmanna czy obrazy inspirowane prozą Tadeusza Borowskiego), a także różnorodne wątki z życia w PRL-u czy historii najnowszej, ujęte z perspektywy indywidualnej. Zaprezentowane zostały również filmy Sasnala: *Kodachrome*

(2006) i *Concorde* (2003) – o wycofaniu kultowej taśmy filmowej oraz kultowego samolotu, *Love Songs* (2005) i *Europa* (2007) – inspirowane obrazem i muzyką, *Wiosna* (2006) i *Brasil* (2005) – przypadkowo dokumentujące starcia z policją.

Publikacje: katalog, gazeta dla dzieci, plakat

Wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie kuratorskie, warsztaty, koncert, pokazy filmów, prezentacja i promocja książki Sasnal.

Przewodnik Krytyki Politycznej

Ekspozycję do dnia 31 grudnia zwiedziło 19 887 osób

To, co charakterystyczne dla jego malarstwa, to postrzeganie rzeczywistości nie tylko zmysłem wzroku. Sasnal pokazuje nam jej projekcje pogłębione o interpretacje różnorodnych kontekstów. Mówiąc najprościej – Sasnal widzi i maluje więcej niż inni. Nie ma tu jednak mowy o trawiącej naszą nową sztukę pladze nadproduktowności. [...] wystawa będzie niewątpliwym bodźcem do dyskusji na temat fenomenu Sasnala, który spędza niektórym krytykom sztuki sen z powiek. To także szansa, by każdy mógł przekonać się, na czym polega magnetyczny urok obrazów artysty z Tarnowa.

Igor Seider *Tytuł z odzysku*, „Życie Warszawy” 274, 23 XI 2007

Wilhel Sasnal na konferencji prasowej (fot. Agencja Medium)

Na następnej stronie:

Wilhelm Sasnal. Lata walki

Fragmenty ekspozycji

Skoro wiemy od dawna, że Wilhelm Sasnal wielkim malarzem jest, po cóż zwracać sobie głowę wystawą? Otóż powód istnieje: jest nim – uwaga – sztuka Sasnala. Całe to gadanie o nazwisku, które powtarzane jest jak mantra, w ogóle byłoby od dawna nudne, gdyby nie to, że jego sztuka jest tak ciekawa. Można by napisać sżźnisty esej na temat: „Dlaczego właśnie Sasnal?”, ale akurat teraz głos zabierają prace i mają na to pytanie naprawdę dobrą odpowiedź.

Stach Szablowski *Jaka skala dla Sasnala*, „Dziennik. Polska, Europa, Świat” 274, 23 XI 2007

Jedna sala Zachęty poświęcona będzie wyłącznie filmom. Tu staną stare projektory, bo Sasnal kręci tradycyjnie, na taśmie 8 i 16 mm, i raczej nie wyświetla na ekranach plazmowych. Dlatego po całej ekspozycji rozchodzić się będzie delikatny szum projektora. [...]

Ale tym razem to obrazy zdominują przestrzeń galerii. Wiele z nich polska publiczność zobaczy po raz pierwszy. Wypożyczono je specjalnie na tę wystawę z polskich i zagranicznych kolekcji. [...] Przekonamy się, jak [...] ewoluowało jego malarstwo, jak daleko odeszło od popbanalizmu i jak się skomplikowało. I jak wiele ten 35-letni dziś malarz z Tarnowa osiągnął w tak krótkim czasie.

Agnieszka Kowalska, „Gazeta Wyborcza – Stołeczna” 275, 24–25 XI 2007

Jest w Zachęcie grupa prac, z których powodu warto zobaczyć ten pokaz – to wręcz obywatelski obowiązek. Są poruszające poprzez to, że w sposobie ich malowania jest założona z góry neutralność – ot, kilka nieprecyzyjnych machnięć pędzla, który ślizga się po powierzchni wyobrażeń. Chodzi o obrazy z 2001 roku, w których artysta strawestował kilka scen z komiksu *Maus* Arta Spiegelmana. A także prace z lat następnych, w których namalował sceny z dokumentu Lanzmanna *Shoah*. W obrazie *Las* widzimy maleńkie postaci na skraju lasu. Na innym Sasnal namalował zamazaną twarz tłumaczki z filmu. [...]

Czy istnieje ta właściwa, w pełni sprawdzona pozycja, z której można opowiedzieć „całą prawdę” o historii? O to właśnie pytają te obrazy.

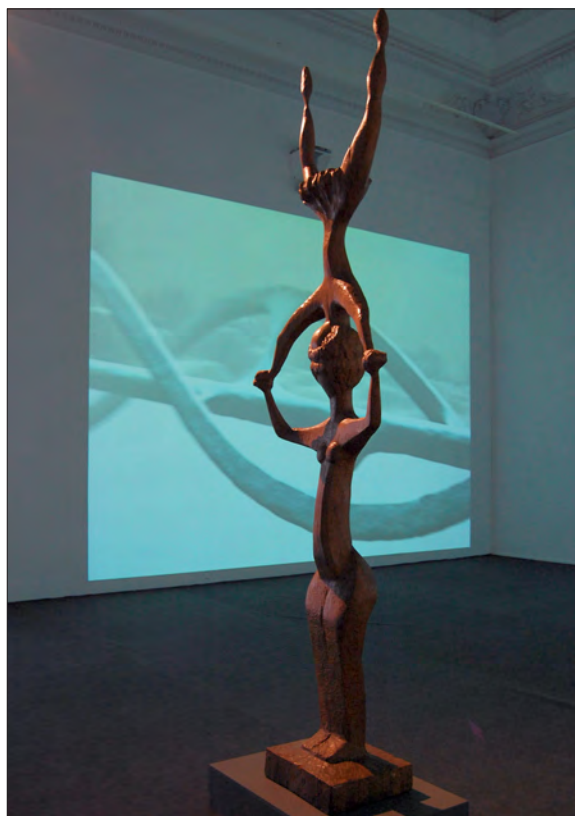
Doroła Jarecka *Płonące bałwany Wilhelma Sasnala*, „Gazeta Wyborcza” 278, 28 XI 2007

Zachwylił mnie cykl pejzaży *Mościce*. Jak wszystkie inne kompozycje Sasnala, namalowany ze zdjęć – ze starych książek, rodzinnych albumów. Jednak artysta nie powieilił fotografii.

Zinterpretował je tak, żeby w pamięci pozostało wrażenie. Poczucie czasu, który dawno minął. W szaro-czarną gamę wprowadził inne odcienie. Subtelne, zgaszone, podkreślające nostalgiczny klimat. Wspaniała jest panorama *Mościc*, ledwie majająca w dole płótna, zaznaczona kilkoma prostokątnymi kształtami (artystę, jak wielu z jego pokolenia, fascynuje architektura modernizmu). Nad miastem – wielkie, puste szarofioletowe niebo, ze słońcem, a może księżycem ciężko opadającym za horyzont. Ciemniejszym niż niebo...

I zadziwiający kleks u góry, pozostawiony nie z niechlujstwa, lecz świadomie, jako akcent.

Monika Małkowska *Na płótna wypływa swoje emocje*, „Rzeczpospolita” 278, 28 XI 2007

Alina Ślesieńska 1922–1994 **8 grudnia 2007 – 24 lutego 2008**

Kurator wystawy **Ewa Toniał**

Współpraca ze strony Zachęty Julia Leopold

Scenografia Małgorzata Szczęśniak

Wizualizacje Łukasz Kwietniewski

Sale nr 3, 4, 5, 6, 7

Alina Ślesieńska to wielka nieobecna w polskiej historii sztuki, zaledwie wzmiankowana w monografiach rzeźby współczesnej i słownikach sztuki. Wystawa monograficzna artystki stawia pytania natury ogólnej: o miejsce kobiet w kanonie polskiej sztuki współczesnej oraz o rolę samej artystki, która na przełomie lat 50. i 60. XX wieku odniosła spektakularny sukces na Zachodzie – najpierw jako zwiastunka przemian i poetyk nowoczesności przyswojonych za żelazną kurtyną, a od początku lat 60. jako autorka eksperymentalnych „propozycji dla architektury”, znoszących granice między obiema dyscyplinami.

Alina Ślesieńska 1922–1994
Fragmenty ekspozycji

Większość rzeźb Ślesińskiej nie zachowała się. Wystawa skupiała się na problemach utopii architektonicznych i urbanistycznych, które były punktem dojścia rzeźbiarki. Zaprezentowano jedynie dwie kompozycje rzeźbiarskie: kopię *Cyrku (Gimnastyki)* (1956–1962) z Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie oraz *Cyrk* (1962–1963) z Muzeum Narodowego w Krakowie. Pokazano również fotomontaże Eustachego Kossakowskiego z 1963 roku przedstawiające projekty dla architektury Ślesińskiej (*Wieża, Wieżowce, Stadion, Kościół, Cyrk, Miasto na wodzie*), komputerowe wizualizacje tych projektów, serie rysunków z lat 1972–1989 oraz filmy z lat 60. dokumentujące twórczość artystki. Wystawie towarzyszyła sesja naukowa „Kobiety i sztuka około 1960”.

Publikacje: katalog, plakat
Wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie kuratorskie, warsztaty, pokaz filmu, sesja naukowa
Ekspozycję do dnia 31 grudnia zwiedziły 12 223 osoby

Wystawa jest estetycznie wyrafinowana. Jej urządzenie powierzono scenografce Małgorzacie Szczęśniak i ten polot w aranżacji przestrzeni się czuje. Jest tam jedna rzeźba architektoniczna – wykonany w gipsie świetny *Cyrk* (więcej się nie zachowało). Inne, jak np. futurystyczne *Dwupoziomowe miasto* czy podobny do statku *Kościół*, widzimy na zdjęciach. To fotomontaże, które we współpracy z artystką wykonał Eustachy Kossakowski. Gipsowe modele Ślesińskiej zostały tu wmontowane w pejzaż i przez to robią wrażenie monumentalnych budowli. Jest też mnóstwo rysunków z lat 70. i 80. Te rysunki są fantastyczne, wspaniałe. Jest w nich połączenie dyscypliny z jakimś szaleństwem wyobraźni. To fantazja na temat tego, czym mogłaby być architektura socrealizmu. Ale też zapowiedź architektury naszych czasów.

Doroła Jarecka *Zapomniana wizjonerka*, „Gazeta Wyborcza” 290, 12 XII 2007

Wystawa w Zachęcie ukazuje obsesyjne marzenia Ślesińskiej w sposób chwilami fascynujący. Na kilku wielkich ekranach oglądamy komputerową wizualizację dwóch wyrzeźbionych przez nią mostów, na tle migoczących domów wielkiego miasta, nad migotliwą powierzchnią rzeki. Widać, że tymi splątanymi jezdniami, urywaniemi estakadami nic by nie mogło przejechać. Może tu błędzić tylko rozpalona wyobraźnia.

Andrzej Oseka *Śladem podróżujących miast*, „Dziennik. Polska, Europa, Świat” 292, 14 XII 2007

Zachowało się zaledwie kilkanaście kruchych gipsowych modeli jej rzeźb. Kilka z nich możemy zobaczyć w Zachęcie. Są też rysunki miast i fantastycznych budowli (Ślesińska była bowiem jedyną rzeźbiarką, która w tym okresie tak śmiało ingerowała w dziedzinę architektury), fotomontaże Eustachego Kossakowskiego wpisujące jej rzeźby w miejski krajobraz,

kroniki filmowe i fotografie. Wiele z nich pochodzi z prywatnego archiwum córek artystki, które przyjechały z Londynu specjalnie na wczorajszy wernisaż.

Wystawa w Zachęcie kładzie nacisk na wizjonerskie „propozycje dla architektury”, w których Ślesieńska okazała się prekursorką tak modnej dziś architektury „biologicznej” i „organicznej”.

Agnieszka Kowalska *Była wielka i zniknęła*, „Gazeta Wyborcza – Stołeczna” 287, 08–09 XII 2007

Portret, pejzaż, martwa natura. Od Siemiradzkiego do Czapskiego. Kolekcja Krzysztofa Musiała.

18 grudnia 2007 – 17 lutego 2008

Kurator wystawy **Julia Leopold**

Projekt ekspozycji Grzegorz Rytel
Sale nr 11 (Mały Salon), 12, 13

Znane prywatne i muzealne kolekcje gościły już wcześniej w Zachęcie. Były to m.in.: kolekcja Toma Podla, kolekcja dzieł z Lwowskiej Galerii Sztuki i obrazy Józefa Czapskiego ze szwajcarskiej kolekcji Richarda Aeschlimanna. Zgromadzona w ostatnich latach kolekcja Krzysztofa Musiała jest jedną z największych i najciekawszych prywatnych kolekcji sztuki polskiej. Obejmuje ponad 700 dzieł powstałych od połowy XIX wieku aż po czasy współczesne. Szeroki wybór z tego zbioru został przedstawiony jesienią 2007 roku w Muzeum Narodowym we Wrocławiu na wystawie „Zapisy przemian” oraz w Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie, zaplanowano pokazy w Muzeum Narodowym w Krakowie i Muzeum Narodowym w Poznaniu.

Na wystawę w Zachęcie wybrano przede wszystkim dzieła z okresu od drugiej połowy XIX wieku po lata 50. i 60. XX wieku.

Zaprezentowano malarstwo i rzeźbę tak znakomitych artystów, jak Olga Boznańska, Bolesław Biegas, Józef Czapski, Eugeniusz Eibisch, Julian Fałat, Wojciech Gerson, Wojciech Kossak, Józef Pankiewicz, Henryk Siemiradzki, Wojciech Weiss, Leon Wyczółkowski i Stanisław Wyspiański, którzy na stałe wpisali się w historię sztuki polskiej, a ich dzieła wiążą się z najważniejszymi kierunkami w sztuce nowoczesnej, takimi jak impresjonizm, ekspresjonizm czy kubizm.

Publikacje: folder, plakat

Wydarzenia towarzyszące: wykład, warsztaty, panel dyskusyjny, warsztaty

Ekspozycję zwiedziło 6562 osoby

Najważniejsza stołeczna galeria po raz kolejny robi widzom prezent na gwiazdkę: daje im, co lubi większość. Czyli – sztukę przedstawiającą, zrozumiałą, przy tym miłą dla oka. [...] W dalszych pomieszczeniach króluje malarstwo „doprawione” rzeźbą. Oldze Boznańskiej poświęcono aż dwie ściany – bo też zestaw wizerunków i martwych natur tej autorki na takie wyróżnienie zasługuje. Ona sama też się pojawi, na *Autoportrecie z pędzlem i kwiatami* (1906 rok). Rzadko kiedy „szara malarka” tworzyła kompozycje w tak wesołej, żywej gamie: szmaragdowa plama w tle, za głową artystki; błękitny, roboczy fartuch; na pierwszym planie jaskrawoczerwony bukiet w wazie.

Monika Małkowska *Autoportrety mistrzów i kobiece akty w Zachęcie*, „Rzeczpospolita” 295, 18 XII 2007

Skarby z kolekcji Krzysztofa Musiała już od dziś możemy oglądać w Zachęcie. Rośnie prestiż i znaczenie polskich kolekcjonerów sztuki. Jeszcze do niedawna ich zbiory były jedynie refleksją na temat tego, co pokazuje się na stałych wystawach w naszych muzeach narodowych. Krzysztof Musiał przełamuje ten stereotyp. [...]

Na wystawie, która jest w zamierzeniu prezentem gwiazdkowym dla publiczności, zobaczymy prace artystów, którzy na stałe wpisali się w historię polskiej sztuki.

IGSE *Prezent na święta od Zachęty*, „Życie Warszawy” 295, 18 XII 2007

Portret, pejzaż, martwa natura. Od Siemiradzkiego do Czapskiego.
Kolekcja Krzysztofa Musiała
Krzysztof Musiał (fot. Agencja Medium)
Wojciech Kossak, *Autoportret w mundurze ułańskim*, 1878

Wystawy w galerii Kordegarda

Kierująca galerią Magda Kardasz realizuje program „Pokój z widokiem”, poświęcony problemom miasta.

Tu zaszła zmiana **13 stycznia – 4 marca**

Do udziału w wystawie zaproszono młodych artystów, którzy stworzyli projekty odnoszące się do pojęcia zmiany – w kontekście architektury, miasta, Warszawy, bądź niedawnego zniknięcia z jej pejzażu budynku Supersamu. Marcin Chomicki i Justyna

Wencel zaprojektowali przystanek przy Placu Unii Lubelskiej, którego dach nawiązuje do formy dachu Supersamu. Izabela Tarasewicz pokazała rzeźbę nawiązującą do lastrykowych kwietników o modernistycznych kształtach z otoczenia Supersamu. Wojciech Gilewicz udokumentował w formie filmu wideo ostatnie chwile istnienia Supersamu. Maria Kiesner przedstawiła portrety znanych budowli polskiego socmodernizmu. Ania Witkowska i Adam Witkowski zaprezentowali dwie prace: film *Zmiana* (2006) ukazujący proces rozbiórki ceglanego budynku z początku XX wieku, dawnej siedziby firmy Siemens, oraz obiekt -neon, w którym naprzemiennie zapalają się cząstki: „Super” i „Sam”. Katarzyna Krakowiak w oparciu o liczby i proporcje zapożyczone z pawilonu Supersamu skonstruowała rodzaj mechanicznego mięśnia, który wykonując

Tu zaszła zmiana.
Fragment ekspozycji

Na następnej stronie:
Igor Przybylski. Ikarus Total

ciągłą pracę, symbolicznie odciąża i obciąża Ziemię masą budynku. Michał Budny i Zbigniew Rogalski zaprojektowali geometryczny portal wokół wejścia do galerii Kordegarda, którego makietę można było obejrzeć na wystawie.

Zaprezentowano także dwa filmy reportażowe, przedstawiające historie opowiadane przez byłych pracowników Spółdzielni Spożywców Supersam i klientów sklepu – jeden autorstwa Katarzyny Janus, drugi będący zapisem rozmów trójki niemieckich artystów: André Korpysa, Markusa Löfflera i Markusa Kaisera. W czasie trwania wystawy zorganizowano sesję naukową, której celem było zwrócenie uwagi publicznej na konieczność budowania przyszłości architektonicznej Warszawy z poszanowaniem jej najnowszej historii.

„Szkło, aluminium, powietrze, światło” – wykrzykuje z emfazą spiker głosem dobrze znanym tym, którzy pamiętają jeszcze Polskie Kroniki Filmowe. W kolejnych kadrach widzimy kłębiącą się tłum kobiet z nylonowymi siateczkami i panów w beretach à la Tyrmand. To „publiczność i publika”, która w 1962 roku zjawiła się przed warszawskim sklepem Supersam, aby uczestniczyć w jego otwarciu. I za sprawą galerii Kordegarda zjawiła się także, by go pożegnać. [...]

Jak 2 200 000 kilogramów (co wliczyła jedna z artystek) budynku – skojarzeń i wspomnień – zamknąć w malutkim pawilonie przy Krakowskim Przedmieściu?

Na neonie miga napis SUPER/SAM, kolorowe fotografie rejestrujące rozbiórkę budynku powoli pograżając się w czerni i bieli – na naszych oczach teraźniejszość staje się przeszłością.

Marta Boguta *Tu zaszła zmiana – tren dla Supersamu*, „Architektura & Biznes” 3, 2007

Przyjemnie ogląda się malarski cykl Marii Kiesner, dokumentujący obiekty architektury z lat 60. i 70. W owych czasach powstało wiele obiektów nawiązujących do tradycji modernizmu, najczęściej użyteczności publicznej, takich jak ośrodki wypoczynkowe, sanatoria, domy kultury czy restauracje. Obrazy Kiesner zdradzają – jak się wydaje, w pełni uzasadnioną – fascynację młodej artystki tymi relikami minionej epoki.

Marcin Krasny *Nostalgia za supersamem*, www.obieg.pl, 20 I 2007

Igor Przybylski. Ikarus Total **14 marca – 22 kwietnia**

Igor Przybylski jest malarzem, twórcą fotografii i filmów, ale przede wszystkim kolekcjonerem. W polu jego zainteresowań znajdują się różne środki transportu. Lata poszukiwań poprzedziły powstanie pierwszej części projektu tego artysty, zatytułowanego *Ikarus Total*. Przybylski

odszukał i utwalił za pomocą aparatu fotograficznego ponad pięćset autobusów marki Ikarus. Na wystawie znalazły się filmy wideo, fotografie (prezentowane wcześniej na zbiorowej wystawie na Węgrzech, w ojczyźnie Ikarusa), a także kompozycja malarska łącząca wnętrze galerii z sąsiadującą ulicą – tył autobusu rzeczywistych rozmiarów. Dla żądnych wrażeń artysta przygotował miejsce kierowcy. Można było ruszyć w wirtualną trasę po miejskiej rzeczywistości.

Kordegarda jest od dzisiaj jak przystanek, dla wielu – obowiązkowy. Otwierają się drzwi, wchodzisz i jedziesz warszawskim ikarusem.

W prestiżowej galerii koło Ministerstwa Kultury słuchać znajome dźwięki silnika. Na wprost wejścia namalowany ikarus. Żółto-czerwony, linia 147, numer boczny 1290. [...]

Ludzie, którzy idą ulicą, widzą przejeżdżające ikarusy. I to samo zastaną tutaj: ruchome obrazy, dźwięki, zdjęcia... Wystawa była już pokazywana w ojczyźnie ikarusów. Węgrzy ucieszyli się, że ktoś zainteresował się ich eksportowym produktem. Autor sfotografował 500 warszawskich ikarusów. W Kordegardzie są też autobusy z innych miast, w tym biało-błękitno-granatowy ze Świerklańca na Śląsku („Jeden z najładniejszych wzorów”).

Jarosław Osowski *Z miłości do ikarusów*, „Gazeta Wyborcza” 61, 13 III 2007

grzbietów książek ze słynnej serii Nike wydawnictwa Czytelnik. Do stworzenia tej instalacji zainspirowała artystę zapamiętana z dzieciństwa kulturalna architektura wnętrz.

Na zdjęciach Maurycego, który planuje już wkrótce wydanie albumu poświęconego Warszawie, mamy piękno ukryte w detalu: ciekawym układzie kostki brukowej, okiennych kratkach o niespotykanym wzorze, fragmencie drabinki na placu zabaw. [...]

Cała ekspozycja ma w sobie niezwykłą lekkość, mimo że sporo tu szarości betonu. To dzięki prostemu zabiegowi wpisania zdjęć w biegnące przez całą ścianę koła i tęczę z książek popularnej serii Nike wyszperanych w warszawskich antykwariatach.

Agnieszka Kowalska *Liryczna metropolia*, „Gazeta Wyborcza” 106, 8 V 2007

Klub rowerowy **17 lipca – 2 września**

Wystawa poświęcona była problemowi ruchu rowerowego w mieście, tropiła też motywy rowerowe w twórczości współczesnych artystów. W pierwszej części ekspozycji pokazane zostały projekty (w formie plansz i modeli) zgłoszone do konkursu dla studentów pod hasłem „Rower w mieście” – zorganizowanego przez Wydział Estetyki Przestrzeni Publicznej Miasta Stołecznego Warszawy i Akademię Sztuk Pięknych w Warszawie, wybranych na wystawę przez kuratorkę Magdę Kardasz i Michała Stefanowskiego z ASP. Były wśród nich propozycje sygnalizacji ostrzegającej automobilistów o nadjeżdżającym rowerze, prototyp osobistej apteczki rowerowej czy specjalne ławki z miejscem parkingowym dla rowerów. W drugiej części wystawy, prezentującej artystów wizualnych, pokazano m.in. *Upadek II Basa Jana Adera*, holenderskiego conceptualisty i performerera, oraz najnowszy film (*Kaligrafia i slowburn*) Shauna Gladwella – australijskiego artysty znanego z mistrzowskiego wykorzystywania elementów kultury ulicznej. Paweł Kruk stworzył

Maurycy Gomulicki. Kultura i beton
Wernisaż

Klub rowerowy
Robert Kuśmirowski, *Performans wyczynowy*, 2007

Na następnej stronie:
ABC Meksyku. Portrety miasta
Fragment ekspozycji

Maurycy Gomulicki. Kultura i beton **8 maja – 8 lipca**

Maurycy Gomulicki przygotował książkę o Warszawie zawierającą zdjęcia jego autorstwa i teksty o mieście napisane przez zaproszonych autorów. Fotograficzne portrety Warszawy tworzą swoisty antyalbum, ukazujący małą architekturę, dzikie zakątki odkryte w centrum, czy elementy z innej rzeczywistości w miejskiej przestrzeni. Na wystawie przedstawił wybór swoich fotografii skonfrontowany z powiększeniami zdjęć z albumu o Warszawie końca lat 60., autorstwa wybitnego fotografa, ucznia Jana Bułhaka – Edmunda Kupieckiego. Te piękne czarno-białe zdjęcia prezentują oficjalny portret Warszawy, pokazując realizację architektonicznego socmodernizmu w stanie pierwotnym, nie zeszpeconym późniejszymi przebudowami. Na instalację fotograficzną złożyły się wycięte w kształt koła powiększenia zdjęć. Na tle czarno-białych fotografii Gomulicki zaprezentował tęczę z barwnych

wanitatywną kompozycję, powstałą z napisów z łańcuchów porzuconych w Nowym Jorku rowerów, a Janek Simon namalował na ścianie *Cień potamanego roweru*. Robert Kuśmirowski (który w przeszłości trenował kolarstwo) przygotował performans wyczynowy – jazdę na przyrządzie treningowym dla kolarzy z Grupy Langa, uzupełniony o pokaz fotografii dokumentujących wcześniejszy „rowerowy” projekt artysty – przejazd na starym rowerze z Paryża przez Luksemburg do Lipska w 2003 roku. Mariusz Woszczyński w komiksowo-malarskiej manierze zobrazował przyjemności płynące z przemieszczania się na rowerze.

Artyści, których prace znalazły się na wystawie: Bas Jan Ader, Tomasz Brzeziński, Shaun Gladwell, Manuel Grosmann, Jędrzej Iwanicki i Krzysztof Smaga, Joanna Iwińska, Maciej Iwiński, Marcela Kawka, Sławomir Kołodziejczyk, Paweł Kruk, Marek Kultys, Robert Kuśmirowski, Agnieszka Mikołajewska, Jan Modzelewski, Wiktor Ostów, Jan Simon, Maciej Sobczak, Aleksandra Sobocińska, Olga Surawska, Marta Szafraniec, Jarosław Szaran, Piotr Szczepański, Mariusz Woszczyński.

Wspaniały pomysł na lato: prace z rowerem jako motywem przewodnim. Zarazem autentyczny warszawski problem. [...] Magda Kardasz, kuratorka Kordegardy, stara się tropić prawdziwe życie stolicy. Jednocześnie nie zanudza zbyt poważnymi wystawami. Najnowszy pokaz, zatytułowany „Klub rowerowy”, także nie jest wyłącznie serio. Gros eksponatów to artystyczne żarty w formie wideo, zdjęć i obrazów.

Monika Małkowska *Artyści wsiedli na rowery*, „Rzeczpospolita” 171, 23 VII 2007

W „Klubie rowerowym” znalazło się kilka najciekawszych prac artystów rowerzystów. Najbardziej znaną jest relacja z podróży Roberta Kuśmirowskiego na trasie Paryż – Luksemburg – Lipsk, którą artysta odbył na zabytkowym rowerze marki A. Wolberg z lat 20. [...]

Jego wycieczka przełamwała również bariery fikcji oraz czasu, bowiem jej przebieg oraz dokumentacja były precyzyjnie wystylizowane na autentyczny rajd z lat 20. ubiegłego wieku.

Marcin Krasny *Ku chwale rowerowej rewolucji*, „Dziennik. Polska, Europa, Świat”, 27 VII 2007

ABC Meksyku. Portrety miasta **11 września – 18 listopada**

Kuratorzy wystawy: **Cristina Faesler, Jeronimo Hagerman**

Przygotowując wystawę, kuratorzy zebrali najciekawsze fotografie obrazujące życie codzienne i pejzaż miejski stolicy Meksyku. Kluczem porządkującym stało się około

900 pojęć, które w układzie od A do Z określają specyfikę egzystencji w jednym z największych miast świata. Projekt jest efektem indywidualnych obserwacji ponad 150 artystów i próbą zrozumienia różnych doświadczeń, jakie są udziałem mieszkańców miasta Meksyk. Całość została wydana w formie albumu, z którego wyłania się wielowymiarowy portret metropolii jako niewyczerpanego źródła fascynacji i inspiracji. 1500 zdjęć pokazanych na wystawie tworzy mozaikę zaskakujących obrazów – od fotograficznej dokumentacji wydarzeń historycznych, życia społecznego i pejzażu miejskiego, poprzez wizerunki ikon popkultury, ulicznego kiczu i meksykańskiego folkloru, po sceny bardziej intymne albo wręcz detale umykające oczom codziennego przechodnia. Pokaz uzupełniał program muzyczny autorstwa Iliany González.

W ramach cyklu „Pokój z widokiem” prezentującego artystyczne projekty poświęcone Warszawie i innym miastom świata możemy zobaczyć wystawę „ABC Meksyku. Portrety miasta”. Ściany galerii szczelnie wytapetowano fotografiami z México City. Sporo tu koloru, szaleństwa i zabawy, od fotograficznej dokumentacji wydarzeń historycznych, życia społecznego i pejzażu miejskiego poprzez wizerunki ikon popkultury, ulicznego kiczu i meksykańskiego folkloru po sceny bardziej intymne albo wręcz detale umykające oczom zwykłego przechodnia.

Agnieszka Kowalska *Kościół i guma do żucia*, „Gazeta Wyborcza – Stołeczna” 212, 11 IX 2007

Giuseppe!!! W Warszawie **24 listopada – 6 stycznia 2008**

Kurator wystawy **Anna Jagiełło**

Autorem projektu jest rzymianin Giuseppe Pietroniro, autor zdjęć, instalacji i rysunków. Przedmiotem jego artystycznych poszukiwań jest przestrzeń i sposób jej postrzegania. Artysta narysował na ścianie Kordegardy dużą mapę stolicy. Widzowie mogli zaznaczać na niej miejsca, z których pochodzą lub z których przyszli do galerii. W ten sposób mapa Warszawy stała się portretem miasta, złożonym z poszczególnych historii, otwartym, aż do końca trwania wystawy, rejestrem stolicy. Na wystawie znalazło się też zdjęcie wykonane w jednej z sal Zachęty (należące do cyklu kilkunastu prac portretujących przestrzenie

galeryjne i muzealne), przetworzone komputerowo i uzupełnione o cytaty z *Manifestu sztuki bezczelnej* Andrzeja Partuma. Artysta nawiązuje tu do sztuki konceptualnej lat 60. i 70. (zwłaszcza do twórczości Josepha Kosutha, z którym współpracował), a jednocześnie do akcji przeprowadzonej przez Partuma w 1957 roku, polegającej na wyklejeniu stolicy afiszami o treści PARTUM!!! W WARSZAWIE.

Jeśli chcesz zobaczyć instalację jednego z najbardziej kontrowersyjnych artystów w Europie, to koniecznie odwiedź wystawę, którą otwarto w Kordegardzie przy Krakowskim Przedmieściu. W galerii zainstalowano narysowaną przez Giuseppe Pietroniro olbrzymią mapę Warszawy. Widz może na niej nie tylko zaznaczyć miejsce swojego zamieszkania czy urodzenia, ale również umieścić krótki tekst. W ten sposób mapa stolicy stanie się dokumentem złożonym z poszczególnych ludzkich historii. Pracę tę można więc czytać w kategorii gry, zaproszenia do współuczestnictwa w tworzeniu dzieła sztuki.

Bartosz Bałor *Prace Giuseppe Pietroniro w stolicy*, „Dziennik. Polska, Europa, Świat” 227, 27 XI 2007

Giuseppe!!! W Warszawie
Fragment ekspozycji

Na następnej stronie:
ABC Meksyku. Portrety miasta
Fragment ekspozycji (fot. Joanna Kinowska)

ABCD

PORTRAITS OF
MEXICO CITY

ABC

MEKSYKU
PORTRETY MIASTA

Wydarzenia, projekty goszczące w galerii Zachęta

Projekt Elektrownia

31 marca – 10 kwietnia

Kurator **Joanna Kucewicz**

Współpraca ze strony Zachęty Anna Muszyńska
Netforum

Wystawa prezentowała ideę projektu przekształcenia dawnej elektrowni miejskiej w Radomiu na centrum sztuki oraz zwyciężki projekt w konkursie architektonicznym ogłoszonym przez Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Radomiu.

Aukcja charytatywna poświęcona pamięci Krystiany Robb-Narbutt 15 kwietnia

Współpraca ze strony Zachęty Małgorzata Bogdańska-Krzyżanek

Celem aukcji, na którą prace przekazali artyści, było zebranie funduszy na wydanie monografii artystki oraz utworzenie stypendium jej imienia. Aukcja została przygotowana przez fundację Pro Arte et Futura oraz Galerię Wizytującą.

Noc Muzeów 19 maja

Oprowadzania po wystawach, „Dobranocka w Zachęcie” – opowiadacz historii Michał Malinowski, warsztaty dla dzieci, pokaz filmów Billa Viola (*Hatsu-Yume, I Do Not Know What It Is I Am Like*), koncert zespołu MARIA CELESTE i towarzyszący mu projekt plastyczny poor design, konkurs.

Piknik naukowy Radia Bis 26 maja

Promocja wystaw galerii, warsztaty i zabawy plastyczne dla dzieci, quiz matematyczny.

Projekt Elektrownia
Andrzej Wajda na konferencji prasowej (fot. Agencja Medium)

Rzeczywistość transformacji / Transformacja rzeczywistości.
Przestrzeń teatru zaangażowanego
Fragment ekspozycji

Przedaukcyjna wystawa *Bliźniemu swemu...*
Fragment ekspozycji

Rzeczywistość transformacji / Transformacja rzeczywistości Przestrzeń teatru zaangażowanego

9 lipca – 9 września

Kurator wystawy **Paweł Wodziński**

Współpraca ze strony Zachęty Aleksandra Zientecka

Projekt pawilonu Mirek Kaczmarek

Realizacja ze strony Zachęty: Krystyna Sielska, Andrzej Bialik

Sala nr 12, 13

Główną ideą wystawy (prezentowanej wcześniej na Praskim Quadriennale 2007, 11. Międzynarodowej Wystawie Scenografii i Architektury Teatralnej) było ukazanie radykalnej zmiany, jaka dokonała się w polskim teatrze w ciągu ostatnich czterech lat. Prezentacja najciekawszych dokonań scenograficznych i reżyserskich ilustrowała zmianę funkcji i celów teatru, który na powrót podejmuje tematy społeczne i polityczne. Wystawa prezentowała wybrane przedstawienia, ale także opisywała kontekst, w którym funkcjonują. Dwanaście prac scenograficznych zgrupowano wokół sześciu tematów: *Pamięć, Kapitalizm, Polityka, Tradycja, Mił, Życie codzienne*. Ekspozycja ukazywała stosunek polskiego teatru do tych kluczowych zagadnień i sposób ich traktowania przez nowe pokolenie twórców. Wystawa zorganizowana przez Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie.

W Zachęcie wystawa zajmowała dwa pomieszczenia wybite różowym pluszem. W jednym z nich stały stanowiska komputerowe z tekstem programowym oraz artykułem *Teatr ucieka z teatru*. Z tekstów można było dowiedzieć się, że w Polsce dominuje teatr społeczny, który pragnie zmieniać rzeczywistość i że współczesny teatr już nie mieści się w tradycyjnym budynku, szuka dla siebie miejsca w obiektach postindustrialnych.

Jagoda Hernik Spalińska *Do zdobycia*, „Aspiracje” 64/65, 2007

Przedaukcyjna wystawa Bliźniemu swemu...

16 listopada – 2 grudnia

Była to X aukcja organizowana przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, które należy do największych pozarządowych organizacji charytatywnych w Polsce. Istnieje od 25 lat, prowadzi 102 placówki opieki, domy dla bezdomnych, hospicja i domy dziecka, wydaje dziennie kilkadziesiąt tysięcy darmowych posiłków. Jednym ze sposobów zdobywania funduszy na działalność są kwesty, koncerty i aukcje charytatywne organizowane przez Fundację „Bliźniemu swemu...” działającą na rzecz Towarzystwa. Na aukcję prace przekazało 226 artystów, m.in.: M. Abakanowicz, S. Gierowski, J. Szajna, F. Starowieyski, R. Olbiński, G. Zemła, A. Myjak, T. Dominik, J. Tarasin, S. Fijałkowski, J. Joniak, S. Rodziński, J. Sempoliński.

Wystawy w kraju i za granicą organizowane przez kuratorów Zachęty lub przy ich współdziale

2 II – 17 IV Teatr niemożliwy. Performatywność w sztuce Pawła Althamera, Tadeusza Kantora, Katarzyny Kozyry, Roberta Kuśmirowskiego i Artura Żmijewskiego
Kuratorzy wystawy **Hanna Wróblewska**, Zachęta Narodowa Galeria Sztuki w Warszawie; **Sabine Folie**, Kunsthalle Wien Barbican Art Centre, Londyn

3 IV – 22 VI Kim jest inny? Współczesna fotografia z Austrii
Kurator wystawy **Karolina Lewandowska**
Galeria Miejska „Arsenał”; Poznań

11 V – 10 VI Przypomniane, zmienne, zbuntowane
Kurator wystawy **Karolina Lewandowska**
Galeria Miejska „Arsenał”, Poznań, w ramach 5. Biennale Fotografii

17 II Katarzyna Kozyra. W sztuce marzenia stają się rzeczywistością
Kurator wystawy **Hanna Wróblewska**
BWA Wrocław – Galeria Sztuki Współczesnej

27 IX Katarzyna Kozyra. In Art Dreams Come True
Kurator wystawy **Hanna Wróblewska**
Ludwig Museum, Budapeszt

14 XII Katarzyna Kozyra. W sztuce marzenia stają się rzeczywistością
Kurator wystawy **Hanna Wróblewska**
Galeria Arsenał, Białystok

8 VI – 21 XI Monika Sosnowska. 1:1
52. Międzynarodowe Biennale Sztuki w Wenecji
Komisarz Pawilonu Polonia w Wenecji **Agnieszka Morawińska**
Kurator wystawy **Sebastian Cichocki**
Asystent komisarza Zofia Machnicka
[zob. więcej s. 59]

Spotkania, sympozja w kraju i za granicą, pełnione funkcje

30 IX 2006 – 28 II 2007 **Gabriela Świtek**, stypendium Senior Fulbright Scholarship, The Ohio State University, Columbus, USA

12 III **Gabriela Świtek**, udział w dyskusji *Pamięć miasta* w związku z prezentacją projektu Aleksandry Polisieвич „Wartopia I. Berlin: 518, Moskwa: 1122”, Galeria Le Guern, Warszawa

14 III **Agnieszka Morawińska**, udział w dyskusji *Tabu w sztuce współczesnej*, Teatr Polski, Warszawa

III **Magda Kardasz**, wyjazd do Meksyku w związku z przygotowaniami do wystawy „Viva Mexico!”

20–23 III **Joanna Egit-Pużyńska**, merytoryczny nadzór nad montażem pracy Katarzyny Koziry *Święto wiosny*, prezentowanej w ramach „Festiwalu wiosny”, Centrum Kultury Zamek, Poznań

III–IV **Maria Brewińska**, uczestnictwo w jury Larry Aldrich Award 2006, nagrody przyznawanej przez The Aldrich Contemporary Art Museum Ridgefield (USA) (nominowała Elizabeth Peyton, laureatkę tegorocznej nagrody).

23 III – 1 IV **Małgorzata Bogdańska-Krzyżanek**, merytoryczny nadzór nad montażem pracy Katarzyny Koziry *Święto wiosny*, wystawianej podczas festiwalu „C'est la vie!”, organizowanego przez Le Merlan scène nationale à Marseille w centrum kulturalnym Friche La Belle de Mai, Marsylia

11 IV – 17 VI **Joanna Sokołowska**, merytoryczny nadzór nad montażem pracy Katarzyny Koziry *Łażnia męska*, prezentowanej na wystawie „2 ou 3 choses que j'ignore d'elles”, 49 Nord 6 Est, FRAC Lorraine, Metz

13 IV **Joanna Sokołowska**, udział w Komitecie nominującym 3. edycję konkursu „Spojrzenia 2007” – Nagroda Fundacji Deutsche Bank

14 IV **Hanna Wróblewska**, wykład *Teatr niemożliwy* w ramach cyklu „Światło obrazu” zorganizowanego przez Teatr Narodowy, Warszawa

17–18 IV **Gabriela Świtek**, referat *Nieprzypadkowy fragment Thomasa Whately* wygłoszony na seminarium *Kultura wizualna Anglii XVIII i XIX wieku w świetle teorii sztuki i estetyki*, zorganizowanym przez Instytut Historii Sztuki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Kazimierz n. Wisłą

21–25 IV **Agnieszka Morawińska**, referat *Znaki czasu. Nowe kolekcje nowej sztuki w Polsce*, wygłoszony na konferencji FRAC (Fond Regionaux d'Art Contemporain), Strasburg

28 IV **Gabriela Świtek**, wykłady na Podyplomowych Studiach Kuratorskich, Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków

13–20 V **Gabriela Świtek**, udział w konferencji *Architecture and Phenomenology*, Technion – Israel Institut of Technology, Faculty of Architecture and Town Planning, Haifa; referat *Behind the Iron Gate: A Surplus of Memory and Forgetting in a Contemporary City*; moderowanie panelu *Interruptions and the Quest for Continuity*

25 V **Gabriela Świtek**, wykład *Gordon Matta-Clark i anarchitektura*, w ramach obchodów jubileuszu Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego „90 lat historii sztuki na Uniwersytecie Warszawskim”, Pałac Tyszkiewiczów Potockich, Warszawa

29 V **Hanna Wróblewska**, udział w posiedzeniu polskiej sekcji AICA, Warszawa

VI **Joanna Sokołowska**, Young Curators' Program, Art Basel, Bazylea, zorganizowany przez Museumsdienst Basel

6–10 VI **Agnieszka Morawińska**, otwarcie Pawilonu Polonia na Biennale Sztuki, Wenecja

6–10 VI **Hanna Wróblewska**, udział w otwarciu Pawilonu Polonia na Biennale Sztuki, Wenecja

23 VII – 4 VIII **Joanna Sokołowska**, udział w Summer Seminars for Art Curators „Between Exposition and Mediation”, zorganizowanych przez National Association of Art Critics, Erewań, Armenia

16–21 VIII **Agnieszka Morawińska i Hanna Wróblewska**, wyjazd do Kassel (Documenta) i Münster (Sculptur Projekt)

27 VIII **Agnieszka Morawińska**, uczestnictwo w komisji konkursowej konkursu na program artystyczny i opiekę kuratorską dla Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki czasu” w Toruniu

23 IX – 6 X **Joanna Sokołowska**, udział w międzynarodowym seminarium „Kulturelle Szene”, Berlin, zorganizowanym przez Goethe Institut

22–23 IX, **Karolina Lewandowska**, referat *Wystawa jako interpretacja*, wygłoszony na sesji „Interpretować fotografię”, Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Warszawa

26 IX **Agnieszka Morawińska**, konsultacje dotyczące programu kulturalnego oraz udział w Sądzie Konkursowym na opracowanie projektu scenariusza, scenografii, zagospodarowania wnętrza oraz dekoracji fasady Pawilonu Polski na wystawę EXPO 2008 w Saragossie. Konkurs zorganizowany przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości

29 IX **Hanna Wróblewska**, udział w panelu dyskusyjnym z okazji wystawy Katarzyny Koziry „In Art Dreams Come True”, wraz artystką oraz Tamasem Pálem – dyrektorem Instytutu Socjologii Węgierskiej Akademii Nauk, Ludwig Museum, Budapeszt

1 X **Agnieszka Morawińska**, uczestnictwo w komisji konkursowej konkursu na program artystyczny i opiekę kuratorską dla Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki czasu” w Toruniu

4 X **Małgorzata Bogdańska-Krzyżanek, Joanna Egit-Pużyńska**, udział w konferencji „Dziedzictwo fotografii” zorganizowanej przez Getty Conservation Institute we współpracy z Wydziałem Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, Pałac w Wilanowie, Warszawa

5–6 X **Gabriela Świtek**, udział i moderowanie panelu podczas konferencji „Awangarda w bloku” zorganizowanej przez Instytut Awangardy, Warszawa

5–6 X **Małgorzata Bogdańska-Krzyżanek, Joanna Egit-Pużyńska**, udział w konferencji „Cesare Brandi (1906–1988), jego myśl i debata o dziedzictwie. Sztuka konserwacji – restauracji w Polsce”, towarzyszącej wystawie z okazji stulecia jego urodzin, Pałac w Wilanowie, Warszawa

5 X **Hanna Wróblewska**, udział w posiedzeniu Rady Programowej przy Galerii Arsenał, Białystok

8 X **Gabriela Świtek**, wykład *Współczesne konfrontacje: o architekturze w sztuce* w ramach cyklu „Czy sztuka jest potrzebna i dlaczego”, Galeria Arsenał, Białystok

16 X **Agnieszka Morawińska**, konsultacje dotyczące programu kulturalnego oraz udział w Sądzie Konkursowym na opracowanie projektu scenariusza, scenografii, zagospodarowania wnętrza oraz dekoracji fasady Pawilonu Polski na wystawę EXPO 2008 w Saragossie.

20 X **Gabriela Świtek**, wykłady w ramach Podyplomowych Studiów Kuratorskich, Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków

25 X **Gabriela Świtek**, wykład dla studentów School of Architecture, University of Edinburgh, w ramach „Warsaw Project”, Warszawa, klub Chłodna 25

od XI **Magda Kardasz**, prowadzenie seminarium na temat organizacji wystaw w ramach Podyplomowych Studiów Kuratorskich, Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków

5–8 XI **Karolina Lewandowska**, odczyt *Gallery Curators: Establishing Curatorial Guidelines for Intervention*, wygłoszony na sympozjum „Photograph Heritage in Central, Southern and Eastern Europe: Past, Present, and Future”, Bratysława

1–9 XII **Gabriela Świtek**, wykład o współczesnej sztuce polskiej i kolekcji galerii Zachęta, wygłoszony w ramach przygotowań do Sezonu Polsko-Brytyjskiego, Talbot Rice Gallery, Edynburg; udział w ocenie prac dyplomowych studentów School of Architecture, University of Edinburgh; wykład dla studentów Exhibition Design Department, University of Lincoln

12–13 XII **Gabriela Świtek**, udział i moderowanie panelu podczas konferencji „Kultura artystyczna Warszawy XVII–XX wieku”, Fundacja Ars Auro Prior, Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego

14 XII **Agnieszka Morawińska**, udział w otwarciu wystawy Luca Tuymansa w Mücsarnok Kunsthalle, Budapeszt

17 XII **Agnieszka Morawińska**, udział w posiedzeniu Rady Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Warszawa

19–20 XII **Agnieszka Morawińska**, udział w sesji poświęconej Stanisławowi Wyspiańskiemu zorganizowanej przez Stację Naukową Polskiej Akademii Nauk w Rzymie; referat *Kobieta w porządku natury. Związki malarstwa Wyspiańskiego z europejskim symbolizmem*

Nagrody, dyplomy Pełnione funkcje

Agnieszka Morawińska otrzymała od Króla Belgów J.W. Alberta II Order Oficerski Leopolda za wkład we współpracę w dziedzinie kultury między Wspólnotą Francuską Belgii i Regionem Walonii a Rzeczpospolitą Polską. Ceremonia wręczenia odznaczenia odbyła się 26 lutego 2007 roku w Warszawie.

Kapituła odznaczeń Św. Brata Alberta przyznała Agnieszce Morawińskiej medal jubileuszowy XXV-lecia Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta.

Po raz drugi Zachęta Narodowa Galeria Sztuki została nagrodzona w konkursie organizowanym przez fundację Commitment to Europe arts & business w kategorii Partnerstwo roku arts & business. W tej kategorii promowana jest długotrwała i obopólnie korzystna współpraca firmy komercyjnej z instytucją ze sfery kultury. W 2007 roku otrzymaliśmy nagrodę wspólnie z Bankiem Zachodnim WBK.

Bank Zachodni WBK współpracuje z Zachętą od 2005 roku. Jest partnerem programu dla dzieci, w ramach swojego przedsięwzięcia Bank Dziecięcych Uśmiechów. Dzięki wsparciu BZ WBK możemy przygotować więcej jeszcze ciekawszych warsztatów, rozwijających dziecięcą wyobraźnię, wydawać publikacje przygotowane specjalnie z myślą o dzieciach. Razem z bankiem realizujemy od dwóch lat warsztaty „Zachęta na kółkach” w małych miejscowościach i wsiach. W 2007 roku pod patronatem BZ WBK powstała sala przeznaczona specjalnie na warsztaty dla dzieci.

Nagrodę fundacji Commitment to Europe arts & business otrzymała również firma Efect Doradztwo Finansowe Sp. z o.o., w kategorii arts & business Sponsor. W tej kategorii nagradzana jest firma, która nie tylko przeznacza środki finansowe na przedsięwzięcia kulturalne, ale i w pełni angażuje się w objęty sponsoringiem projekt.

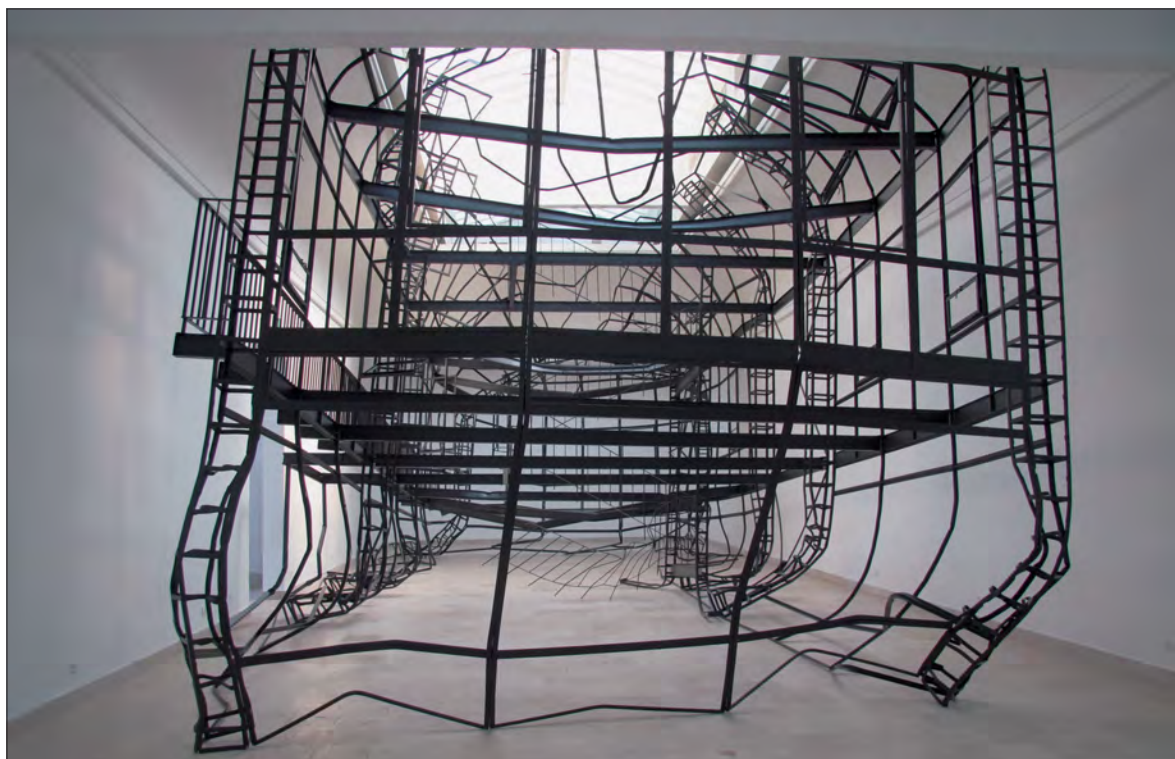
Współpraca z firmą Efect była bardzo owocna. Młoda polska firma niezależnych doradców finansowych (na rynku od 2002 roku) zadebiutowała jako sponsor kultury, angażując się w najważniejsze w tym roku projekty Zachęty: wystawę amerykańskiego artysty wideo Billa Violi oraz wystawę Wilhelma Sasnała. Dzięki wsparciu i zaangażowaniu firmy Efect mogliśmy obu tym wydarzeniom artystycznym nadać odpowiednią oprawę. W kategorii Sponsor wyróżniona została również firma Cemex Polska Sp. z o.o. za wsparcie wystawy „Viva Mexico!”.

W grudniu 2007 roku Zachęta otrzymała tytuł Galerii Roku w plebiscytcie „Nocne marki” organizowanym przez magazyn „Aktivist”. Przez cały rok redakcja i czytelnicy typowali najlepsze wydarzenia sceny nocnej. Każdego miesiąca nominowano najbardziej porywające spektakle, akcje społeczne, głośne wystawy, najbardziej udane koncerty, imprezy i festiwale. „Aktivist” przyznaje comiesięczne nominacje w następujących kategoriach: wystawa, akcja, festiwal, impreza, koncert, spektakl. Po podsumowaniu powstaje lista miejsc, w których odbyło się najwięcej wydarzeń miesiąca. Wygrywają te, które zgromadziły najwięcej nominacji w ciągu roku. Nasze wystawy mianowane w plebiscytcie to m.in. „Malarstwo polskie XXI w.”, „Spojrzenia 2007” – Nagroda Fundacji Deutsche Bank. Z uznaniem czytelników spotkały się także inne ekspozycje organizowane w Zachęcie: Józefa Wilkononia, Billa Violi i Wilhelma Sasnała.

Nagrody w konkursie „Nocne marki” przyznawane są w sześciu kategoriach: Klub Roku, Zespół Roku, Organizator Roku, Teatr Roku, Galeria Roku i Aktivist Roku. O tytuł Galerii roku ubiegały się także: Muzeum Narodowe w Warszawie, CSW Zamek Ujazdowski, Muzeum Sztuki w Łodzi, Instytut Wzornictwa Przemysłowego.

W kwietniu Maria Brewińska otrzymała nagrodę Polish-American Cultural Links Award przyznaną przez Ambasadę Stanów Zjednoczonych w Warszawie.

52. Międzynarodowe Biennale Sztuki w Wenecji

Monika Sosnowska. 1:1

8 czerwca – 21 listopada

Komisarz Pawilonu Polonia w Wenecji **Agnieszka**

Morawińska

Kurator **Sebastian Cichocki**

Asystent komisarza Zofia Machnicka

Projekt Moniki Sosnowskiej polega na wbudowaniu we wnętrze modernistycznego Pawilonu Polskiego. Ta konstrukcja przypomina kształtem budynki pawilonów handlowych i usługowych z lat 60. i 70. Niefunkcjonalna, piętrowa budowla nie mieści się w pawilonie, co sprawia, że wydaje się miażdżona przez jego ściany i dach. Realizacja Sosnowskiej wpisuje się

zarówno w kontekst lokalny, jak i w powszechną dyskusję dotyczącą poszukiwania funkcjonalności, odejścia od stylizacji oraz prospołecznych zadań modernizmu. Projekt Sosnowskiej jest pochodną refleksji na temat powojennych koncepcji architektonicznych, widzianych przez pryzmat wschodnioeuropejskiej, zaskakująco żywotnej mutacji modernizmu. Postęp nierzadko ograniczał się w tym przypadku do pośpiesznej, nieprzemyślanej modernizacji. Wymóg „nowoczesności” w powojennej Polsce był narzucony odgórnie i sterowany serią zarządzeń. W ostatnim czasie Monika Sosnowska kilkakrotnie przekraczała, mniej lub bardziej sztucznie wytyczoną, granicę między sztuką współczesną a architekturą. Jej prace to często wyabstrahowane z przeszłości, osobliwe

52. Międzynarodowe Biennale Sztuki w Wenecji
Monika Sosnowska. 1:1 (fot. Monika Sosnowska)

Na poprzedniej stronie:

Dyrektor Zachęty, Agnieszka Morawińska oraz Jacek Staśkiewicz, przedstawiciel BZ WBK, odbierają nagrodę fundacji Commitment to Europe arts & business (fot. dzięki uprzejmości fundacji Commitment to Europe arts & business)
Urna do głosowania w plebiscycie magazynu „Aktivist” (fot. Joanna Kinowska)

pamiętki po urbanistycznych utopiach, czerpiące inspiracje z psychodelicznych właściwości architektury. Sama artystka mówi: „Wydaje mi się, że to, co robię znajduje się trochę w opozycji w stosunku do tego, czym jest architektura. Myślę również, że moja sztuka jest zupełnie inną dyscypliną, mimo że skupiam się na tym samym zagadnieniu, co architektura: formowaniu przestrzeni. Podstawową cechą architektury jest jej utylitaryzm. Architektura porządkuje, wprowadza ład, odzwierciedla systemy polityczne i społeczne. Moje prace wprowadzają raczej chaos i niepewność”.

Publikacje: katalog, ulotka, plakat

Monika Sosnowska: „Projekt nie jest utopiijny, ale dotyczy w pewnym sensie utopii. W projekcie tym mierzą się ze sobą utopie różnych epok, reprezentowane przez dwa odmienne style architektoniczne. Tytuł pracy brzmi: *Jeden do jednego*. Może być rozumiany na różne sposoby, może dotyczyć skali, ale również może być wynikiem meczu, starcia, w którym nie ma zwycięzcy”. *Jeden do jednego*. Wywiad Krzysztofa Pijarskiego z Moniką Sosnowską i Sebastianem Cichoćkim, www.obieg.pl, 19 IV 2007

Pawilon Polonia wypadł rewelacyjnie. Monika Sosnowska, która w tym roku reprezentuje Polskę, nie po raz pierwszy występuje w Wenecji. Cztery lata temu na wystawie w Arsenale pokazała nienaturalnie zwężający się *Korytarz*. Teraz jej praca *1:1* – zmiażdżony żelazny szkielet typowego dla budownictwa lat 60. i 70. budynku modułowego szczelnie wypełnia monumentalną architekturę pawilonu powstałego w latach 30. XX w. Żelazny szkielet, zbudowany w Warszawskiej Fabryce Domów Mieszkalnych (ożywienie nieistniejącej już fabryki jest istotną częścią projektu), zgnieciono tak, by mógł zmieścić się w niższym pawilonie.

Monika Branicka *Piekło w Wenecji*, „Gazeta Antykwareczna”, lipiec–sierpień 2007

Monika Sosnowska reprezentująca Polskę na 52. Biennale Sztuki Współczesnej w Wenecji – uważanym za najważniejszą tego typu imprezę wystawienniczą na świecie – po raz kolejny zaskoczyła znających jej dotychczasowe artystyczne poczynania. [...]

Goście odwiedzający bardzo licznie nasz pawilon na biennale, którego hasło przewodnie, sformułowane przez amerykańskiego krytyka, dyrektora tej edycji imprezy, Roberta Storra, brzmi: „Myśl zmysłami, czuj umysłem” – w lot odczytują ideę pracy. Nasi rodacy mają natomiast przy jej oglądzie wyraźnie peerelowskie konotacje.

Grażyna Banaszekiewicz *Absurdalna przestrzeń*, „Głos Wielkopolski” 155, 5 VII 2007

Rzeźba Moniki Sosnowskiej była bardzo melancholijna. Monumentalna konstrukcja, mimo że wypełniała prawie całe wnętrze, sprawiała wrażenie bardzo kruchej i niestabilnej. Stanowiła tylko dalekie echo potężnego modernizmu, który miał przynieść nowy, lepszy świat. Estetyka ruin, mimo że wydawało się, iż będziemy mieli do czynienia z pracą bardzo dramatyczną, przywodziła na myśl raczej odrętwienie czy nawet paraliż, niemoc tkwienia w miejscu. Widz, obserwując tragedię dziejącą się na jego oczach, mógł jedynie kontemplować ewidentny koniec pewnej epoki.

Piotr Kowalik *Pawilony narodowe na 52. Biennale Sztuki w Wenecji*, <http://sekcja.org>, sierpień 2007

[...] projekt zatytułowany 1:1 („jeden do jednego”, skala w architekturze oznaczająca makietę wielkości naturalnej) może nie jest najbardziej subtelnym potraktowaniem tematu, ale jest jednym z najbardziej pociągających i robiących mocne wrażenie. [...] Praca oddziaływała tak silnie jako dzieło sztuki, ponieważ nie jest w żadnym wypadku chaotyczna czy nadmiernie rozbudowana, zrzućnawana czy zmiażdżona. Całość została starannie przemyślana i skonstruowana, zgnieciona z wielką precyzją, rozłożona na części w Polsce, a następnie ponownie złożona, wielkim nakładem sił i środków, wewnątrz przestrzeni wystawienniczej w Wenecji, dla której została precyzyjnie zaplanowana. Jest to obraz dziwnego losu niektórych budynków modernistycznych, niemal jego metafora.

Blake Gopnik *Lines and Angles on the Meltdown of a System*, [washingtonpost.com](http://www.washingtonpost.com), 14 VI 2007

Polska zaczęła wreszcie zdobywać samoistną pozycję na międzynarodowej scenie artystycznej, czego dowodem jest polski pawilon w Wenecji. Warszawska artystka Monika Sosnowska (ur. 1972) wypełniła przestrzeń pomalowaną na czarno metalową konstrukcją, która najwyraźniej symbolizuje architekturę samego pawilonu, zbudowanego w latach trzydziestych. Jednak owa racjonalna konstrukcja została zgnieciona niby aluminiowa puszka, tak jak potężny nacisk kapitalizmu zmienia na zawsze polskie społeczeństwo.

Walter Robinson, <http://www.artnet.com/magazine/reviews/robinson/robinson6-8-07>

Spośród pawilonów na wystawie architektonicznej w ramach biennale weneckiego, Polska przygotowała jedną z najbardziej przemyślanych, robiących największe wrażenie i najmocniej działających prezentacji. Monika Sosnowska wykonała zgnieciony metalowy szkielet, który zdawał się powtarzać konstrukcję samego pawilonu. Wyglądało to tak, jakby pomalowana na czarno konstrukcja została pierwotnie wykonana w skali jeden do jednego względem budynku pawilonu, a następnie skompresowana i zniekształcona, by dało się ją umieścić w jego wnętrzu.

[...] Praca Sosnowskiej przywodziła na myśl skutki jakiejś katastrofy, w rzeczywistości była jednak dziełem starannie zaplanowanym i precyzyjnie wykonanym, a także sprawiającym estetyczną przyjemność.

Taro Hattori *Monika Sosnowska (Venice Biennial)*, <http://www.kala.org/wordpress/?p=178>

Kolekcja dzieł sztuki

Kolekcja Zachęty zawiera dzieła malarskie, prace na papierze (grafiki, rysunki, gwasze, akwarele) rzeźby, fotografie i filmy wideo. Trzon zbiorów malarstwa stanowią prace z lat 60. i 70. Najpełniej reprezentowane są różne wersje abstrakcji geometrycznej, szeroko pojęty nurt metaforyczno-ekspresyjny oraz malarstwo tzw. nowej figuracji. Jest tu również dość skromny zespół płócien polskich kolorystów i obszerniejszy wybór dzieł kontynuatorów estetyki koloru. Od połowy lat 90. zbiory malarstwa są stopniowo i w sposób przemyślany uzupełniane głównie o prace malarzy średniego i młodego pokolenia. Zbiory grafiki i rysunku prezentują najważniejsze zjawiska i indywidualności (261 autorów) od lat 50. po połowę lat 80. Zapoczątkowana w II połowie lat 90. kolekcja filmów wideo zawiera prace czołowych polskich artystów zajmujących się tą dziedziną sztuki.

Kolekcja obejmuje działy: malarstwo – 733 obiekty, rzeźba – 97 obiektów, grafika – 2376 obiektów, rysunek – 295 obiektów, fotografia – 24 obiekty, nowe media – 28 filmów wideo i wideoinstalacji.

Kolekcja jest systematycznie powiększana, dzięki darom artystów i zakupom.

W 2007 w ramach programu operacyjnego „Znaki czasu” zakupiono następujące prace:

Agata Bogacka, *Zostać tu nr 2*, 2006, akryl, płótno, 180 x 160 cm

Agata Bogacka, *Serce*, 2006, akryl, płótno, 146 x 114 cm

Piotr Janas, *Bez tytułu*, 2006, olej, płótno, 170 x 220 cm

Paweł Jarodzki, *Akt z Arpem i Duchampem*, 2005, akryl, blacha, 100 x 50 cm

Paweł Jarodzki, *Kameleon*, 2006, akryl, płótno, 116 x 81 cm

Paweł Jarodzki, *Tylko sztuka Cię nie oszuka*, 2006, akryl, blacha, 36 x 50 cm

Tomasz Kozak, *Nocny atak nerwicy romantycznej*, 2005, akryl, płótno, 120x120 cm

Paweł Kruk, *Langer than Life*, 2000, film wideo, DVD, 9'30", ed. 1/3 + ap.

Anna Mierzejewska, *Maszyna – betoniarka*, 2005, akryl, płótno, 190 x 140 cm

Wilhelm Sasnal, *Portret Erykah Badu*, 2004, olej, płótno, 50 x 50 cm

Paweł Susid, *Bez tytułu, Szał /2/*, 2006, akryl, płótno, 60 x 30 cm

Paweł Susid, *Bez tytułu (taaka Galeria mnie zaprasza to miłe pomyślałem, ulżę sobie)*, 2006, akryl, płótno, 18,5 x 65 cm
Dzięki finansowemu wsparciu Fundacji Kultury ING w kolekcji znalazły się:

Agnieszka Kalinowska, *Wielka scena*, 2005, wideoinstalacja, DVD, 24'35", ed. 1/5 + ap.

Ewa Łuczak, *Radiowe dni*, 2006, wideoinstalacja, DVD, 26'40", ed. 1/3 + ap.

W tym roku Zachęta zakupiła ponadto:

Rafał Jakubowicz, *Bez tytułu*, 2007, projekt akcji artystycznej na wystawie „Spojrzenia 2007” – Nagroda Fundacji Deutsche Bank w Zachęcie oraz film wideo z dokumentacją, DVD, 26'40", ed. 1/1

Paweł Kruk, *Manipulator*, 2001, film wideo, DVD, 7'35", ed. 1/3 + ap.

Julita Wójcik, *Falowiec*, 2005–2007, instalacja, technika mieszana, 115 x 800 x 30,5 cm

Paweł Susid, *Bez tytułu (coś dawno nie widziałam cię na wystawie sztuki nowoczesnej)*, 2001, akryl, płótno, 24 x 80 cm

Do kolekcji została włączona wideoinstalacja Jarostawa Kozakiewicza *Transfer*, 2006, DVD, pokazywana na 10. Międzynarodowej Wystawie Architektury w Wenecji.

Dary do kolekcji Zachęty to następujące prace:

Stefan Gierowski, *DCCXLVII*, 2000, olej, płótno, 144 x 104 cm

Julita Wójcik, *Obieranie ziemniaków*, 2001, film wideo, DVD, 9', ed. 1/1 + ap.

Katarzyna Kozyra, *Święto wiosny*, 1999–2002, wideoinstalacja, DVD, ed. pp. + 1/3 + ap.

Józef Robakowski, *Reaktywacja instrumentu osobistego Krzysztofa Wodiczki*, 2005, film wideo, DVD, ed. 1/2 + ap.

W 2007 roku depozyt Katarzyny Kozyry powiększył się o prace: *Il Castrato*, 2006, film wideo, DVD, 9'40"

Appearance as Lou Salome / Pojawienie się jako Lou Salomé, 2005, film wideo, DVD, 3'30"

Prace ze zbiorów Zachęty są używane muzeom i galeriom w Polsce i za granicą. W 2007 roku 39 obiektów z naszej kolekcji było pokazywanych na 20 wystawach. Kontynuowaliśmy współpracę z firmą Art Office, wypożyczając obrazy do dekorowania pomieszczeń biurowych.

W tym roku Zachęta podjęła współpracę z Agencją Fotograficzną Medium, powierzając jej m.in. dystrybucję zdjęć obiektów z kolekcji.

W 2007 roku zakończono pracę nad dostosowywaniem programu MuseumPlus do potrzeb dokumentacji kolekcji. Wszystkie obiekty ze zbiorów zostały opisane w bazie danych tego programu.

W październiku odbyło się szkolenie z prewencji konserwatorskiej dla pracowników Zachęty.

Opiekę konserwatorską nad naszą kolekcją (podobnie jak nad wszystkimi obiektami na wystawach w Zachęcie) sprawował Paweł Sadlej i konserwatorzy z CROATON – Konserwacja i restauracja obiektów, dzieł sztuki sp. z o.o.

Dział edukacji

Dział tworzy program towarzyszący wystawom w galerii, zajmując się popularyzacją wiedzy o sztuce, udostępnia informacje o aktualnym programie galerii Zachęta i galerii Kordegarda. Organizuje wykłady, spotkania z artystami, historykami i krytykami sztuki, sesje naukowe, projekcje filmowe, warsztaty, promocje książek [zob. kalendarium wystaw i imprez towarzyszących wystawom w Zachęcie i Kordegardzie, s. 70]. Od początku lat 60. działa przy Zachęcie Koło Miłośników Sztuki, którego propozycje skierowane są głównie do młodzieży licealnej i studenckiej, pragnącej poznać sztukę najnowszą. W czerwcu 2007 zakończyliśmy cykl spotkań „Informacje – Artformacje”, będący połączeniem wykładów znanych historyków i krytyków sztuki o wybranych nurtach sztuki współczesnej oraz zajęć praktyczno-technicznych, tzw. ZetPeTów, prowadzonych przez artystów. W październiku rozpoczęliśmy nowy cykl comiesięcznych spotkań z młodymi artystami z całej Polski. Każde spotkanie prowadzone jest na zasadzie ciągłego dialogu z publicznością. Spotkania przygotowują i prowadzą młode krytyczki sztuki: Karolina Łabowicz-Dymanus i Ania Ciabach. Każde kończy przygotowana przez zaproszonych artystów akcja artystyczna, w której udział biorą wszyscy uczestnicy. Spotkania KMS koordynuje Karolina Vyšata.

W roku 2007 kontynuowano cykl „Architektura współczesna. Idee – ideologie”. Spotkania, których istotną częścią jest dyskusja z publicznością, dotyczą nie tylko idei zawartych w formie dzieła architektonicznego, ale też ideologii, które przez to dzieło przemawiają. I tak Krzysztof Nawratek mówił o poszukiwaniu modelu miasta post-neoliberalnego na przykładzie Rygi, Belfastu i Szanghaju. Cykl koordynowała Barbara Dąbrowska.

Prowadzono nadal spotkania z artystami fotografami „Fotografia polska po 1945 roku”, będące okazją do rozmowy o najważniejszych wydarzeniach w polskiej fotografii powojennej, przemianach w tej dziedzinie sztuki, warsztacie fotografa. Gościem programu w 2007 roku był m.in. Tadeusz Rolke. Cykl koordynowała Joanna Kinowska.

W 2007 roku projekt „Akademia Zachęty” zmienił się w cykl spotkań dyskusyjnych „Czas Kultury w Zachęcie”. Spotkania poświęcone są tematom przewodnim kolejnych numerów poznańskiego czasopisma „Czas Kultury”. W dyskusjach udział biorą redaktorzy pisma i zaproszeni specjaliści. Program koordynuje dr Benjamin Cope.

W programie towarzyszącym wystawom – obok wykładów i spotkań z artystami pojawiły się w minionym roku panele dyskusyjne przy wystawach (siedem paneli) i jedna sesja naukowa (wygłoszono 12 referatów).

W związku z wystawą „Wilhelm Sasnal. Lata walki” została wydana gazeta dla dzieci, przygotowana przez Zofię Dubowską-Grynberg i Karolinę Vyšata.

Uzupełnienie programu wystaw stanowią projekcje filmowe. Towarzystwo one wystawom „Bill Viola” i „Viva Mexico!”. W roku 2007 powstał Dyskusyjny Klub Filmowy Zachęta, którego działaniem zainaugurował wakacyjny cykl „Zachęta do podróży. Filmowa podróż z kinem drogi”. Program filmowy koordynuje Karolina Vyšata.

W roku 2007 we współpracy z instytucjami naukowymi i kulturalnymi zorganizowano wiele ważnych imprez, takich jak sesje naukowe, sympozja muzykologiczne, spektakle teatralne, specjalne pokazy filmów z udziałem twórców i promocje książek o sztuce.

Zachęta wzięła też udział w Pikniku Naukowym Radia Bis pod hasłem „Matematyka i my”, przygotowując stoisko z materiałami promocyjnymi oraz całodzienne warsztaty plastyczne dla dzieci i quiz matematyczny z wykorzystaniem wybranych dzieł sztuki. Odbyło się doroczne spotkanie informacyjne działu edukacji z nauczycielami, połączone z prezentacją informatora i nowych form pracy z grupami szkolnymi na wystawach.

Warsztaty zajmują istotne miejsce w programie edukacyjnym.

Są to zajęcia o charakterze teoretyczno-praktycznym dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także dla całych rodzin. Warsztaty towarzyszą wystawom, odbywają się też niezależnie od nich – w czasie wakacji i ferii, a od dwóch lat – również w małych szkołach wiejskich. Projekt ten, pod nazwą „Zachęta na kółkach”, jest próbą prezentacji sztuki współczesnej uczniom szkół podstawowych w małych wsiach (w Miesiączkowie, Zaborowie, Drodzowie, a także w świetlicy socjoterapeutycznej w Łodzi). Noc Muzeów w Zachęcie rozpoczęła się dobranocką dla dzieci w formie warsztatów poprzedzonych występem „opowiadacza historii”. Warsztaty prowadzą współpracujące stale z Zachętą osoby z przygotowaniem pedagogicznym i z zakresu historii sztuki. Program edukacyjny dla dzieci koordynuje Zofia Dubowska-Grynberg.

Od połowy roku 2007 warsztaty odbywają się w sali obok hollu głównego galerii – specjalnie zaprojektowanej przez młodych architektów: Aleksandrę Wasilkowską i Jakuba Szczęsnego. Oryginalna przestrzeń, zaaranżowana w neutralnej bieli z siedziskami o amorficznych kształtach, powstała dzięki hojności Banku Zachodniego WBK, który wspierał również warsztaty.

W 2007 roku rozpoczęliśmy wysyłanie pocztą elektroniczną newslettera *Tydzień w Zachęcie*, będącego podstawowym źródłem informacji o wydarzeniach, spotkaniach, wystawach organizowanych w naszej galerii. Newsletter wysyłany jest do około 6 tysięcy adresatów.

We wrześniu 2007 wydaliśmy *Informator działu edukacji*, przeznaczony dla szkół, przedszkoli, domów kultury i uniwersytetów trzeciego wieku.

Biblioteka galerii Zachęta gromadzi książki z dziedziny historii i teorii sztuki, krytyki artystycznej, katalogi wystaw odbywających się w Polsce i za granicą oraz czasopisma o sztuce.

W mediatece znajdują się kasety wideo z rejestracjami filmów o sztuce i fabularnych oraz nagrania na płytach CD i DVD. Dział edukacji rejestruje w wersji cyfrowej odbywające się w galerii wykłady, konferencje prasowe i spotkania z artystami. Biblioteka i mediateka udostępniają swoje zbiory w czytelni, gdzie również można korzystać z zawartości archiwum działu dokumentacji.

W Zachęcie odbywają się koordynowane przez dział edukacji fakultatywne zajęcia „Organizacja i dokumentacja wystaw” dla studentów historii sztuki Uniwersytetu Warszawskiego.

Odbywają tu praktyki i wolontariaty studenci wydziałów historii sztuki, kulturoznawstwa, edukacji artystycznej i pedagogiki uniwersytetów polskich i zagranicznych (Viadrina we Frankfurcie, École de Beaux-Arts w Tours). Przyjmujemy również stażystów Narodowego Centrum Kultury.

W czasie weekendów dział zapewnia widzom galerii opiekę merytoryczną: dyżury przewodnika, bezpłatne oprowadzanie

po wystawach, rozszerzoną informację o programie wystaw w Zachęcie, Kordegardzie i o ważniejszych wystawach w Warszawie. W dziale edukacji można zamawiać oprowadzania (również po angielsku, francusku i niemiecku) dla grup zorganizowanych.

Działalność działu edukacji w liczbach:

program towarzyszący wystawom:

11 408 uczestników
42 spotkania, 3090 uczestników
w tym:
25 wykładów z udziałem 29 prelegentów, 1250 słuchaczy
7 spotkań dyskusyjnych z udziałem 44 prelegentów, 450 słuchaczy
1 sesja naukowa z udziałem 13 prelegentów, 45 słuchaczy
1 koncert, 250 uczestników
2 promocje książek, 2 autorów, 5 osób dyskutujących, 230 uczestników
18 projekcji filmowych, 54 filmy, 965 widzów
Inne:
3 spacerzy krajoznawcze towarzyszące wystawie „Transfer”, 2 przewodników, 115 uczestników
3 warsztaty fotograficzne, 3 razy po 15 uczestników
136 warsztatów teoretyczno-praktycznych, 5255 uczestników
94 oprowadzone wycieczki, 2080 uczestników
13 oprowadzań kuratorskich, 35 oprowadzań przez przewodników (w cenie biletu), 983 widzów

działania poza programem wystaw:

7381 uczestników
45 wykładów cyklicznych, 2946 słuchaczy, a w tym:
2 spotkania dyskusyjne z cyklu „Akademia Zachęty” z udziałem 8 prelegentów, 75 słuchaczy
19 wykładów z cyklu „Architektura współczesna. Idee – Ideologie”, 1191 słuchaczy
10 spotkań z cyklu „Fotografia polska po 1945 roku”, 1170 słuchaczy
14 spotkań Kofa Miłośników Sztuki z udziałem 33 prelegentów, 510 słuchaczy

3 sympozja, w ramach których odbyły się:

24 wykłady, 3 spotkania dyskusyjne, 1 film, 37 wykładowców, 225 słuchaczy
1 festiwal muzyczny (dwudniowy), 16 muzyków, 140 słuchaczy
1 przegląd filmowy, 8 filmów, 790 widzów
5 spotkań promujących nowe książki, 13 prelegentów, 460 słuchaczy
2 koncerty promujące nowe płyty, 200 uczestników
2 pokazy promujące nowe filmy, 190 uczestników
1 spotkanie z nauczycielami warszawskich szkół, 50 uczestników
4 spotkania gościnne, 280 uczestników

Inne wydarzenia, 2100 uczestników:

Piknik naukowy – warsztaty plastyczne „Matematyka i my”, quiz matematyczny, prezentacja multimedialna prac z kolekcji galerii, ok. 700 uczestników

Noc Muzeów – oprowadzania po wystawach, quiz „Dobranocka w Zachęcie” – (występ „opowiadacza historii” i warsztaty plastyczne), 1 film, 1 koncert, ok. 1200 uczestników (przy ogólnej frekwencji 12 500 osób w ciągu nocy)

Dzień Dziecka – warsztaty plastyczne, ok. 200 uczestników

53 sobotnio-niedzielne dyżury merytoryczne

Warsztaty dziecięce (fot. Joanna Kinowska)

Spotkanie z Arturem Żmijewskim przed pokazem jego filmu Powtórzenie (fot. Joanna Kinowska)

Piknik Naukowy Radia Bis (fot. Joanna Kinowska)

Dział dokumentacji

Dział gromadzi dokumentację wystaw prezentowanych w Zachęcie i Kordegardzie oraz innych wydarzeń artystycznych organizowanych przez galerie od 1950 roku.

Druki dokumentujące wystawy to: zaproszenie, katalog, plakat, materiały przygotowane na konferencję prasową, plany sal z rozmieszczeniem eksponowanych prac, spis prac na wystawie, dokumentacja fotograficzna (konferencja prasowa, wernisaż, ekspozycja, poszczególne dzieła), recenzje prasowe.

Dział gromadzi również informacje o twórczości artystów polskich, tworzących po 1945 roku; zebrano dokumenty dotyczące 29 151 artystów. Zbiór poszerza się systematycznie o nazwiska artystów młodszego pokolenia; w 2007 roku utworzono dodatkowo 582 karty ewidencyjne.

W dziale dokumentacji znajduje się także:

– archiwum fotograficzne (zdjęcia cyfrowe, diapozytywy, negatywy) dotyczące wystaw organizowanych w galeriach Zachęta i Kordegarda od 1950 roku oraz fotografie prac wybranych artystów

– zbiór katalogów wystaw prezentowanych w galerii Zachęta (około 1228 tytułów) i galerii Kordegarda (567 tytułów)

– druki zwarte związane z działalnością Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych (sprawozdania, przewodniki, katalogi – 209 tytułów)

W ramach zajęć fakultatywnych każdego roku studenci historii sztuki, bibliotekoznawstwa lub kulturoznawstwa odbywają praktyki z zakresu dokumentacji sztuki współczesnej.

Działalność działu dokumentacji w liczbach:

23 wystawom prezentowanym w galerii Zachęta i 6 wystawom w galerii Kordegarda założono dokumentację.

1097 zdjęć cyfrowych i 364 odbitki załączono do dokumentacji wystaw w galerii Zachęta i Kordegarda.

29 151 artystów posiada dokumentację indywidualną.

4654 recenzje prasowe zostały opracowane i dołączone do dokumentacji artystów i wystaw.

346 katalogów wystaw pozyskano do działu dokumentacji.

13 studentów (historii sztuki, kulturoznawstwa, bibliotekoznawstwa) odbyło zajęcia fakultatywne.

274 osoby skorzystały z materiałów działu dokumentacji.

Baza danych MuseumPlus

W elektronicznej bazie danych MuseumPlus dostępne jest:

– pełne kalendarium wystaw w galerii Zachęta (1227 wystaw) i w galerii Kordegarda (668 wystaw) z lat 1950–2007

– 29 151 nazwisk artystów

– lista katalogów wystaw prezentowanych w galerii Zachęta z lat 1968–2007

– pełna lista katalogów wystaw prezentowanych w galerii Kordegarda z lat 1950–2007

– katalog wideoteki (432 pozycje).

Dział wydawnictw

W roku 2007 ukazały się następujące publikacje:

Raport roczny 2006

opracowanie Maciej Gajewski
wkładka w języku angielskim
projekt graficzny Jan Bokiewicz
80 s., il. barwne, oprawa miękka
ISBN 978 83 89145 94 9

Katalogi

Andrzej Czarnacki. fryzjer aprioryczny

pod redakcją Pawła Polita
teksty: Andrzej Czarnacki, Paweł Polit
wersja językowa polsko-angielska
projekt graficzny Dorota Karaszewska
32 s., il. barwne, oprawa miękka
ISBN 987 83 89145 97 0

Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski. Wystawa stypendystów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

pod redakcją Karoliny Lewandowskiej
wstęp: Barbara Raczynska, Agnieszka Morawińska
teksty: Karolina Lewandowska, Benjamin Cope
wersja językowa polsko-angielska
projekt graficzny Iwo Rutkiewicz
112 s., il. barwne, oprawa miękka
ISBN 978 83 89145 95 6

Gustav Metzger

pod redakcją Hanny Wróblewskiej
wstęp Agnieszka Morawińska
tekst Gustav Metzger
wywiady z Gustavem Metzgerem: Alison Jones, Silke Baumann
polska wersja językowa
projekt graficzny Dorota Podlaska
96 s., il. czarno-białe, oprawa miękka
ISBN 978 83 89145 99 4

Józef Czapski. Wokół kolekcji Aeschlimanna

pod redakcją Piotra Kłoczowskiego
wstęp Agnieszka Morawińska
teksty: Richard Aeschlimann, Piotr Kłoczowski, Konstanty A. Jeleński, Jacek Woźniakowski, Wojciech Karpiński, Józef Czapski
wersja językowa polsko-francuska
projekt graficzny Marta Ignerska
128 s., il. barwne i czarno-białe, oprawa miękka
ISBN 978 83 89145 98 7

Mój świat. Nowa siła subiektywności
pod redakcją Sorrell Hershberg (część poświęcona artystom brytyjskim), Magdy Kardasz i Michała Stefanowskiego (część poświęcona artystom polskim)
teksty Emily Campbell, Sorrell Hershberg, Michał Stefanowski, Magda Kochanowska
wersja językowa polsko-angielska
projekt graficzny Marta Ignerska
s. 62 (część brytyjska) + 60 (część polska), il. barwne, oprawa twarda, skoroszytowa
ISBN 978 83 89145 96 3

Andrzej Bielawski. Bez tytułu. Prace z lat 2004–2007
konceptcja Andrzej Bielawski
wstęp Agnieszka Morawińska
teksty: Peter Herbstreuth, Urszula Makowska, Izabela Dzioba, Maria Poprzęcka
wersja językowa polsko-angielska
projekt graficzny Andrzej Bielawski, współpraca Marta Ignerska
190 s., il. barwne, oprawa miękka
ISBN 978 83 60713 00 6

Bill Viola
pod redakcją Marii Brewińskiej
wstęp Agnieszka Morawińska, Bill Viola
teksty: Maria Brewińska, Jarosław Lubiak, Benjamin Cope, Minoru Hatanaka
wersja językowa polsko-angielska
projekt graficzny Grzegorz Laszuk
160 s., il. barwne, oprawa twarda
ISBN 978 83 60713 02 0

Monika Sosnowska. 1:1
konceptcja: Monika Sosnowska i Sebastian Cichocki
wstęp Agnieszka Morawińska
teksty: Sebastian Cichocki, Tomasz Fudala, Monika Sosnowska
wersja językowa polsko-angielska
projekt graficzny Ivonne Quirnbach
80 s., il. barwne, oprawa miękka
ISBN 978 83 60713 02 0

Anna Konik. Our Lady's Forever
konceptcja Anna Konik
pod redakcją Ewy Witkowskiej
wstęp Ewa Witkowska
teksty: Peter Murray, Eszter Lázár, Andrea Domesle
wersja językowa polsko-angielska
projekt graficzny Grzegorz Laszuk
64 s., il. barwne, oprawa twarda
ISBN 978 83 60713 03 7

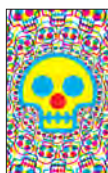
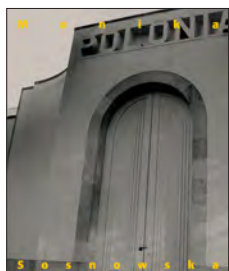
Spojrzenia 2007 – Nagroda Fundacji Deutsche Bank. 3. edycja
konceptcja Monika Szewczyk
wstęp: Kazimierz Michał Ujazdowski, Tessen von Heydebreck, Krzysztof Kalicki, Agnieszka Morawińska
teksty: Monika Szewczyk, Monika Weychert Waluszko, Piotr Bernatowicz, Paweł Jarodzki, Stach Szabłowski, Joanna Mytkowska, Joanna Zielińska, Jan Gryka
wersja językowa polsko-angielska
projekt graficzny Tomasz Bierkowski
76 s., il. barwne, oprawa miękka
ISBN 978 83 60713 04 4

Warianty. Pracownia Grzegorza Kowalskiego 2006/2007
pod redakcją Karola Sienkiewicza
wstęp Agnieszka Morawińska
tekst Karol Sienkiewicz
projekt graficzny Łukasz Kosela, projekt okładki Anna Pytlak
84s., il. barwne i czarno-białe, oprawa miękka
ISBN 978 83 60713 05 1

Viva Mexico!
pod redakcją Magdy Kardasz
wstęp Agnieszka Morawińska
teksty: Magda Kardasz, Lucia Sanromán, Daniel Malone
wersja językowa polsko-angielska
projekt graficzny Maurycy Gomulicki, współpraca Maciej Sikorzak
128 s., il. barwne, oprawa miękka
ISBN 978 83 60713 09 9

Wilhelm Sasnal. Lata walki
pod redakcją Marii Brewińskiej
wstęp Agnieszka Morawińska, Fabio Cavallucci
teksty: Andrzej Szczerski, Fabio Cavallucci, wywiad z artystą Maria Brewińska
wersja językowa polsko-angielsko-włoska
projekt graficzny Błażej Pindor
148 s., il. barwne, oprawa miękka
ISBN 978 36 0713 07 5

Alina Ślesieńska 1922–1994
pod redakcją Ewy Toniak
wstęp Agnieszka Morawińska
teksty: Jacek Sempoliński, Ewa Toniak, Agata Jakubowska, Gabriela Świtek, Marta Leśniakowska, Piotr Juszkiewicz
wersja językowa polska, z angielskim streszczeniem
projekt graficzny Maciej Konopka
72 s., il. czarno-białe i barwne, oprawa miękka
ISBN 978 83 60713 06 08

Foldery do wystaw w Zachęcie

Józef Czapski. *Wokół kolekcji Aeschlimanna*, projekt graficzny Marta Ignerska
folder Rafała Jakubowicza do wystawy „Spojrzenia 2007”
Piotr Wysocki. *Aldona*, tekst Maria Poprzęcka (folder/plakat), projekt graficzny Tomasz Bierkowski
Gazeta dla dzieci, nr 1, Wilhelm Sasnal. Lata walki, tekst Zofia Dubowska-Grynberg, Karolina Vyšata, projekt graficzny Maciej Sikorzak
Pejzaż, portret, martwa natura. Kolekcja Musiała, przewodnik po wystawie, tekst Jolanta Pieńkos, projekt graficzny Maciej Sikorzak, wersje językowe polska i angielska

Gazety do wystaw w Zachęcie

projekt graficzny Tomasz Bierkowski

Szczególne miejsca. Idee do zamieszkania. Kolekcja sztuki współczesnej "la Caixa", tekst Hanna Wróblewska, polsko-angielska wersja językowa
Gra. Z kolekcji Zachęty; Ewa Łuczak. Radiowe dni
teksty: Hanna Wróblewska, Joanna Egit-Pużyńska, Julia Leopold; Joanna Sokołowska
polsko-angielska wersja językowa

Plakaty/foldery do wystaw w Kordegardzie

wersja językowa polsko-angielska, projekt graficzny Jakub Jezierski

Tu zaszła zmiana

teksty: Magda Kardasz, Paweł Giergoń

Igor Przybylski. Ikarus Total

teksty: Magda Kardasz, Igor Przybylski

Maurycy Gomulicki. Kultura i beton

teksty: Magda Kardasz, fragment wywiadu Anny Sańczuk

z Maurycym Gomulickim

Klub rowerowy

teksty: Magda Kardasz, wywiady Katarzyny Janus z artystami

ABC Meksyku. Portrety miasta

teksty: Katarzyna Janus, Cristina Faesler, Jerónimo Hagerman

Giuseppe!!! W Warszawie

teksty: Anna Jagiełło, Giuseppe Pietroniro

Informatory

Dział edukacji. Zachęta Narodowa Galeria Sztuki, wersja polska
Informator o galeriach warszawskich

wersja językowa polsko-angielska, projekt Jakub Jezierski

5 edycji (styczeń – marzec, marzec – czerwiec, czerwiec – wrzesień, wrzesień – listopad, listopad – styczeń 2008)

Dział marketingu i rzecznik prasowy

Dział marketingu jest odpowiedzialny za opracowanie strategii promocyjnej i reklamowej galerii, a także planu pozyskania dodatkowych środków (usług, produktów) na działalność Zachęty od podmiotów prywatnych. Koordynuje również pozyskiwanie dotacji ministerialnych na projekty, jak również środków pozabudżetowych od podmiotów publicznych i niepublicznych, polskich i zagranicznych. Do zadań działu należy współpraca, w ramach patronatów medialnych, ze stałymi partnerami galerii, organizacja imprez promocyjnych oraz koordynacja udziału galerii w wydarzeniach organizowanych w Warszawie. W ubiegłym roku pracownicy działu uczestniczyli w realizacji projektów promocyjnych i oświatowych, wspólnie z działem edukacji w Pikniku Naukowym Radia BIS, Nocy Muzeów, a także w wydarzeniach towarzyszących wystawom prezentowanym w Zachęcie.

W ramach współpracy ze sponsorami Zachęty dział marketingu był odpowiedzialny m.in. za organizację: konferencji i prezentacji firm Microsoft i Epson, pokazu przedwernisażowego wystawy Billa Violi dla firmy Efect Doradztwo finansowe, wernisażu wystawy „Szczególne miejsca. Idee do zamieszkania. Kolekcja sztuki współczesnej Fundacji "la Caixa"” w ramach uroczystej inauguracji działalności banku "la Caixa" w Polsce. Dział marketingu koordynował także współpracę z Bankiem Zachodnim WBK przy tworzeniu projektu nowej sali w Zachęcie, przeznaczonej na warsztaty dla dzieci i sfinansowanej w całości przez Bank.

Dział marketingu koordynuje także działania fundraisingowe związane z udostępnianiem powierzchni Zachęty na organizację imprez promocyjnych i gali jubileuszowych. W tym roku z oferty Zachęty skorzystały między innymi następujące instytucje i firmy: Warszawskie Sympozjum Psychiatryczne, Zepter Polska, Asseco Polska S.A., Europejska Konferencja ECML/PKDD, Smirnoff, Shell Polska.

Rzecznik prasowy odpowiada za kontakty z mediami, bierze czynny udział w organizacji i koordynacji wydarzeń promocyjnych galerii, w realizacji projektów oświatowych, a także w wydarzeniach towarzyszących wystawom prezentowanym w Zachęcie. W tym roku po inauguracji wystawy „Spojrzenia 2007” – Nagroda Fundacji Deutsche Bank po raz pierwszy zaprosiliśmy dziennikarzy na „Noc Spojrzeń w Zachęcie”, z nocnym zwiedzaniem wystawy i warsztatami plastycznymi dla dziennikarzy, prowadzonymi przez artystów.

Baner reklamujący wystawę Billa Violi na budynku EMPiK-u w Al. Jerozolimskich w Warszawie

GASTORE

EMPIK

Kredyt Bank i WARTA zapraszają na występowy koncert

genesis

turn it on again
THE DISC

21 czerwca 2007
Chorzów - Stadion Śląski

Wejście od 15.00
Ceny biletów: VIP - 500 zł
Sektory na wprost sceny - 165 zł
Sektory boczne i płyta stojąca - 110 zł

WARTA Kredyt Bank

Lady Pank

NOWA PŁYTA
"strach się bać"
JUŻ W SKLEPACH!

12.05 - 1.07.2007

BILL VIOLA

ZAGRETA efect gazeta ZWIĘKŁE onet.pl

coffeeheaven

Zapraszamy do salonu

EMPIK

II piętro

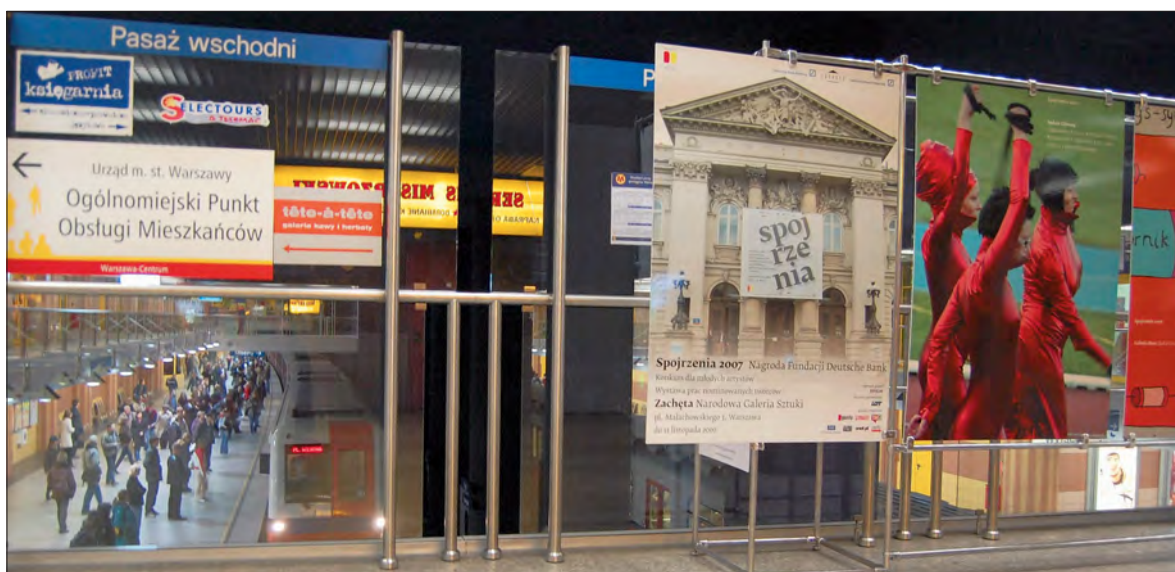
VJE SWOJA STOLICE

SEPHORA

NAJLEPSZE DLA MĘCZYZNY

Stacja PKP

Do zadań rzecznika należy przygotowanie materiałów prasowych, komunikatów, komentarzy lub ewentualnych polemik w związku z publikacjami na temat działalności galerii. Rzecznik kontaktuje się z osobami zgłaszającymi uwagi lub poszukującymi informacji na temat pracy instytucji. Jest w stałym kontakcie z innymi instytucjami kultury i czołowymi tytułami prasowymi, stacjami radiowymi i telewizyjnymi. Dba o rzetelną i terminową dystrybucję materiałów, udostępnia na stronie internetowej zdjęcia aktualnie trwających wystaw, koordynuje nagrania radiowe, filmowe oraz wywiady prasowe w galerii.

Od marca 2007 roku funkcję rzecznika prasowego objęła **Olga Gawerska**.

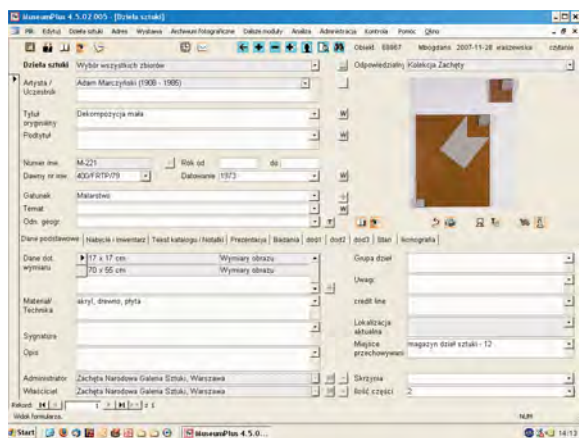
W 2007 roku Zachęta zaprosiła dziennikarzy na 19 konferencji prasowych i 22 wernisaże. Rozpoczęliśmy także współpracę z agencją fotograficzną Medium, która w ramach wymiany barterowej prowadzi profesjonalny serwis zdjęciowy organizowanych przez nas wydarzeń artystycznych.

MuseumPlus

W 2006 roku Zachęta jako pierwsza w Polsce wdrażała specjalistyczny program MuseumPlus przeznaczony dla instytucji kultury. Z jego wykorzystaniem dział dokumentacji prowadził dokumentację wystaw (łącznie z materiałem zdjęciowym) w Zachęcie i Kordegardzie oraz opracowywał dane biograficzne artystów [zob. s. 64]. Pracownicy opiekujący się kolekcją Zachęty używali programu do dokumentacji zbiorów [zob. s. 61]. Dostosowane do potrzeb instytucji rozbudowane funkcje usprawniły także pracę działów edukacji, promocji i wydawnictw. MuseumPlus jest również przydatny dla kuratorów, inwentaryzatora i dział realizacji przy organizacji wystaw. Dostęp pracowników do poszczególnych modułów i pól jest ściśle zdefiniowany, a dyrekcja ma możliwość wglądu we wszystkie wprowadzane zmiany. Pierwszą wystawą w całości przygotowaną z użyciem programu MuseumPlus było „Malarstwo polskie XXI w.”.

Różne

W pierwszej połowie 2007 roku Zachęta zawarła trzyletni kontrakt z firmą KONSALNET S.A., która sprawuje ochronę budynku, ochronę fizyczną wystaw, osób i mienia. W drugiej połowie roku w podziemiach Zachęty otwarto nową restaurację „Obiekt znaleziony”, która oprócz oferty kulinarnej proponuje szeroki program kulturalny w postaci projekcji filmowych, małych form teatralnych, odczytów, wykładów, spotkań z artystami itp. W związku z planami Zachęty dotyczącymi uporządkowania otoczenia galerii i stworzenia dodatkowej powierzchni pod placem Małachowskiego zostały wszczęte procedury mające na celu uzyskanie prawa użytkowania wieczystego terenu oraz ustalenia warunków technicznych zabudowy (w toku). W 2008 roku planowane jest przeprowadzenie konkursu architektonicznego na projekt rozbudowy galerii. W grudniu 2007 przeprowadzono remont pomieszczeń biurowych i części zaplecza techniczno-administracyjnego (malowanie, cyklinowanie i olejowanie parkietów) oraz odnowiono reprezentacyjny hol wejściowy.

MuseumPlus

Restauracja „Obiekt znaleziony” (fot. Joanna Kinowska)

Na poprzedniej stronie:
Konferencja prasowa Wilhelma Sasnala (fot. Agencja Medium)
Plakaty promujące wystawę „Spojrzenia 2007 – Nagroda Fundacji Deutsche Bank. 3. edycja” na stacji warszawskiego metra

Księgarnia artystyczna

Specjalizuje się w sprzedaży wydawnictw poświęconych sztuce. W obecnej formie działa od 1997 roku (wnętrze zaaranżował Tomasz Osiński) i cieszy się niestabnym powodzeniem, z powodu bogatej oferty oraz przystępnych cen. Księgarnia oferuje ponad 3500 tytułów albumów i książek z dziedziny malarstwa, grafiki, rysunku, plakatu, fotografii, rzeźby, architektury, filmu, teatru oraz eseje i opracowania naukowe z zakresu kultury, filozofii i socjologii. Pokażną część oferty stanowią publikacje Zachęty – katalogi i foldery towarzyszące organizowanym w galerii wystawom. W 2007 roku znacznie poszerzona została oferta publikacji innych galerii (m.in. CSW Łaźnia Gdańsk, Fundacja Wyspa Progress Gdańsk, Galeria Kronika Bytom) na temat sztuki współczesnej. W księgarni znaleźć można również książki dla dzieci – ilustrowane przez doskonałych grafików, w ciekawej aranżacji, zasługujące na miano edukacyjnych.

Księgarnia artystyczna współorganizuje promocje książek o sztuce, a także towarzyszących wystawom, jak np. *Sasnal. Przewodnik Krytyki Politycznej*, (wyd. przez „Krytykę Polityczną”). We wrześniu tego roku nastąpiła zmiana obsady księgarni, jej kierownictwo objęła **Joanna Kinowska**.

Księgarnia jest czynna w czasie otwarcia Zachęty od wtorku do niedzieli w godzinach 12–20, a także podczas specjalnych okazji oraz imprez towarzyszących wystawom organizowanym przez galerię.

Księgarnia artystyczna

**Kalendarium
wystaw.
Spotkania
autorskie,
sesje naukowe,
wykłady,
promocje
książek,
koncerty,
spektakle
teatralne,
projekcje
filmowe,
program
edukacyjny
towarzyszący
wystawom
i poza
programem
wystaw**

8 XII 2006 – 11 II 2007 Arka Wilkonia**15 XII 2006 – 25 II 2007 Malarstwo polskie XXI w.**

- 3 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Magiczny świat bajek*, prowadzenie Magda Kubecka
- 3 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Magiczny świat bajek*, prowadzenie Marta Witkowska
- 3 I** Wykład dla Koła Miłośników Sztuki: *Historia sztuki instalacji*, Łukasz Guzek
- 5 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Magiczny świat bajek*, prowadzenie Anna Owsiany
- 5 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Papierowy teatr*, prowadzenie Magda Komornicka
- 7 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Książka artystyczna*, prowadzenie Anna Owsiany
- 9 I** Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *Pamięć, przyszłość, fikcja. Natura w architekturze*, Jarosław Trybuś
- 9 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Straszydła, potwory i inne stwory*, prowadzenie Marta Witkowska
- 9 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Papierowy teatr*, prowadzenie Magda Kubecka
- 9 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Magiczny świat bajek*, prowadzenie Anna Owsiany
- 10 I** Wykład z cyklu „Fotografia polska po 1945 roku”: *Poszukiwanie transcencji*, Marian Schmidt
- 10 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Zwierzaki*, prowadzenie Magda Komornicka
- 10 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Cuda z filcu*, prowadzenie Anna Owsiany
- 11 I** Panel dyskusyjny towarzyszący wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”. Udział wzięli: Monika Szewczyk, Piotr Bazylko, Wojciech Łazarczyk, Adam Mazur. Dyskusję moderowała kuratorka wystawy dr Agnieszka Morawińska.
- 12 I – 4 III Tu zaszała zmiana (Kordegarda)**
- 12 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Magiczny świat bajek*, prowadzenie Magda Komornicka
- 14 I** Warsztaty rodzinne z Józefem Wilkoniem, towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”
- 16 I** Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *Poszukiwanie tożsamości. Architektura lat trzydziestych w Palestynie – mendelsohnowski dialog z genius loci kontra pragmatyczny modernizm z kręgu Neues Bauen*, Grzegorz Rytel
- 16 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Techniki malarskie*, prowadzenie Magda Kubecka
- 16 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Papierowe zoo*, prowadzenie Marta Witkowska
- 16 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Cuda z filcu*, prowadzenie Anna Owsiany
- 17 I** ZetPeTy dla Koła Miłośników Sztuki: *Dobranoc pchły na noc*, Igor Przybylski, Anna Baumgart
- 17 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Magiczny świat bajek*, prowadzenie Magda Kubecka
- 17 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Magiczny świat bajek*, prowadzenie Anna Owsiany
- 18 I** Konferencja prasowa i prezentacja książki Igora Chomyna *150 arcydzieł malarstwa Galerii Lwowskiej*. W spotkaniu wzięli udział: Igor Chomyn, autor książki, dyrektor Lwowskiej Galerii Obrazów i Zbigniew Buski, dyrektor Państwowej Galerii Sztuki w Sopocie
- 19 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Magiczny świat bajek*, prowadzenie Marta Witkowska
- 19 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Papierowe ryby*, prowadzenie Marta Witkowska

- 21 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Książka artystyczna*, prowadzenie Magda Kubecka
- 22 I** Spotkanie z artystą Jarosławem Flicińskim towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”
- 23 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”: *O kolorze*, prowadzenie Marta Witkowska
- 23 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”: *Techniki malarskie*, prowadzenie Magda Kubecka
- 24 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”: *Znaki szczególne*, prowadzenie Anna Owsiany
- 25 I** Spotkanie z artystą Robertem B. Liskiem: *Kody. Wirusy. Hacking. Alternatywne strategie w sztuce*, towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”
- 28 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”: *Znaki szczególne*, prowadzenie Marta Witkowska
- 29 I** Pokaz filmu *Powtórzenie* Artura Żmijewskiego w obecności autora, kuratora projektu Joanny Mytkowskiej oraz komisarza pawilonu polskiego na Biennale w Wenecji Agnieszki Morawińskiej
- 30 I** Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *Nieznosna czystość rzutu*, Hubert Trammer
- 31 I** Wykład dla Koła Miłośników Sztuki: *Sztuka wideo – instrukcja obsługi*, prof. ASP Marek Wasilewski
- 31 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Papierowy teatr*, prowadzenie Marta Witkowska
- 31 I** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Papierowy teatr*, prowadzenie Anna Owsiany
- 1 II** Spotkanie z artystą Wilhelmem Sasnałem towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”
- 2 II** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Magiczny świat bajek*, prowadzenie Anna Owsiany
- 4 II** Warsztaty towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”: *Znaki szczególne*, prowadzenie Magda Komornicka
- 5 II** Spotkanie z artystą Dominikiem Lejmanem: *Perspektywa warunkowa (kilka uwag o „malarstwie”)*, towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”
- 6 II** Koncert zespołu PUNK FREUD promujący nową płytę PUNK FREUD. Organizacja Universal Music Polska
- 6 II** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Magiczny świat bajek*, prowadzenie Anna Owsiany
- 7 II** Warsztaty towarzyszące wystawie „Arka Wilkonia”: *Magiczny świat bajek*, prowadzenie Anna Owsiany
- 8 II** Spotkanie z artystą Pawłem Jarodzkiem i grupą Luxus towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”
- 9 II** Warsztaty towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”: *O kolorze*, prowadzenie Anna Owsiany
- 11 II** Zamknięty finał wystawy „Arka Wilkonia”. Prezentacja multimedialna wydarzeń edukacyjnych z wystawy
- 11 II** Warsztaty towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI wieku”: *Sztuka ulicy*, prowadzenie Magda Kubecka
- 12 II** Projekcja filmu towarzysząca wystawie „Tu zaszała zmiana”: *Dzieciół*, reż. Jerzy Gruza, Polska 1970
- 12 II** Wykład z cyklu „Fotografia polska po 1945 roku”: *Od fotografii socjologicznej do humanistycznej fotoinstalacji*, Krzysztof Cichosz
- 14 II** Warsztaty towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”: *Znaki szczególne*, prowadzenie Marta Witkowska
- 15 II** Spotkanie z artystą Grzegorzem Sztwiernią towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”
- 16 II** Warsztaty towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”: *Techniki malarskie*, prowadzenie Marta Witkowska
- 18 II** Warsztaty towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”: *Sztuka ulicy*, prowadzenie Anna Owsiany

- 19 II** Spotkanie z artystką Anną Mycą, z udziałem Hanny Wróblewskiej, towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”
- 20 II** Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *W poszukiwaniu modelu miasta post-neoliberalnego*. Ryga – Belfast – Szanghaj, dr Krzysztof Nawratek
- 20 II** Warsztaty towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”: *Znaki szczególne*, prowadzenie Marta Witkowska
- 21 II** ZetPeTy dla Koła Miłośników Sztuki: *Młotkiem, gipsem i tyłem*, Igor Przybylski, Daniel Rumiancew, Igor Krenz, Wojtek Niedzielko
- 21 II** Warsztaty towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”: *O kolorze*, prowadzenie Anna Owsiany
- 22 II – 1 IV** **Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski**
- 22 II – 8 IV** **Andrzej Czarnacki. fryzjer aprioryczny**
- 22 II** Spotkanie z artystą Włodzimierzem Janem Zakrzewskim towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”
- 25 II** Orowadzanie kuratorskie po wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”, Karolina Lewandowska
- 25 II** Warsztaty towarzyszące wystawie „Malarstwo polskie XXI w.”: *Ciepłe, zimne, kolorowe*, prowadzenie Marta Witkowska
- 27 II** Panel dyskusyjny towarzyszący wystawie „Tu zaszła zmiana” dotyczący problemu znikania z mapy Warszawy wartościowych przykładów architektury późnego modernizmu, przede wszystkim Supersamu. Dyskusję moderował prof. dr hab. Waldemar Baraniewski
- 1 III** Warsztaty fotograficzne towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Pomiędzy*. Prowadzony przez uczestniczkę wystawy Julię Staniszewską
- 3 III** Warsztaty fotograficzne towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Pomiędzy*, prowadzenie Julia Staniszevska, uczestniczka wystawy
- 4 III** Warsztaty towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Moja ulubiona rzeczywistość*, prowadzenie Anna Owsiany
- 5 III – 22 IV** **Gustav Metzger. Prace 1995–2007**
- 6 III** *Kadysz i Umarta klasa*. Prezentacja płyty DVD z filmem Andrzeja Wajdy *Umarta klasa*. *Seans Tadeusza Kantora*, połączona z pokazem fragmentów zrekonstruowanego cyfrowo filmu oraz promocja książki Jana Kotta *Kadysz. Strony o Tadeuszu Kantorze*. Udział w spotkaniu: Maria Stangret-Kantor, Andrzej Wajda, Janusz Palikot, Filip Chodzewicz, Natalia Zarzecka, Piotr Kłoczowski. Prowadzenie Małgorzata Dzielulska
- 6 III** Warsztaty towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Pocztówka z Polski*, prowadzenie Marta Witkowska
- 6 III** Warsztaty towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Moje podwórko*, prowadzenie Anna Owsiany
- 7 III** Wykład dla Koła Miłośników Sztuki: *Sztuka w sieci*, Bartłomiej Gutowski, Ewa Wójtowicz
- 7 III** Warsztaty towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Pani Rzeczywistość*, prowadzenie Magda Komornicka
- 8 III** Spotkanie z artystą Wojciechem Wilczykiem, towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Efekt rzeczywistości, czyli fotograficzny dokument*
- 9 III – 15 IV** **Jarosław Kozakiewicz. Transfer**
- 9 III** Warsztaty towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Pocztówka z Polski*, prowadzenie Marta Witkowska
- 10 III** Warsztaty fotograficzne towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Pomiędzy*, prowadzenie Julia Staniszevska, uczestniczka wystawy
- 11 III** Orowadzanie kuratorskie po wystawie „Gustav Metzger. Prace 1995–2007”, Hanna Wróblewska
- 11 III** Warsztaty towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Moja ulubiona rzeczywistość*, prowadzenie Magda Kubecka
- 13 III – 22 IV** **Igor Przybylski. Ikarus Total (Kordegarda)**
- 13 III** Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *Siła słabości. Polska jako podręcznik architektury*, Hubert Trammer
- 13 III** Warsztaty towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Moja rzeczywistość*, prowadzenie Magda Komornicka
- 14 III** Wykład z cyklu „Fotografia polska po 1945 roku”: *Fotografia sakralna*, Andrzej Różycki
- 14 III** Wykład z cyklu „Fotografia polska po 1945 roku”: *Many Women – Mikołaj Grynborg’s project*. Special meeting with the artist for the International Women’s Group’s Members. Specjalne spotkanie z cyklu „Fotografia polska po 1945 roku”. Dla International Women’s Group (w języku angielskim)
- 14 III** Warsztaty towarzyszące wystawie „Jarosław Kozakiewicz. Transfer”: *Przygoda z Warszawą*, prowadzenie Marta Witkowska
- 14 III** Warsztaty towarzyszące wystawie „Jarosław Kozakiewicz. Transfer”: *Plastelinowa rzeczywistość*, prowadzenie Magda Kubecka
- 15 III** Panel dyskusyjny towarzyszący wystawie „Jarosław Kozakiewicz. Transfer” z udziałem prof. Marty Leśniakowskiej, dr Moniki Bakke, dr Krzysztofa Kalitko oraz Jarosława Kozakiewicza. Dyskusję moderowała kuratorka wystawy dr Gabriela Świtek
- 16 III – 22 IV** **Józef Czapski. Wokół kolekcji Aeschlimanna**
- 16 III** Wykład towarzyszący wystawie „Gustav Metzger. Prace 1995–2007”: *Walter Benjamin i anioł aktualności*, dr Adam Lipszyc
- 17 III** Spacer po mieście towarzyszący wystawie „Jarosław Kozakiewicz. Transfer”: *Aleja Wojska Polskiego – niezrealizowana oś*, prowadzenie Michał Krasucki
- 17 III** Warsztaty fotograficzne towarzyszący wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Fotografia cyfrowa kontra fotografia wielkoformatowa*, prowadzenie Jakub Certowicz i Jędrzej Sokołowski
- 18 III** Orowadzanie kuratorskie po wystawie „Jarosław Kozakiewicz. Transfer”, dr Gabriela Świtek
- 18 III** Warsztaty futurologiczne towarzyszący wystawie „Jarosław Kozakiewicz. Transfer”: *Przygoda z Warszawą*, prowadzenie Marta Witkowska
- 20 III** Warsztaty fotograficzne towarzyszący wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Fotografia cyfrowa kontra fotografia wielkoformatowa*, prowadzenie Jakub Certowicz i Jędrzej Sokołowski
- 21 III** Wykład towarzyszący wystawie „Gustav Metzger. Prace 1995–2007”: *Początki Biblioteki Alfreda Wienera – cele i metody / Formative Years of the Wiener Library –Goals and Methods*, Ben Barkow, dyrektor Wiener Library
- 21 III** ZetPeTy dla Koła Miłośników Sztuki: *Błąd 404. Szukana przez Ciebie strona nie została znaleziona (koniec sztuki sieci)*, Igor Przybylski, Rafał Szczepaniak
- 21 III** Warsztaty towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Pocztówka z Polski*, prowadzenie Marta Sławińska

22 III Wykład towarzyszący wystawie „Jarosław Kozakiewicz. Transfer”: *Oś Saska Warszawy inspiracją dla współczesnego projektowania w mieście*, dr Danuta Kłosek-Kozłowska

23 III Spotkanie z artystą Ireneuszem Zjeżdżałką, towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Fotografia miejsca – miejsce fotografii*

24 III Spacer po mieście towarzyszący wystawie „Jarosław Kozakiewicz. Transfer”: *Oś Saska – zagrożone dziedzictwo*, prowadzenie Michał Krasucki

24 III Warsztaty fotograficzne towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Fotografia cyfrowa kontra fotografia wielkoformatowa*, prowadzenie Jakub Certowicz i Jędrzej Sokołowski

25 III Oprowadzanie kuratorskie po wystawie „Józef Czapski. Wokół kolekcji Aeschlimanna”, Piotr Kłoczowski

25 III Warsztaty futurologiczne towarzyszące wystawie „Jarosław Kozakiewicz. Transfer”: *Przygoda z Warszawą*, prowadzenie Anna Świdwińska

21 III Warsztaty towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Nasza bajkowa rzeczywistość*, prowadzenie Anna Owsiany

27 III Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *Sen o Warszawie. Czy istnieje warszawska architektura?*, Grzegorz Piątek

28 III Spotkanie z Wojciechem Karpińskim towarzyszące wystawie „Józef Czapski. Wokół kolekcji Aeschlimanna”, połączone z prezentacją jego książki: *Portret Czapskiego*. Wprowadzenie Piotr Kłoczowski. Współorganizacja: Wydawnictwo *Zeszyty Literackie*

28 III Warsztaty towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Więc chodź, pomaluj mój świat*, prowadzenie Magda Komornicka

29 III Wykład towarzyszący wystawie „Jarosław Kozakiewicz. Transfer”: *Oś Stanisławowska Warszawy doby Oświecenia – historyczna kompozycja, czyli puzzle do złożenia*, dr Danuta Kłosek-Kozłowska

30 III Wykład towarzyszący wystawie „Gustav Metzger. Prace 1995–2007”: *Gustav Metzger. Historia jako metafora*, Paweł Polit

31 III – 10 IV Projekt Elektrownia

31 III Spacer po mieście towarzyszący wystawie „Jarosław Kozakiewicz. Transfer”: *Śladami osi stanisławowskiej*, prowadzenie Paweł Dotryw

31 III Warsztaty fotograficzne towarzyszące wystawie „Efekt rzeczywistości. Fotografia i wideo z Polski”: *Fotografia cyfrowa kontra fotografia wielkoformatowa*, prowadzenie Jakub Certowicz i Jędrzej Sokołowski

1 IV Warsztaty rodzinne z serii „Zachęta na kółkach”: *Prima aprilis czyli czy sztuka zna się na żartach*, prowadzenie Magda Komornicka

1–2 IV Sympozjum w ramach XI Wielkanocnego Festiwalu Beethovenowskiego, współorganizowane z Akademią Muzyczną w Krakowie

3 IV Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *Architektura pamięci*, Jarosław Trybuś

4 IV Wykład dla Koła Miłośników Sztuki: *Cele współczesnego designu*, Józef Mrozek

15 IV Aukcja dzieł sztuki zorganizowana przez przyjaciół zmarłej artystki Krystiany Robb-Narbutt, z której dochód przeznaczony był na wydanie książki o jej twórczości i na stypendium twórcze jej imienia. Prowadzenie Andrzej Starmach

14 IV Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Józef Czapski. Wokół kolekcji Aeschlimanna”: *Trójwymiarowa martwa natura*, prowadzenie Marta Witkowska

16 IV – 24 VI Mój świat. Nowa siła subiektywności

16 IV Pokaz filmu towarzyszący wystawie „Józef Czapski. Wokół kolekcji Aeschlimanna”: *Czapski*, reż. A. Holland, Polska, 1985

17 IV Panel dyskusyjny towarzyszący wystawie „Gustav Metzger. Prace 1995–2007” moderowany przez prof. Piotra Piotrowskiego. Udział: Rafał Jakubowicz, dr Eleonora Jedlińska

18 IV Wykład z cyklu „Fotografia polska po 1945 roku”: *Nie tylko obrazki*, Mariusz Hermanowicz

18 IV Warsztaty towarzyszące wystawie „Józef Czapski. Wokół kolekcji Aeschlimanna”: *W pracowni artysty*, prowadzenie Marta Witkowska

19 IV Pokaz filmów towarzyszący wystawie „Józef Czapski. Wokół kolekcji Aeschlimanna”: *Józef Czapski – świadek historii*, reż. E. Cendrowska, Polska, 1988; *Proust contre la déchéance*, reż. A. Wajda, Francja, 1988

20 IV Warsztaty towarzyszące wystawie „Józef Czapski. Wokół kolekcji Aeschlimanna”: *Kolorowe hokus-pokus*, prowadzenie Małgorzata Bartnik

22 IV Oprowadzanie kuratorskie po wystawie „Mój świat. Nowa siła subiektywności”, Magda Kardasz

22 IV Warsztaty rodzinne *Ożywienie* towarzyszące wystawie „Józef Czapski. Wokół kolekcji Aeschlimanna”: *Pejzaż*, prowadzenie Anna Owsiany

24 IV Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *Puste centrum. Zaniedbana przestrzeń polskich miast*, Piotr Kibort

24 IV Warsztaty towarzyszące wystawie „Mój świat. Nowa siła subiektywności”: *Niezwykłości codzienności*, prowadzenie Magda Komornicka

25 IV Wykład dla Koła Miłośników Sztuki: *Przeróbki*, Igor Przybylski, Beza projekt (Anna Łoskiewicz & Zofia Strumiłło)

25 IV Koło Miłośników Sztuk: *ZetPeTy Przeróbki*. Igor Przybylski i Beza projekt (Anna Łoskiewicz & Zofia Strumiłło)

27 IV – 10 VI Andrzej Bielawski. Bez tytułu. Prace 2004–2007

27 IV Warsztaty z serii „Zachęta na kółkach”, prowadzenie Magda Kubecka, Anna Owsiany, Zofia Dubowska, świetlica socjoterapeutyczna w Łodzi

29 IV Oprowadzanie kuratorskie po wystawie „Andrzej Bielawski. Bez tytułu. Prace 2004–2007”, Hanna Wróblewska

6 V Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Mój świat. Nowa siła subiektywności”: *Projekt codzienny*, prowadzenie Anna Owsiany

7 V – 8 VII Maurycy Gomulicki. Kultura i beton (Kordegarda)

8 V Spotkanie z urbanistami, planistami i architektami z USA: David Lee, Stull and Lee Architects; Alexander Garvin, Alex Garvin & Associates; Mary Margaret Jones, Hargreaves Associates; Jess Wendover, The Mayors' Institute on City Design; Ron Bogle, American Architectural Foundation

8 V Warsztaty towarzyszące wystawie „Mój świat. Nowa siła subiektywności”: *Niezwykłości codzienności*, prowadzenie Magda Kubecka

9 V Wykład dla Koła Miłośników Sztuki: *bez tytułu*, Łukasz Gorczyca

9 V Warsztaty towarzyszące wystawie „Mój świat. Nowa siła subiektywności”: *Niezwykłości codzienności*, prowadzenie Zofia Dubowska

10 V Pokaz przedwernisażowy wystawy „Bill Viola” z udziałem artysty

11 V – 1 VII Bill Viola

- 13 V** Orowadzanie kuratorskie po wystawie „Bill Viola”, Maria Brewińska
- 13 V** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Mój świat. Nowa siła subiektywności”: *Projekt codzienny*, prowadzenie Magda Kubecka
- 15 V** Promocja książki Mieczysława Morki *Sztuka na dworze Zygmunta I Starego. Treści polityczne i propagandowe*
- 16 V** Wykład z cyklu „Fotografia polska po 1945 roku”: *Zwierciadło niewidzialnego*, Paweł Żak
- 17 V** Projekcja filmów towarzysząca wystawie „Bill Viola”: *Tape I*, 1972; *Composition „D”*, 1973; *Level*, 1973; *Cycles*, 1973; *In version*, 1973; *Instant Breakfast*, 1974; *Olfaction*, 1974; *A Million Other Things (2)*, 1975; *Return*, 1975; *Four Songs*, 1976 – *Videotape collection: Junkyard Levitation, Songs of Innocence, The Space Between the Teet, Truth Through Mass Individuation / Migration*, 1976
- 19 V** Noc Muzeów: oprowadzania po wystawach, „Dobranocka w Zachęcie” – opowiadacz historii Michał Malinowski, warsztaty dla dzieci, pokaz filmów Billa Viola (*Hatsu-Yume, I Do Not Know What It Is I Am Like*), koncert zespołu MARIA CELESTE i towarzyszący mu projekt plastyczny poor design, konkurs.
- 20 V** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Mój świat. Nowa siła subiektywności”: *Przezroczyste meble*, prowadzenie Magda Komornicka
- 21 V** Wykład towarzyszący wystawie „Mój świat. Nowa siła subiektywności”: Jonathan Levien & Nipa Doshi (uczestnicy wystawy)
- 21 V** Warsztaty z serii „Zachęta na kółkach”, prowadzenie Magda Kubecka, Anna Owsiany, Zofia Dubowska, Szkoła Podstawowa w Miesiączkowie
- 22 V** Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *Forma ekspresyjna w architekturze lat pięćdziesiątych*, dr Maciej Czarniecki
- 22 V** Warsztaty z serii „Zachęta na kółkach”, prowadzenie Magda Kubecka, Anna Owsiany, Zofia Dubowska, Szkoła Podstawowa w Zaborowie
- 23 V** ZetPeTy Koła Miłośników Sztuki z cyklu „Informacje-Artformacje”: *Kontrast*, Igor Przybylski, prof. ASP Jarosław Modzelewski, Agata Bogacka
- 24 V** Projekcja filmów towarzysząca wystawie „Bill Viola”: *The Reflecting Pool – Collected Work*, videotape collection, zawiera: *The Reflecting Pool*, 1977–1979; *Moonblood*, 1979; *Silent Life*, 1979; *Ancient of Days*, 1979–1981; *Vegetable Memory*, 1978–1980; *Reasons for Knocking at an Empty House*, 1983; *Chott el-Djerid (A Portrait in Light and Heat)*, 1979; *Deserts*, 1994; *Hatsu-Yume (First Dream)*, 1981
- 26 V** Piknik Naukowy Radia Bis, „Matematyka i my”, promocja wystaw galerii, warsztaty i zabawy plastyczne dla chętnych dzieci, quiz matematyczny
- 27 V** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Mój świat. Nowa siła subiektywności”: *Projekt codzienny*, prowadzenie Marta Witkowska
- 28 V** Wykład towarzyszący wystawie „Bill Viola”: *Bill Viola i amerykańska awangarda wideo*, prof. Ryszard Kluszczyński
- 30 V** Spotkanie artysty z młodzieżą na wystawie, towarzyszące wystawie „Andrzej Bielawski. Bez tytułu. Prace 2004–2007”
- 31 V** Projekcja filmów towarzysząca wystawie „Bill Viola”: *Chott el-Djerid (A Portrait in Light and Heat)*, 1979; *Deserts*, 1994; *Hatsu-Yume (First Dream)*, 1981
- 1 VI** Dzień Dziecka w Zachęcie. Otwarte warsztaty plastyczne.
- 4 VI** Uroczyste otwarcie sali dla dzieci zaprojektowanej w miejscu dawnego informatorium
- 4 VI** Wykład towarzyszący wystawie „Mój świat. Nowa siła subiektywności”: *Wolność, młodość, swoboda – o polskim wzornictwie młodego i średniego pokolenia*, Magda Kochanowska
- 5 VI** Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *Ciężar ikon. Czy nasze miasta i umysły udźwigną kolejne architektoniczne ikony*, Jarosław Trybuś
- 6 VI** Wykład z cyklu „Fotografia polska po 1945 roku”: *Autentyczna fikcja*, Grzegorz Przyborek
- 10 VI** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Mój Świat. Nowa siła subiektywności”: *Uprzejmniacz życia*, prowadzenie Magda Komornicka
- 11 VI** Wykład towarzyszący wystawie „Bill Viola”: *Bill Viola – mistyka i nowe media*, prof. ASP Marek Wasilewski
- 12–13 VI** Przedstawienie Pichet Klunchun i ja, Nowy Teatr z Paryża; Jérôme Bel i Pichet Klunchun
- 13 VI** Warsztaty towarzyszące wystawie „Mój świat. Nowa siła subiektywności”: *Projekt: ubranie*, prowadzenie Marta Sławińska
- 13–14 VI** Dni Centrum Michel Foucault, sesja naukowa. Współorganizacja Centre Michel Foucault, EHESS
- 15 VI – 5 VIII** **Anna Konik. Our Lady’s Forever**
- 15 VI** PHOTOsuisse/Szwajcarscy fotografowie. Pokaz filmów o fotografach szwajcarskich w ramach I Tygodnia Szwajcarskiego na Uniwersytecie Warszawskim
- 15 VI** Warsztaty towarzyszące wystawie „Mój świat. Nowa siła subiektywności”: *Projekt: ubranie*, prowadzenie Marta Sławińska
- 17 VI** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Mój świat. Nowa siła subiektywności”: *Projekt: ubranie*, prowadzenie Marta Witkowska
- 18 VI** Wykład towarzyszący wystawie „Bill Viola”: „Czas odnaleziony” – *narracja w twórczości polskich artystów*, dr Małgorzata Jankowska
- 19 VI** Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *Mieszkać nad Sundem*, Piotr Kudelski
- 20 VI** ZetPeTy Koła Miłośników Sztuki z cyklu „Informacje-Artformacje”: *bardzo młodzi o malarstwie*, Igor Przybylski, Michał Frydrych, Dorota Kozieradzka, Michał Szuszkiewicz, Róża Litwa, Paweł Dunał
- 21 VI** Projekcja filmu towarzysząca wystawie „Bill Viola”: *I Do Not Know What It Is I Am Like*, 1986
- 24 VI** Wakacyjne warsztaty rodzinne: *Tajemnicze krainy*, prowadzenie Magda Komornicka
- 26 VI** Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *Minimalizm płomienisty*, Hubert Trammer
- 28 VI** Projekcja filmów towarzysząca wystawie „Bill Viola”: *Anthem*, 1983; *The Passing*, 1991
- 1 VII** Warsztaty rodzinne: *Koszulka na wakacje*, prowadzenie Anna Owsiany
- 5 VII** Pokaz filmu w ramach programu filmowego „Zachęta do podróży”: *Noc na ziemi*, reż. Jim Jarmusch, Francja, Japonia, Niemcy, Wielka Brytania, USA, 1991. Wykład prowadzący – Andrzej Kołodzyński
- 6 VII – 2 IX** **Szczególne miejsca. Idee do zamieszkania. Kolekcja Sztuki współczesnej “la Caixa”**
- 7 VII – 2 IX** **Gra. Z kolekcji Zachęty**
- 8 VII** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Szczególne miejsca. Idee do zamieszkania. Kolekcja Sztuki współczesnej “la Caixa””: *Wakacje w bloku*, prowadzenie Marta Witkowska
- 8 VII** Orowadzanie kuratorskie po wystawie „Szczególne miejsca. Idee do zamieszkania. Kolekcja Sztuki współczesnej “la Caixa””, Joanna Sokołowska
- 9 VII – 9 IX** **Rzeczywistość transformacji/transformacja rzeczywistości. Przestrzeń teatru zaangażowanego**

12 VII Pokaz filmu w ramach programu filmowego „Zachęta do podróży”: *Gerry*, reż. Gus van Sant, Argentyna, USA, Jordania 2002

13 VII – 26 VIII Wanda Paklikowska-Winnicka (1911–2001). Malarstwo

15 VII Oprowadzenie kuratorskie po wystawie „Rzeczywistość transformacji / Transformacja rzeczywistości. Przestrzeń teatru zaangażowanego”, Paweł Wodziński

15 VII Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Rzeczywistość transformacji / Transformacja rzeczywistości. Przestrzeń teatru zaangażowanego”: *Teatr*, prowadzenie Magda Kubecka

16 VII – 2 IX Klub Rowerowy (Kordegarda)

18 VII Casting do filmu grupy Sędzia Główny związany z wystawą „Spojrzenia 2007 – Nagroda Fundacji Deutsche Bank”.

19 VII Pokaz filmu w ramach programu filmowego „Zachęta do podróży”: *Bilety*, reż. Abbas Kiarostami, Ken Loach, Ermanno Olmi, Iran, Wielka Brytania, Włochy, 2005

22 VII Oprowadzenie kuratorskie po wystawie „Wanda Paklikowska-Winnicka (1911–2001). Malarstwo”, Joanna Kania

25 VII Warsztaty towarzyszące wystawie „Wanda Paklikowska-Winnicka (1911–2001). Malarstwo”: *ABC malarstwa*, prowadzenie Magda Kubecka, Anna Owsiany

26 VII Pokaz filmu w ramach programu filmowego „Zachęta do podróży”: *Powrót*, reż. Andrzej Zwiaginczev, Rosja, 2003

2 VIII Pokaz filmu w ramach programu filmowego „Zachęta do podróży”: *Broken Flowers*, reż. Jim Jarmusch, Francja, USA, 2005

9 VIII Pokaz filmu w ramach programu filmowego „Zachęta do podróży”: *Mistrz*, reż. Piotr Trzaskalski, Polska, 2005

13 VIII – 16 IX Ewa Łuczak. Radiowe dni

16 VIII Pokaz filmu w ramach programu filmowego „Zachęta do podróży”: *Trzy pogrzeby Melquiadesa Estrady*, reż. Tommy Lee Jones, Francja, USA, 2005

9 IX Pokaz filmu *Podróż z zaczarowanym ołówkiem*, reż. A. Piliczewski, Polska, 1991, oraz warsztaty rodzinne, prowadzenie Karolina Vyšata, Zofia Dubowska-Grynberg

10 IX – 18 XI ABC Meksyku. Portrety Miasta (Kordegarda)

12 IX Wykład z cyklu „Fotografia polska po 1945 roku”: *Fotografia i tekst. Tekst i fotografia*, Wojciech Prażmowski

14 IX – 11 XI Spojrzenia 2007 – Nagroda Fundacji Deutsche Bank. 3. edycja

16 IX Oprowadzenie kuratorskie po wystawie „Spojrzenia 2007. Nagroda Fundacji Deutsche Bank. 3. edycja”, Monika Szewczyk

16 IX Panel dyskusyjny poprzedzający otwarcie wystawy „Viva Mexico!”, z udziałem artystów: Maria Alós, Gustavo Artigas, BULBO, Giacomo Castagnola, Claudia Fernández, Gabriela Galván, Ken Gonzales-Day, Gonzalo Lebrija, MarcelayGina, NORTEC, Julio Orozco, Rubén Ortiz Torres, Pedro Reyes, grupa TOROLAB (akcja kulinarna „¿Qué comiste hoy?”)

16 IX Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Viva Mexico!”: *Zeszyt ćwiczeń*, prowadzenie Maria Alós (uczestniczka wystawy)

17 IX – 18 XI Viva Mexico!

17 IX Performans i akcja artystyczna na otwarciu wystawy „Viva Mexico!”: Marcela&Gina, Gustavo Artigas, i Pedro Reyes

18 IX Spotkanie Joanny Rajkowskiej i Karoliny Vyšata z nauczycielami w ramach programu „Przywróćmy pamięć” koordynowanego przez Fundację Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego

20 IX Spotkanie dla dziennikarzy połączone z warsztatami grupy artystycznej Galeria Rusz na wystawie „Spojrzenia 2007 – Nagroda Fundacji Deutsche Bank. 3. edycja”

21 IX Pokaz filmu towarzyszący wystawie „Viva Mexico!”: *Niech żyje Meksyk!*, reż. Siergiej Eisenstein, ZSRR, 1931–1932, 1979

23 IX Oprowadzenie kuratorskie po wystawie „Viva Mexico!”, Magda Kardasz

23 IX Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Viva Mexico!”: *Piñata czyli fiesta po meksykańsku*, prowadzenie Agnieszka Szostakiewicz, Zofia Dubowska-Grynberg

25 IX Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!”: *Sztuka ulicy: murale*, prowadzenie Marta Sławińska

25 IX Spotkanie informacyjne Działu Edukacji z nauczycielami, połączone z prezentacją informatora i nowych form pracy z grupami szkolnymi

27 IX Pokaz filmu towarzyszący wystawie „Viva Mexico!”: *Los Olvidados*, reż. Luis Buñuel, Meksyk, 1950

28 IX – 11 XI Warianty. Pracownia Kowalskiego 2006/2007

30 IX Oprowadzenie kuratorskie po wystawie „Warianty. Pracownia Kowalskiego 2006/2007”, Grzegorz Kowalski

30 IX Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Viva Mexico!”: *Rewia mody meksykańskiej: poncho*, prowadzenie Magda Komornicka

2 X Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!”: *Meksykańskie wariacje*, prowadzenie Anna Owsiany

7 X Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Viva Mexico!”: *Lucha libre – i Ty możesz zostać superbohaterem*, prowadzenie Anna Owsiany

9 X Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!”: *Dia de los Muertos*, prowadzenie Anna Owsiany, Marta Sławińska

10 X Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!”: *Tradycyjny strój meksykański*, prowadzenie Magda Komornicka

11 X Promocja albumu *Małopolska. Fotografie. To niczego nie wyjaśnia*. Autorzy zdjęć: Jakub Dąbrowski, Andrzej Georgiew, Andrzej Kramarz, Przemysław Krzakiewicz, Piotr Lelek, Weronika Łodzińska, Krzysztof Miękus, Wojciech Nowicki, Wojciech Prażmowski, Konrad Pustoła, Szymon Rogiński, Piotr Trybalski, Łukasz Trzciniński, Zorka Project

13 X Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *Architektura i anarchia*. Gordon Matta-Clark, dr Gabriela Świtak

14 X Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Viva Mexico!”: *Ale Meksyk!*, prowadzenie Marta Witkowska

15 X Dyskusja w ramach cyklu „Czas Kultury w Zachęcie”: *Hello Kitty i inne przykłady tego, co urocze. Dyskusja o niektórych aspektach infantyilizacji kultury*. Dyskusję prowadziła dr Agata Jakubowska – redaktorka odpowiedzialna za numer z tytułowanym „niedorośli”. Udział wzięli: dr Joanna Bator, prof. ASP Marek Wasilewski i dr Benjamin Cope

16 X Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *Pomniki kontekstualne*, Piotr Kudelski

16 X Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!”: *Dia de los Muertos*, prowadzenie Anna Owsiany; *Tradycyjny strój meksykański*, prowadzenie Marta Sławińska; *Radosny warsztat, fiesta po meksykańsku*, prowadzenie Agnieszka Szostakiewicz, **17 X** Spotkanie z Jankiem Simonem dla Koła Miłośników Sztuki

17 X Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!”: *Mój przyjaciel z Meksyku*, prowadzenie Anna Owsiany; *Tradycyjny strój meksykański*, prowadzenie Magda Komornicka

19 X Promocja płyty Kuby Jakowicza. Organizacja Universal Music Polska

19 X Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!”: *Mój przyjaciel z Meksyku*, prowadzenie Marta Witkowska; *Dia de los Muertos*, prowadzenie Magda Komornicka

- 21 X** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Viva Mexico!": *Sztuka ulicy – ulice Tijuany*, prowadzenie Marta Sławińska
- 23 X** Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!": *Viva musica*, prowadzenie Marta Witkowska; *Meksykańskie wariacje*, prowadzenie Marta Witkowska; *Viva musica*, prowadzenie Marta Sławińska; *Meksykańskie wariacje*, prowadzenie Marta Sławińska
- 23 X** Warsztaty wyjazdowe w ramach programu „Zachęta na kółkach": Szkoła Podstawowa w Drozdowie, prowadzenie Anna Owsiany, Zofia Dubowska, Barbara Dąbrowska, Justyna Górecka, Michał Lemańczyk
- 24 X** Wykład z cyklu „Fotografia polska po 1945 roku": *Mała retrospektywa*, Tadeusz Rolke
- 24 X** Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!": *Meksykańskie wariacje*, prowadzenie Marta Sławińska; *Meksykańskie wariacje*, prowadzenie Magda Komornicka
- 26 X** Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!": *Dia de los Muertos*, prowadzenie Marta Witkowska; *Dia de los Muertos*, prowadzenie Magda Komornicka
- 28 X** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Viva Mexico!": *Dia de los Muertos*, prowadzenie Agnieszka Szostakiewicz
- 29 X** Pokaz filmów z archiwum Pracowni Przestrzeni Audiowizualnej ASP w Warszawie towarzyszący wystawie „Warianty. Pracownia Kowalskiego 2006/2007": Jakub Wesołowski, *Opisanie kadru*, 2000; Jakub Wesołowski, *Moja krew*, 2002; Michał Dudek, *Body Casting*, 2005; Rafał Grabowski, *Horyzont zdarzeń*, 2006; Ewa Łuczak, *Przejście*, 2004; Daniel Suchocki, *Przejście*, 2004; Piotr Wysocki, *Ja – Znak w pejzażu*, 2004; Dorota Godlewska *Ja*, 2004; Ewa Łuczak, *Ja*, 2004; Anna Molska, *Ja*, 2004; Katarzyna Klimkowska, *Klatka*, 2006; Tomasz Waszczeniuk, *Klatka (dokument)*, 2006; Katarzyna Klimkowska, *Ballada*, 2007; Cezary Koczwarski, *Walka*, 2004; Marta Kossakowska, *Tango*, 2007
- 30 X** Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie": *Architecture: pedagogy, ideology and the city* – dr Mark Dorrian, dr Stephen Cairns, School of Architecture, dr Ella Chmielewska, Programme Director, Cultural Studies, students School of Architecture, University of Edinburgh
- 30 X** Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!": *Tradycyjny strój meksykański*, prowadzenie Anna Owsiany; *Radosny warsztat, fiesta po meksykańsku*, prowadzenie Marta Witkowska
- 31 X** Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!": *Dia de los Muertos*, prowadzenie Anna Owsiany; *Dia de los Muertos*, prowadzenie Marta Komornicka
- 4 XI** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Viva Mexico!": *Dia de los Muertos*, prowadzenie Magda Komornicka
- 5 XI** Panel dyskusyjny *Windą na szafę*, dotyczący pracowni Grzegorza Kowalskiego, towarzyszący wystawie „Warianty. Pracownia Kowalskiego 2006/2007". W dyskusji moderowanej przez Karola Sienkiewicza udział wzięli: dr Luiza Nader, prof. Waldemar Baraniewski i prof. Grzegorz Kowalski
- 6 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!": *Tradycyjny strój meksykański*, prowadzenie Marta Witkowska
- 7 XI** Koncert muzyki improwizowanej Ad Libitum
- 7 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!": *Dia de los Muertos*, prowadzenie Anna Owsiany; *Dia de los Muertos*, prowadzenie Marta Sławińska
- 9 XI** Koncert muzyki improwizowanej Ad Libitum
- 9 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!": *Mój przyjaciel z Meksyku*, prowadzenie Marta Komornicka; *Dia de los Muertos*, prowadzenie Marta Sławińska
- 13 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!": *Radosny warsztat, fiesta po meksykańsku*, prowadzenie Anna Owsiany; *Radosny warsztat, fiesta po meksykańsku*, prowadzenie Marta Sławińska; *Dia de los Muertos*, prowadzenie Agnieszka Szostakiewicz
- 14 XI** Wykład z cyklu „Fotografia polska po 1945 roku": *Zakres widzenia*, Zbigniew Tomaszczuk
- 14 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!": *Viva musica*, prowadzenie Anna Owsiany; *Meksykańskie wariacje*, prowadzenie Magda Komornicka
- 16 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie „Viva Mexico!": *Meksykańskie wariacje*, prowadzenie Magda Komornicka; *Mój przyjaciel z Meksyku*, prowadzenie Marta Witkowska
- 17 XI – 2 XII** **Piotr Wysocki. Aldona**
- 18 XI** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Viva Mexico!": *Adios Mexico!*, prowadzenie Marta Witkowska
- 24 XI** Sesja w ramach III Konferencji Muzykologicznej „Podstawowe zagadnienia współczesnej muzykologii i teorii muzyki": *Pasażerka w ujęciu Zofii Posmysz, Andrzeja Munka i Mieczysława Weinberga*. Udział wzięli: Michał Bristiger, Sławomir Buryła, Dariusz Czaja, Paulina Kwiatkowska, Natalia Nikolska
- 25 XI** Koncert zespołu 19 wiośen na otwarciu wystawy „Wilhelm Sasnal. Lata walki”
- 25 XI** Warsztaty rodzinne w ramach programu „Zachęta na kółkach": *Wycieczka na Pragę – gra*, prowadzenie Anna Owsiany
- 26 XI 2007 – 2 II 2008** **Wilhelm Sasnal. Lata walki**
- 27 XI** Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie": *Architektura i wzniosłość*, Jarosław Lubiak
- 27 XI** Spotkanie z Wojtkiem Gilewiczem dla Koła Miłośników Sztuki
- 29 XI** Aukcja charytatywna Fundacji „Przywróćmy dzieciom uśmiech”
- 2 XII** Oprowadzanie kuratorskie po wystawie „Wilhelm Sasnal. Lata walki”, Maria Brewińska
- 2 XII** Warsztaty rodzinne w ramach programu „Zachęta czyta dzieciom” związane z książką *Świat jest dziwny*, prowadzenie Grażka Lange, Zofia Dubowska, Magda Komornicka
- 3 XII** Dyskusja w ramach cyklu „Czas Kultury w Zachęcie": *Nowoplemiona polskie*. W dyskusji prowadzonej przez dr hab. Waldemara Kuligowskiego udział wzięli dr Wojciech Dohnal, dr Rafał Pankowski i dr Benjamin Cope.
- 4 XII** *Taniec ciemności – czy aby na pewno?*, spotkanie z Atsushi Takenouchi i Hiroko Komiya prowadzącymi warsztaty BUTOH BARTER 2007. Pokaz filmu dokumentalnego *Taniec Ciemności* w reżyserii Edin Faler (1989) oraz filmowych zapisów spektakli
- 5 XII** Wykład z cyklu „Fotografia polska po 1945 roku": *Kwiat paproci*, Andrzej Zygmuntowicz
- 6 XII** Prezentacja książki Andreia Nakova *Kazimir Malewicz. Le peintre absolu*. W spotkaniu udział wzięli: doc. dr hab. Irena Kossowska-Dzurkova i prof. Juliusz Chrościcki
- 7 XII 2007 – 24 II 2008** **Alina Ślesieńska 1922–1994**
- 8 XII** Sesja naukowa *Kobiety i sztuka około 1960*, towarzysząca wystawie „Alina Ślesieńska 1922–1994". W sesji udział wzięli: dr Agnieszka Morawińska, Ewa Toniał, dr Katarzyna Murawska-Muthesius, dr Justyna Jaworska, Joanna Kania, dr Agata Jakubowska, Ewa Tatar, dr Katarzyna Chrudzimska-Uhera, Dominik Kuryłek, Joanna Niderla, doc. dr hab. Marta Leśniakowska, Karolina Lewandowska, dr Lidia Głuchowska, dr Adam Sobota

- 9 XII** Oprowadzenie kuratorskie po wystawie „Alina Ślesieńska 1922–1994”, Ewa Toniał
- 9 XII** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Wilhelm Sasnal. Lata walki”: *Komiks – między filmem a książką*, prowadzenie Marta Sławińska
- 10 XII** Pokaz filmu towarzyszący wystawie „Alina Ślesieńska 1922–1994”: *Qui êtes-vous, Polly Maggoo?*, reż. William Klein, Francja, 1966. Wprowadzenie Agnieszka Taborska
- 11 XII** Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *Anatomia złudzeń, czyli architektura władzy*, Jarosław Trybuś
- 11 XII** Warsztaty towarzyszące wystawie „Alina Ślesieńska 1922–1994”: *Miasto przyszłości*, prowadzenie Marta Witkowska
- 12 XII** Spotkanie z siostrami Borowymi (Dorota Borowa, Agata Borowa) dla Koła Miłośników Sztuki
- 12 XII** Warsztaty towarzyszące wystawie „Wilhelm Sasnal. Lata walki”: *Komiks – między filmem a książką*, prowadzenie Marta Sławińska
- 14 XII** Promocja dwudziestego tomu *Dzieł Zebranych* Stanisława Ignacego Witkiewicza – Stanisław Ignacy Witkiewicz, *Listy do żony, część II (lata 1928–1931)*. Spotkanie poprowadził prof. Janusz Degler, wybrane listy czytał Jerzy Radziwiłłowicz
- 15 XII** Promocja książki *Sasnal. Przewodnik Krytyki Politycznej*, towarzysząca wystawie „Wilhelm Sasnal. Lata walki”.
W spotkaniu udział wzięli: dr Kazimiera Szczuka, Maciej Nowak, Michał Witkowski, Sławomir Sierakowski, Wilhelm Sasnal
- 16 XII** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie „Wilhelm Sasnal. Lata walki”: *Portret – kim chciałbyś zostać*, prowadzenie Agnieszka Szostakiewicz
- 17 XII 2007 – 17 II 2008** **Portret, pejzaż, martwa natura. Od Siemiradzkiego do Czapskiego. Kolekcja Krzysztofa Musiała**
- 18 XII** Wykład z cyklu „Architektura współczesna. Idee – ideologie”: *Strach ma małe okna. Jak poczucie zagrożenia kształtuje polską architekturę*, Grzegorz Piątek
- 18 XII** Warsztaty towarzyszące wystawie „Alina Ślesieńska 1922–1994”: *Miasto przyszłości*, prowadzenie Agnieszka Szostakiewicz
- 19 XII** Warsztaty towarzyszące wystawie „Wilhelm Sasnal. Lata walki”: *Portret*, prowadzenie Magda Komornicka
- 23 XII** Oprowadzenie po wystawie „Portret, pejzaż, martwa natura. Od Siemiradzkiego do Czapskiego. Kolekcja Krzysztofa Musiała”, dr Paweł Freus
- 23 XII** Warsztaty rodzinne w ramach programu „Zachęta na kółkach”: *Gwiazdka z nieba i koloru*, prowadzenie Marta Witkowska
- 24 XI 2007 – 6 I 2008** **Giuseppe!!! W Warszawie (Kordegarda)**
- 30 XII** Oprowadzenie po wystawie „Portret, pejzaż, martwa natura. Od Siemiradzkiego do Czapskiego. Kolekcja Krzysztofa Musiała”, dr Paweł Freus

Finanse galerii Zachęta w 2007 roku

dane przed zatwierdzeniem bilansu w tys. zł.

Stan środków pieniężnych, należności
i zobowiązań na 01.01.2007 138 tys. zł

Przychody ogółem 12 614 tys. zł

w tym:

dotacja podmiotowa z MKiDN 7 641 tys. zł

dotacja majątkowa z MKiDN 525 tys. zł

dochody własne 4 448 tys. zł

w tym:

ze sprzedaży biletów 438 tys. zł

ze sprzedaży wydawnictw i towarów 895 tys. zł

ze sprzedaży usług 1 543 tys. zł

dary finansowe i rzeczowe (w tym dotacje
z programów operacyjnych) 1 564 tys. zł

pozostałe przychody 8 tys. zł

Wydatki ogółem 12 836 tys. zł

w tym:

na działalność wystawienniczą 4 418 tys. zł

na działalność edukacyjną 244 tys. zł

na działalność dokumentacyjną 56 tys. zł

zakupy inwestycyjne i renowacja pomieszczeń
biurowych 525 tys. zł

koszty utrzymania: płace i pochodne
oraz administracyjno gospodarcze 7 593 tys. zł

Stan środków pieniężnych, należności
i zobowiązań na 31.12.2007 r 168 tys. zł

Środki finansowe pozyskane przez galerię Zachęta w 2007 roku z dotacji podmiotowej, programów operacyjnych MKiDN i innych źródeł zostały wykorzystane na cele statutowe; to jest organizację wystaw, działalność wydawniczą związaną z wystawami, działalność edukacyjną i dokumentacyjną. W ramach dotacji majątkowej zakupiono dzieła sztuki do kolekcji za 225 tys. zł oraz dokonano renowacji pomieszczeń biurowych za 300 tys. zł.

Warszawa, 01.03.2008 r

Dyrekcja i pracownicy galerii Zachęta w 2007 roku*

Dyrektor

Agnieszka Morawińska

I zastępca dyrektora

Hanna Wróblewska

Zastępca dyrektora

Elżbieta Sobiecka

Galeria Kordegarda

Magda Kardasz

Zespół kuratorów

Maria Brewińska

Julia Leopold

Karolina Lewandowska

Zofia Machnicka

Joanna Sokołowska

Zbiory

Joanna Egji-Pużyńska kurator zbiorów

Małgorzata Bogdańska-Krzyżanek główny inwentaryzator

Joanna Waśko (stała współpraca)

Dział edukacji

Barbara Dąbrowska kierownik działu

Zofia Dubowska-Grynberg

Aleksandra Zientecka

Benjamin Cope

Karolina Vyšata (stała współpraca)

Anna Zdzieborska (stała współpraca)

Biblioteka

Monika Kozak (urlop macierzyński)

Łukasz Olejarczyk (zastępstwo)

Dział dokumentacji

Gabriela Świtek kierownik działu

Maciej Gajewski

Aldona Głowala

Sebastian Madejski

Inez Piechucka

Dział wydawnictw

Dorota Karaszewska kierownik działu

Małgorzata Jurkiewicz

Krzysztof Łukawski

Jolanta Pierńkos

Maciej Sikorzak

Dział marketingu

Paulina Celińska kierownik działu
Zofia Koźniewska
Wanda Uziębło
Aleksandra Arcimowicz (stała współpraca)

Rzecznik prasowy

Olga Gawerska

Księgarnia artystyczna

Joanna Kinowska kierownik działu
Małgorzata Jakubczak
Jarosław Turek

Dział realizacji wystaw

Anna Muszyńska kierownik działu
Marek Janczewski
Krystyna Sielska

Grupa montażowa i stolarnia

Andrzej Bialik
Dariusz Bochenek
Stanisław Jabłoński
Maciej Lach
Remigiusz Olszewski

Dział finansowo-księgowy

Jolanta Wodnicka główna księgowa
Bożena Artyniew
Joanna Figiel (urlop)
Katarzyna Pałyska
Małgorzata Prokopiuk
Grażyna Suchorab

Kasa biletowa

Elżbieta Kalińska
Mirosława Rojek

Dział administracji

Monika Popiołek kierownik działu
Roman Barański
Krzysztof Barański
Jarosław Fik
Michał Lemańczyk
Łukasz Olejarczyk
Paweł Pietrzak
Aleksander Wodnicki

Sekretariat

Monika Piesio
Elżbieta Grelik

Dział kadr

Natalia Kęsoń

Radca prawny

Janina Sławińska-Ejsmont

Zamówienia publiczne

Anna Sokólska

Specjalista ds obsługi i konserwacji urządzeń technicznych (obsługa komputerów)

Janusz Dębowski

Informatyk

Michał Przykorski (stała współpraca)

Punkt informacyjny

Mateusz Grabarczyk (stała współpraca)

Portier

Zdzisława Krajewska

*stan w dniu 31 XII 2007

Wydawca **Zachęta Narodowa Galeria Sztuki**

plac Małachowskiego 3, 00-916 Warszawa

dyrektor Agnieszka Morawińska

www.zacheta.art.pl

opracowanie Maciej Gajewski

projekt graficzny Jan Bokiewicz

redakcja Zespół

fotografie (jeśli nie zaznaczono inaczej) Sebastian Madejski

redaktor techniczny Dorota Karaszewska

łamanie Krzysztof Łukawski

przygotowanie materiału ilustracyjnego i druk ARW A. Grzegorzczak

© Zachęta Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa 2008

ISBN 978 83 60713 16 7

